

(Z Á K L A D N Ý)

KATECHIZMUS

UČEBNICA RÍM. KATOLÍCKEJ NÁBOŽENSKEJ VÝCHOVY

Otázky a články označené: • sú z Rím. kat. katechizmu pre začiatočníkov.

(Nihil obstat Dr. Ján Č í ž i k, cenzor. Imprimatur Mons. Dr. Július Gábriš, biskup, apoštolský administrátor. Číslo 1177/1978, Trnava 12.VII. 1978. Číslo 1080/1980, Trnava 7. VII. 1980)

Posledná aktualizácia v roku 2015

Toto je katechizmus s prevažne základnou náukou Katolíckej Cirkvi. Ideálny pre začiatočníkov. Sú tu v stručnosti zhrnuté mnohé dôležité základy vierouky, ktoré Svätá Cirkev od pradávna zachovávala a odovzdávala písomne alebo ústnym podaním. Behom času sa menil len spôsob podania Bohom zjavených právd. S plynúcim časom sa napr. mení jazyk, terminológia, vyjadrovacie spôsoby..., alebo aj určité nariadenia a disciplinárne ustanovenia, ako napr. podmienky pre získanie odpustkov, k tomu mala Cirkev vždy právo, no samotná zjavená pravda sa nemení.

Tento (základný) katechizmus s učebnicovým spôsobom podania sa opakovane knižne vydával mnoho rokov a vo vierouke pre začiatočníkov ešte stále patrí medzi to najlepšie u nás. Sú tu z neho vynechané ilustračné obrázky, niektoré zastaralé termíny boli zmenené na novšie, prípadne boli ponechané staré a doplnené aj nové s poznámkou, že sa začal používať iný novší názov, boli doplnené novšie aktuálne údaje (posledná aktualizácia v roku 2015); keďže ako už bolo povedané, behom času sa mení (modernizuje) jazyk, terminológia, vyjadrovacie spôsoby, tiež napr. disciplinárne ustanovenia, ale samotná viera sa nemení.

- **1. O kom sa učíme teraz?**

Teraz sa učíme o Bohu.

- **1a. Ako menujeme učenie o Bohu?**

Učenie o Bohu menujeme náboženstvom.

- **1b. Ktoré je naše náboženstvo?**

Naše náboženstvo je kresťansko-katolícke.

- **1c. Akého náboženstva si ty?**

Ja som kresťan-katolík.

- **2. Kto je kresťan-katolík?**

Kresťan-katolík je ten,

1. kto je pokrstený,

2. kto vyznáva kresťansko-katolícku vieru.

- **3. Čím vyznávaš zvlášť, že si kresťan-katolík?**

Že som kresťan-katolík vyznávam zvlášť tým, že

1. sa prežehnávam

2. po katolícky sa pozdravujem a do kostola chodievam

- **4. Ako sa prežehnávame?**

Prežehnávame sa tak, že sa poznačíme znakom sv. kríža

a pritom hovoríme: V mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Amen.

a) Keď sa prežehnávame, dávame najavo: 1. že veríme v jedného Boha v troch osobách, 2. že patríme Ježišovi Kristovi, ukrižovanému.

b) Prežehnať sa máme na začiatku a konci každej modlitby, pri vstupe do kostola a pri odchode z kostola, keď nás kňaz v mene Cirkvi žehná, keď nám kňaz dáva rozhrešenie, *vhodné je tiež* keď prechádzame popri kostole, pred každým vážnym podujatím, keď sa naše telo alebo duša nachádza v nebezpečenstve, ap.

- **4a. Kedy sa máme prežehnať? (Kedy sa odporúča prežehnať?)**

Vždy, keď sa modlíme (*pred modlitbou a po modlitbe*),

ráno a večer, pred prácou a po práci, pred jedením a po jedení* ...

- **4b. Kedy sa modliame? (Kedy je odporúčané modliť sa?)**

Ráno, na poludnie a večer, pred jedením a po jedení* ...

(* = Napr. pomodliť sa alebo prežehnať sa pred jedením a po jedení, alebo pred prácou a po práci, isteže nie je povinné, ale je pekné a správne zachovávať tento starý zvyk.)

- **4c. S kým sa rozprávame, keď sa modlíme?**

Keď sa modlíme, rozprávame sa s Pánom Bohom.

- **4d. Ktoré sú najhlavnejšie modlitby?**

Najhlavnejšie modlitby sú: Otčenáš a Zdravas.

- **4e. Ako znie Otčenáš?**

Otčenáš znie takto:

Otče náš, ktorý si na nebesiach, — posväť sa meno tvoje, — príď kráľovstvo tvoje, — buď vôľa tvoja ako v nebi, tak i na zemi, — chlieb náš každodenný daj nám dnes — a odpusť nám naše viny, — ako i my odpúšťame svojim viníkom — a neuveď nás do pokušenia, — ale zbav nás od zlého. Amen.

- **4f. Ako znie Zdravas?**

Zdravas znie takto:

Zdravas Mária, milosti plná, — Pán s tebou; — požehnaná si medzi ženami — a požehnaný je plod života tvojho, Ježiš. — Svätá Mária, Matka Božia, — pros za nás hriešnych — teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

- **5. Ako sa pozdravujeme po katolícky?**

Po katolícky sa pozdravujeme takto: Pochválený buď Ježiš Kristus. — Odpovedáme: Naveky. Amen.

Kresťanské pozdravenia sú aj tieto: „Pán Boh pomáhaj! — Pán Boh uslyš“; „Boh ťa opatruj“; „Zdar Boh!“; „Pozdrav Pán Boh!; „S Pánom Bohom!“; „Pokoj vám“; „Pán s vami. — I s duchom tvojím“

- **5a. Kedy treba ísť do kostola?**

Do kostola treba ísť každú nedeľu a prikázaný sviatok na celú svätú omšu.

- **5b. Ako sa treba správať v kostole?**

V kostole sa treba správať úctivo a modliť sa, lebo kostol je dom Pána Boha.

• **6. Načo sme na svete?**

Na svete sme na to, aby sme dosiahli večné spasenie.

Dosiahnuť večné spasenie znamená toľko, ako dostať sa do neba a mať účasť na božej blaženosti.

7. Čo máme činiť, aby sme dosiahli večné spasenie?

Aby sme dosiahli večné spasenie,

1. máme veriť, čo nám Boh zjavil,
2. máme plniť, čo nám Boh prikázal,
3. máme užívať prostriedky milosti božej.

- a) Zjaviť znamená; povedať inému také pravdy, ktoré on z vlastnej skúsenosti nemôže poznať. Boh dal ľuďom zjavenie skrze patriarchov a prorokov a nakoniec skrze svojho vteleného Syna, Ježiša Krista.
- b) Boh nám dal desať prikázaní.
- c) Milosť božiu dosahujeme prijímaním sviatosti, užívaním svätenín a modlitbou.

8. Ako sa menuje knižka, z ktorej sa učíme o zjavených pravdách, o božích prikázaniach a o prostriedkoch milosti božej?

Knižka z ktorej sa učíme o zjavených pravdách, o božích prikázaniach a o prostriedkoch milostí božej, sa menuje Katechizmus.

- a) Katechizmus je rozdelený na tri časti. Prvá časť pojednáva o zjavených pravdách, ktoré máme veriť; druhá o božích prikázaniach, ktoré máme plniť (zachovávať); tretia o prostriedkoch milosti božej, ktoré máme užívať.
- b) Kto verí, čo Boh zjavil, kto sa usiluje plniť, čo Boh Prikázal kto užíva prostriedky milosti božej, menuje sa i nábožným človekom.

•

PRVÁ ČIASTKA

O ZJAVENÝCH PRAVDÁCH, KTORÉ MÁME VERIŤ

O VIERE VŠEOBECNE

9. Čo máme činiť v prvom rade, ak chceme byť spasení?

Ak chceme byť spasení, máme v prvom rade veriť všetko, čo Boh zjavil.

10. Prečo veríme všetko, čo Boh zjavil?

Všetko, čo Boh zjavil, veríme

1. preto, lebo svätý Boh nemôže luháť,
2. preto, lebo vševediaci Boh sa nemôže mýliť.

• 11. Kto nás učí, čo Boh zjavil?

Tomu, čo Boh zjavil, nás učí Cirkev Kristova.

Ježiš Kristus ustanovil svoju Cirkev za zvestovateľku a vysvetľovateľku zjavenia božieho.

12. Z čoho učí Cirkev Kristova to, čo Boh zjavil?

To, čo Boh zjavil, učí Cirkev Kristova:

1. z Písma svätého a
2. z ústneho podania.

Písmo sväté a ústne podanie sú prameňom zjavenia božieho.

13. Čo je Písmo sväté?

Písmo sväté je zbierka tých kníh, ktoré boli napísané z vnuknutia Ducha Svätého.

a) Písmo sväté sa grécky menuje **Biblia**.

- b) Knihy Písma svätého boli napísane z vnuknutia Ducha Svätého To znamená: pisateľov týchto kníh povzbudil Duch Svätý, aby písali, osvietil ich, čo majú písať a pri písaní ich chránil pred omylom.

14. Ako delíme Písmo sväté?

Písmo sväté delíme na knihy „Starého zákona“ a na knihy „Nového zákona“.

- a) Knihy „Starého zákona“ obsahujú zjavenie, ktoré Boh dal ľuďom pred príchodom Ježiša Krista na tento svet. Týchto kníh je 45.
- b) Knihy „Nového zákona“ obsahujú zjavenie, ktoré Boh dal ľuďom skrze Ježiša Krista a skrze jeho apoštolov. Týchto kníh je 27.

15. Čo je ústne podanie?

Ústne podanie je tá časť zjavenia božieho, ktorú apoštoli síce ústne hlásali, ale ju nenapísali.

- a) Ústne podanie sa latinsky menuje: **tradícia**.
- b) Aj ústne podanie bolo postupom času zaznačené do kníh, ale tieto knihy už nepatria do Písma svätého.

16. Či je viera v zjavenie božie nevyhnutne potrebná k spaseniu?

Viera v zjavenie božie je nevyhnutne potrebná k spaseniu, lebo Ježiš Kristus povedal: „Kto neuverí, bude zatažený“ (Mk 16,16).

- a) Zatrateným byť znamená prísť do pekla.
- b) Viera v zjavenie božie má byť:

1. **v š e o b e c n á**, to znamená, že musíme veriť všetko, čo Boh zjavil a čo nám Cirkev Kristova predkladá k vereniu;
2. **p e v n á**, to znamená, že nesmieme pochybovať o pravdivosti božieho zjavenia;
3. **ž i v á**, to znamená, že musíme podľa viery žiť;
4. **s t á l a**, to znamená, že si vieru musíme zachovať až do smrti.

17. Ktoré sú hlavné zjavené pravdy, ktoré máme nielen veriť, ale aj výslovne vedieť?

Hlavné zjavené pravdy, ktoré máme nielen veriť, ale aj výslovne vedieť, sú tieto:

1. Boh je len jeden;
2. v Bohu sú tri osoby, Otec, Syn a Duch Svätý;
3. Syn Boží sa stal človekom, aby nás vykúpil a spasil;
4. Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmeňuje a zlých tresce;
5. duša ľudská je nesmrteľná;
6. milosť božia je na spasenie potrebná.

Toto je **šesť hlavných pravd** zjavenia božieho.

Mravné naučenie:

Sv. Augustín sa sklamal v hriešnom živote. Už mu bolo na zúfanie, ale počul hlas, ktorý ho upomínal na Písmo sväté: „Vezmi a čítaj!“ Vzal do ruky Písmo sväté a čítal ho. Stal sa svätým.

Rád čítavaj Písmo sväté a iné nábožné knihy a uč sa z neho, lebo „čím viac sa budeš živiť vierou, tým viac budeš nasýtený vedením“ (sv. Anzelm). Ako lampa osvecuje dom, tak viera osvecuje dušu. Ako z veže máme čistý výhľad na pole a dedinu, tak s vierou nazrieme do tých tajomstiev prírody a duše, ktoré rozumom nepoznávame. „Viera podobá sa palici, ktorou trasúce sa údy podopierame, aby sme mohli lepšie chodiť; vierou podporujeme slabý rozum, aby sme lepšie poznali“ (Sv. Ján Zl.).

O APOŠTOLSKOM VYZNANÍ VIERY

18. Kde sú v krátkosti obsiahnuté zjavené pravdy, ktoré máme veriť?

Zjavené pravdy, ktoré máme veriť, sú v krátkosti obsiahnuté v Apoštolskom vyznaní viery.

19. Ako znie Apoštolské vyznanie viery?

Apoštolské vyznanie viery znie takto:

- (1) Verím v Boha, Otca všemohúceho,
Stvoriteľa neba i zeme.
- (2) I v Ježiša Krista, jeho jediného Syna,
nášho Pána,
- (3) ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa
z Márie Panny,
- (4) trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný,
umrel a bol pochovaný.
- (5) Zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal
z mŕtvych,
- (6) vstúpil na nebesia, sedí po pravici Boha
Otca všemohúceho.
- (7) Odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.
- (8) Verím v Ducha Svätého,

- (9) v svätú cirkev (všeobecnú) katolícku¹⁺, v spoločenstvo svätých,
- (10) v odpustenie hriechov,
- (11) vo vzkriesenie tela
- (12) a v život večný. Amen.

/¹⁺ = Prv sme hovorili: „v svätú cirkev všeobecnú“, no v súčasnosti, pre lepšie chápanie, namiesto „v svätú cirkev všeobecnú“, hovoríme: „v svätú cirkev katolícku“ (Všeobecný = katolícky)./

20. Prečo menujeme toto vyznanie viery apoštolským?

Toto vyznanie viery menujeme apoštolským preto, lebo pochádza z časov apoštolských.

21. Koľko častok má Apoštolské vyznanie viery?

Apoštolské vyznanie viery má 12 častok, ktoré menujeme článkami.

Mravné naučenie:

Apoštolské vyznanie viery by mal vedieť spamäti každý kresťan Katolík, ktorý dospel k užívaniu rozumu. V prvých časoch Cirkvi Kristovej nebol dospelý človek pripustený ku krstu, ak toto vyznanie nevedel odriekať. *Zvyčajne ani dnes by nemal byť kresťan katolík pripustený k sviatostiam, ak ho nevie odriekať. Odriekaj ho často.*

Prvý článok

22. Ako znie prvý článok Apoštolského vyznania viery?

Prvý článok Apoštolského vyznania viery znie takto:

Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.

- a) V rámci tohto článku je reč o Stvoriteľovi (t. j. Bohu) a o jeho tvoroch.
- b) Tvory božie sú trojaké:
  - 1. čisto hmotne (nerasty, rastliny, živočíchovia);
  - 2. čisto duchovné (duchovia);
  - 3. duchovno-hmotné (ľudia).
- c) Nerasty sú neživé tvory. Rastliny, živočíchovia, ľudia a duchovia sú živé tvory.
- d) Nerasty, rastliny a živočíchovia sú nerozumne tvory. Duchovia a ľudia sú rozumné tvory.

O Bohu

- **23. Kto je Boh?**

Boh je Pán celého sveta a náš Otec nebeský.

- **24. Odkedy je a dokedy bude Boh?**

Boh vždy bol a vždy bude: Boh je večný (Ž 89).

Boh svoje jestvovanie a svoje dokonalosti nedostal od nikoho; od všetkých ostatných bytostí sa líši tým, že je s á m o d s e b a.

- **25. Kde je Boh?**

Boh je všade: na nebi, na zemi a na každom mieste.

- **26. Či vidíme Boha v zemskej živote?**

Boha v zemskej živote nevidíme, lebo Boh (*Nebeský Otec*) je čistý duch.

Aj keď Boha v tuzemskom živote nevidíme, o jeho jestvovaní nás ubezpečuje: 1. svet, ktorý Boh tvoril a múdro zariadil,
2. skutočnosť, že nám dal zjavenie o sebe.

- **27. Čo vie Boh?**

Boh vie všetko, čo bolo, čo je a čo bude; ba i to vie, čo si myslíme a čo v tajnosti činíme. Boh je vševediaci. (Žid 4, 13).

- **28. Čo môže Boh urobiť?**

Boh môže urobiť všetko, čo len chce. Boh je všemohúci (Ž 134, 6).

- **29. Ako usporaduje Boh všetko na svete?**

Boh všetko na svete usporaduje tak, aby dosiahol to, čo chce dosiahnuť. Boh je nekonečne múdry (Ž 103, 24).

- **30. Čo miluje a čo nenávidí Boh?**

Boh miluje len dobré a nenávidí zlé. Boh je nanajvyšší svätý (Lv 1, 44).

Jediné opravdivé zlo je hriech.

- **31. Ako nás Boh miluje?**

Boh nás miluje nekonečne. Dáva nám nielen to, čo potrebujeme pre tuzemskú blaženosť, ale i to, čo potrebujeme

k dosiahnutiu nebeskej blaženosti. Boh je nanajvyš dobro-
tívý (Jn 3, 16).

32. Ako zaobchádza Boh s dobrými a ako so zlými?

Boh dobrých odmeňuje a zlých tresce. Boh je nekonečne
spravodlivý (1 Pt 1, 17).

- a) Za vykonané dobro odmeňuje Boh človeka nielen na zemi,
ale aj v nebi.
- b) Za spáchané zlo (hriechy) tresce Boh človeka, alebo na zemi
a v očistci, alebo na zemi a v pekle.
- c) Boh netresce zlých hneď, ale často aj dlho čaká, aby sa
hriešnik polepšil. Boh je nanajvyš trpezlivý.
- d) Úplnú odmenu za vykonané dobro a úplný trest za spáchané
zlo dá Boh človekovi až po smrti.

33. Ako zaobchádza Boh s kajúcim hriešnikom?

Boh kajúcemu hriešnikovi láskavo odpúšťa. **Boh je
nekonečne milosrdný.**

• 34. Či je viac ako jeden Boh?

Boh je len jeden.

• 35. Koľko osôb je v jednom Bohu?

V jednom Bohu sú tri božské osoby: Otec, Syn a Duch
Svätý.

36. Či každá z troch božských osôb je pravý Boh?

Každá z troch božských osôb je pravý Boh: Otec je pravý
Boh, Syn je pravý Boh, Duch Svätý je pravý Boh.

- a) I keď je každá z troch božských osôb pravý Boh, nie sú traja
bohovia, ale len jeden Boh. Božská prirodzenosť je
len jediná: je len jediný vševediaci rozum, je len jediná
všemohúca vôľa. Ale týmto jediným vševediacim rozumom
rozmýšľajú tri osoby; touto jedinou všemohúcou vôľou konajú
tri osoby. Každá z troch božských osôb je jednako večná, jed-
nako vševediaci, jednako všemohúca. Božská prirodzenosť je
len jediná, ale majú ju rovnako a nerozdielne t r a j a, tri
božské osoby.
- b) Ľudskou rečou môžeme tri božské osoby rozoznávať takto:
Otec je od večnosti sám od seba; Syn je od večnosti duchov-
ne „plodený“ Otcom; Duch Svätý od večnosti „pochádza“ od
Otca a Syna.

37. Ktoré skutky privlastňujeme jednotlivým božským osobám?

Jednotlivým božským osobám privlastňujeme tieto skutky: Otcovi stvorenie sveta, Synovi vykúpenie sveta, Duchu Svätému posvätenie sveta.

Boha-Otca menujeme Stvoriteľom, Boha-Syna Vykupiteľom, Boha-Ducha Svätého Posvätitelom. Tri božské osoby účinkujú n a v o n o k spoločne. Preto aj dielo stvorenia, aj dielo posvätenia je spoločným dielom všetkých troch osôb. Jednotlivé diela jednotlivým božským osobám len privlastňujeme. Vykúpenie uskutočnil Ježiš Kristus ako človek.

• 38. Ako menujeme tri božské osoby jedným menom?

Tri božské osoby menujeme jedným menom: Najsvätejšia Trojica.

Aj účinkovanie Boha n a v o n o k je plné tajomstiev. Pri pozorovaní stvoriteľského diela božieho narážame na mnohé tajomstvá, ktoré náš rozum nevie pochopiť. Nečudujme sa, že nevládzeme pochopiť vnútorný život Boha. Nie je možné aby človek pochopil, ako môže jestvovať jedná bytosť v troch osobách. O tejto skutočnosti vieme len toľko, koľko nám Boh zjavil.

• 38a. Ako chválime Najsvätejšiu Trojicu?

Najsvätejšiu Trojicu chválime takto:

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému, — ako bolo na počiatku, — tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Mravné naučenie:

Nezabudni! Boh je všade. „Miesto, na ktorom stojíš, je sväté“ - Som niekde sám? „Pán je blízko.“ - Boh je mocný. „Veľí slnku svojmu svietiť na dobrých i na zlých.“ Kto je ten, že ho vetry a more poslúchajú?

Sv. Augustín dlho rozmýšľal nad Najsv. Trojicou. V tomto rozjímaní chodil po morskom nábreží. Zbadal tam sedieť chlapca, ktorý do malej jamky prelieval vodu z mora. Osloví ho: „Čo robíš, chlapček?“ „Chcem preliať more do tejto Jamôčky! Sv. Augustín sa usmial a hovorí: „To je nemožná vec!“ Na to odvetil chlapček: „Skôr vyčerpám ja celé more do tejto malej jamky, ako ty vyskúmaš tajomstvo Najsvätejšej Trojice.“ Toto je tajomstvo, ktoré nikdy nepochopíme, ale ho veríme. Hoci to nepochopíme, nájdeme však v prírode hmlisté podobenstvá. Napríklad voda. Voda pevná: ľad, parnatá: para, tekutá: rieka. Alebo, to čo horí, plameň a dym sú len jeden oheň. Kloňme sa pred tajomstvom Najsvätejšej Trojice: Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bolo na počiatku, tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

O t v o r o c h b o ž í c h

O tvoroch nerozumných

• O stvorení sveta

Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Predtým nebolo ničoho, len sám Boh.

Zem bola spočiatku vo tme a zaliata vodou. I stvoril Boh svetlo a oblohu. Potom oddelil vodu od zeme a na oblohe urobil slnko, mesiac a hviezdy.

Na zemi stvoril Boh ryby a vtákov, zemeplazy a štvornohé zvieratá, a naposledy človeka.

Boh to všetko stvoril za šesť dní, čiže na šesť ráz. On len chcel a stalo sa všetko.

Boh dokončil svoje dielo šiesteho dňa. Siedmy deň požehnal a posvätil.

• 39. Kto stvoril svet?

Boh stvoril svet.

- a) Stvoriť znamená toľko, ako urobiť niečo z ničoho, jedine silou všemohúcej vôle.
- b) Pod slovom „svet“ rozumieme celý vesmír, ktorého nepatrnou čiastkou je aj naša Zem, so všetkým, čo je na nej.

40. Načo stvoril Boh svet?

Boh stvoril svet:

- 1. pre svoju česť a slávu,
  - 2. pre dobro človeka.
- a) Dokonalé dielo hlása schopnosť majstra, ktorý ho vytvoril; ctí ho a oslavuje. Svet je dielo Stvoriteľovo. Keď bytosti, obdarené rozumom, pozorujú toto dielo, sú sľaby nútené uznať česť a slávu jeho Majstra.
  - b) Naša slnečná sústava je usporiadaná tak, aby človek mohol na zemi žiť. Slúži k dobru človeka.

• **41. Či sa Boh i teraz stará o svet?**

Boh sa i teraz stará o svet: Boh svet zachováva a riadi.

- a) Slová „Boh svet zachováva“, treba rozumieť tak, že bez zachovateľskej činnosti božej by sa svet premenil v nič; z ničoho bol stvorený a v nič by sa premenil. — Slovám „Boh svet riadi“, rozumieme takto: bez božej vôle alebo bez božieho dopustenia sa nič nestane. Všetko, čo Boh robí alebo čo dopustí, je pre naše dobro, i keď sa nám to mnohokrát zdá byť nepríjemné.
- b) I nehody a trápenia vie Boh obrátiť na dobré: tresce nimi hriešnikov, aby sa napravili; skúša nimi spravodlivých, či mu zostanú verní aj v ťažkostiach a tak im dáva príležitosť, aby rozmnožili svoje zásluhy pre nebo.
- c) Boh dopúšťa i hriechy, nezabraňuje im nasilu, lebo nechce odňať človeku slobodnú vôľu.

42. Ako menujeme starostlivosť božiu o svet?

Starostlivosť božiu o svet menujeme božou prozreteľnosťou.

Mravné naučenie:

Boh ťa stvoril. Dal ti svoju milosť pri krste. Pripravil ti nebo. Ustavične stará sa o teba; dal ti rodičov, dal ti anjela strážcu, aby ťa chránil, dáva ti teplo a svetlo, vzduch a život.

Buď povďačným!

Čo Boh činí, všetko je dobré. Boh dobre vie, čo ti slúži k dobrému. A preto, keď ťa aj trápenie a žiaľ zastihne, neponosuj sa a nereptaj proti Bohu. Sv. Pavol apoštol vraví: „Tým, ktorí milujú Boha, všetky veci sú na osoh“ (Rim 8, 28).

O tvoroch rozumných

• **43. Ktoré sú najdokonalejšie tvory Božie?**

Najdokonalejšie tvory božie sú anjeli a ľudia.

• O anjeloch

• 44. Čo sú anjeli?

Anjeli sú duchovia, ktorí majú rozum a slobodnú vôľu, ale telo (*ako my*) nemajú.

- a) *Duchovných bytostí* (Anjelov) stvoril Boh mnoho. Písmo sväté spomína deväť anjelských zborov: Sú to: 1. Anjeli (Rim 8, 38); 2. Archanjeli (1 Sol 4, 15); 3. Cherubíni (Gen 3, 24); 4. Serafini (Iz 6, 2); 5. Prestoly — Tróny; 6. Panstvá; 7. Kniežatstvá; 8. Mocnosti (Kol 1, 16; Rim 8, 38); 9. Sily — Moci (Ef 1, 21).
- b) Každý anjel má svoje meno. Podľa mena uvádza Písmo sväté týchto duchov: Michal, Gabriel, Rafael, Lucifer. Mená ostatných anjelov nie sú nám známe.

• 45. Akí boli anjeli, keď ich Boh stvoril?

Anjeli, keď ich Boh stvoril, boli všetci dobrí.

• 46. Či všetci anjeli zostali dobrými?

Všetci anjeli nezostali dobrými. Mnohí z nich zhrešili a boli zhodení do pekla. Títo sa menujú čertí alebo diabli alebo zlí duchovia (2 Pt 2, 4).

• 47. Akí sú k nám dobrí anjeli?

Dobří anjeli nás milujú a preto nás strážia a chránia od zlého, aby sme aj my do neba prišli.

• 48. Ako sa menujú tí anjeli, čo nás strážia?

Tí anjeli, čo nás strážia, menujú sa: anjeli strážcovia.

• 49. Akí sú k nám zlí duchovia?

Zlí duchovia nám závidia, že môžeme byť spasení; preto nás nenávidia a pokúšajú na hriech, aby sme aj my do pekla prišli.

50. Čo máme činiť, keď nás zlý duch pokúša na hriech?

Keď nás zlý duch pokúša na hriech, máme prosiť Boha o pomoc a pokušeniu máme odporovať.

Mravné naučenie:

Neraz počuješ v sebe vnútorný hlas, čo ťa napomína, aby si sa zlého chránil a dobré činil. Poslúchaj tento hlas, je on hlasom tvojho anjela strážcu. „Keďže máš takého opatrovníka, anjela strážcu, čoho sa máš báť? Je verný, prozreteľný a mocný. Čoho sa máš ľakať? Len ho nasleduj a pevne sa ho drž" (Sv. Bernard).

• O prvých ľuďoch

Prvého človeka Boh stvoril takto: jeho telo urobil zo zeme a vdýchol do neho dušu. Tak povstal človek. Boh mu dal meno: Adam, to jest muž zo zeme.

Boh pripravil pre človeka krásnu záhradu, raj. Boli tam stromy s chutným ovocím. Do tej záhrady postavil Boh Adama.

Adam bol len sám v raji.

Boh vtedy dopustil na Adama hlboký sen, vyňal mu jedno rebro a urobil z neho ženu Evu.

Boh požehnal prvých ľudí a povedal im:

Rozmnožujte sa a naplňte zem!

Adam a Eva boli naši prví rodičia. V raji im bolo veľmi dobre, nič netrpeli a nemali nikdy umrieť. Boh chcel, aby ho milovali a za živa do neba prišli.

L u d i a

• 51. Ako sa menovali prví ľudia, ktorých Boh stvoril?

Prví ľudia, ktorých Boh stvoril, menovali sa Adam a Eva.

Všetci ľudia pochádzajú od Adama a Evy. Adam a Eva sú p r a r o d i č i a všetkých ľudí.

• 52. Ako stvoril Boh Adama?

Boh stvoril Adama takto: jeho telo vytvoril „zo zeme“ (zo zemskej hmoty) a „vdýchol“ (stvoril) mu dušu.

• 53. Z čoho teda pozostáva človek?

Človek pozostáva z tela a duše.

Duša je neviditeľný a nesmrteľný duch, Bez duše by človek nevedel rozmýšľať a slobodne sa rozhodovať.

• **54. Komu sa podobá ľudská duša?**

Ľudská duša sa podobá Bohu (Gen 1, 26).

55. V čom sa podobá ľudská duša Bohu?

Ľudská duša sa podobá Bohu

1. v tom, že má rozum a slobodnú vôľu,
2. v tom, že je nesmrteľná.

- a) Duša nikdy neumrie, žije aj po smrti človeka.
- b) Dušu nevidíme, lebo nie je z hmoty. Prítomnosť nehmotnej duše v človekovi poznávame z toho, že človek má rozum, že vie rozmýšľať a že má slobodnú vôľu, — že sa vie slobodne rozhodnúť k dobrému alebo zlému.

• **55a. Či nás Boh miluje?**

Boh nás miluje. On nám dáva všetko, čo potrebujeme.

• **56. Na čo stvoril Boh ľudí?**

Boh stvoril ľudí na to, aby ho poznali, milovali, jemu slúžili a tak do neba prišli.

Boh nás stvoril na to, aby sme ho oslávili a aby nás za to odmenil.

- a) Boha oslávime tým, že z jeho stvoriteľského diela a zjavenia poznávame jeho velebnosť, dokonalosť a zvrchované panstvo, že ho pre jeho velebnosť a dokonalosť **m i l u j e- m e**; že mu ako zvrchovanému Pánu **s l ú ž i m e**, zachovávajúc jeho prikázania.
- b) Ako odmenu za oslávenie nám Boh pripravil účasť na svojej sláve, t. j. spasenie.

57. Či ľudia môžu dosiahnuť spasenie vlastnými silami?

Ľudia nemôžu dosiahnuť spasenie vlastnými silami; k dosiahnutiu spasenia potrebujú aj milosť božiu.

58. Či Boh obdaril prvých ľudí svojou milosťou?

Boh obdaril prvých ľudí svojou milosťou: posvätil ich Duše, prijal ich za svoje deti a tak ich urobil dedičmi neba.

• **59. Kde bývali prví ľudia?**

Prví ľudia bývali v raji.

Pod rajom nerozumieme len miesto, ale predovšetkým stav blaženosti.

• **60. Či boli prví ľudia v raji blažení?**

Prví ľudia boli v raji blažení: nič netrpeli a nemali nikdy zomrieť.

• **61. Či zostali prví ľudia navždy blažení?**

prví ľudia nezostali navždy blažení, lebo spáchali hriech a tým na seba uvalili trest boží.

• **O prvom hriechu**

Boh prikázal Adamovi:

- Z každého rajskeho stromu môžeš jesť, ale zo stromu uprostred raja nejedz, lebo keby si z neho jedol zomrieš.

Eva šla okolo zakázaného stromu. Tam bol had, Diabol vošiel do hada a povedal Eve:

-Prečo vám Boh zakázal jest z rajských stromov?

Eva odpovedala:

- Len zo stromu, čo je uprostred raja, zakázal nám Boh jest, aby sme neumreli.

Ale had riekol:

- Neumriete, ale otvoria sa vaše oči a budete ako Boh.

Eva videla že je to ovocie pekné, vzala z neho a jedla.

A dala aj svojmu mužovi a ten tiež jedol. Tak obidvaja neposlúchli Boha. To bol prvý hriech.

• **62. Ako spáchali prví ľudia hriech?**

Prví ľudia spáchali hriech tak, že vedome a dobrovoľne neposlúchli prikázanie božie.

• **62a. Kto spácha hriech?**

Hriech spácha, kto vedome a dobrovoľne prestúpi božie prikázanie.

• **O treste za prvý hriech**

Prví ľudia skryli sa po hriechu v rajscom stromovi.

Tu volal Boh Adama:

- Kde si?

Adam odpovedal:

- Bál som sa, preto som sa schoval.

I povedal Boh:

- Pravda, jedol si zo zakázaného stromu.

Adam odpovedal:

- Žena mi dala.

Eva na to odpovedala:

- Had ma Podviedol a jedla som.

Nato Boh prekliat hada a povedal diablovej:

Nepriateľstvo položím medzi tebou a ženou. Ona pošliape tvoju hlavu.

Eve hovoril:

- Budeš mať veľa trápenia s deťmi a muž bude panovať nad tebou.

Adamovi povedal:

- V pote svojej tváre budeš jesť chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, lebo prach si a v prach sa navrátiš.

A spravil Boh Adamovi a Eve kožený odev, obliekol ich a vyhnal z raja. Pred rajom postavil anjelov s plamenným mečom. Odvtedy prví rodičia veľa trpeli a museli aj zomrieť. Ani do neba by neboli mohli prísť, keby sa Boh nebol zmiloval nad nimi a nad všetkými ľuďmi.

• **63. Aké následky mal pre prvých ľudí hriech, ktorý spáchali?**

Hriech, ktorý spáchali, mal pre prvých ľudí tieto následky:

1. rozum sa im zatemnil,
2. ich vôľa sa stala náchylnou k zlému,
3. museli veľa trpieť,
4. museli zomrieť,
5. stratili milosť božiu a preto sa nemohli dostať do neba.

Adam svojím hriechom neuškodil len sebe, ale aj všetkým svojim potomkom: jeho hriech spolu s následkami dedia po ňom všetci jeho potomci.

• **64. Čo dedíme po Adamovi?**

Po Adamovi dedíme aj hriech, ktorý spáchal, aj následky jeho hriechu.

• **65. Aké meno má hriech, ktorý sme zdedili po Adamovi?**

Hriech, ktorý sme zdedili po Adamovi, má meno: dedičný hriech.

- a) Dedičný hriech sme nespáchali my.
- b) Dedičný hriech prechádza na každého človeka už pri počatí.

• **66. Bol niektorý človek ochránený od dedičného hriechu?**

Od dedičného hriechu bola ochránená jedine preblahoslavená Panna Mária.

- a) Od dedičného hriechu ochránil Boh Pannu Máriu preto, lebo si ju vyvolil za Matku Ježiša Krista.
- b) Panna Mária bola ochránená od dedičného hriechu vo chvíli svojho počatia. Preto hovoríme o Panne Márii, že je „bez poškrvny dedičného hriechu počatá“. Sviatok Nepoškrvneneho počatia Panny Márie slávime každoročne 8. decembra.

c) Po vykúpení majú ľudia možnosť očistiť sa od dedičného hriechu krstom.

• **67. Čo by sa bolo stalo s ľuďmi, keby sa Boh nebol nad nimi zmiloval?**

Keby sa Boh nebol nad ľuďmi zmiloval, pre dedičný hriech by žiaden človek nemohol prísť do neba.

• **68. Ako sa Boh zmiloval nad ľuďmi?**

Boh sa zmiloval nad ľuďmi tak, že im prisľúbil a poslal Vykupiteľa.

Boh prisľúbil Vykupiteľa už prvým ľuďom po spáchanom hriechu. Svoj sľub obnovil Abrahámovi, Izákovi, Jakubovi, Mojžišovi a prorokom. Proroci z vnuknutia Ducha Svätého predpovedali: miesto, kde sa Vykupiteľ narodí (Mich 5, 2); čas, kedy sa narodí (Dan 9, 25); zázraky, ktoré bude Vykupiteľ robiť (Iz 35, 4 - 6); umučenie a smrť Vykupiteľovu (Iz 53, 10; Ž 21, 19); zmŕtvychvstanie Vykupiteľovo; jeho nanebovstúpenie (Ž 109, 1); predpovedali aj to, že Vykupiteľ založí Cirkev; Ľudia museli čakať na príchod Vykupiteľa tisíce a tisíce rokov. Túto dobu očakávania Vykupiteľa nám liturgia pripamätáva v adventnom období.

• **69. Kto je prisľúbený Vykupiteľ?**

Prisľúbený Vykupiteľ je Ježiš Kristus.

• **O obeti Kaina a Ábela**

Adam a Eva mali viacej synov a dcér. Najstarší z nich bol Kain a Ábel. Kain bol roľníkom, Ábel pastierom oviec. Ábel bol bohabojný, Kain zlý.

Jedného dňa Kain obetoval zo zemskej úrody Pánovi, aj Ábel obetoval z najlepších baránkov svojho stáda. Bohu sa zapáčil Ábel a jeho dary, ale Kain nie. Preto sa Kain veľmi rozhneval, vyvolal Ábela na pole a tom ho zabil.

Boh sa spýtal Kaina:

— Kde je Ábel, tvoj brat?

Kain odpovedal:

— Nevie. Či som ja strážcom svojho brata?

Nato riekol Boh Kainovi:

— Čo si to vykonal? Hlas krvi tvojho brata volá ku mne zo zeme. Preto prekliaty budeš na zemi. Keď budeš zem obrábať, nevydá tí svojich úžitkov.

I odišiel Kain a túlal sa po svete.

• **69a. Akú obetu máme my katolíci?**

My katolíci máme obetu svätej omše.

• **O potope sveta**

Ľudia sa vždy viacej rozmnožovali a po čase veľmi sa skazili. Na Boha celkom zabudli a páchali rozličné veľké hriechy. Len Noe a jeho rodina boli bohobožní. Boh povedal Noemovi:

— Vystav si koráb z dreva, lebo dopustím na zem potopu.

Noe poslúchol. Staval koráb dlhé roky a napomínal ľudí:

— Robte pokánie!

Ale ľudia na neho nepočúvali. Keď Noe dohotovil koráb, Boh mu povedal:

— Vojdi do korábu ty i celá tvoja rodina. A vezmi so sebou aj zvieratá.

Noe urobil všetko, čo mu Boh prikázal.

Potom lial sa dážď na zem štyridsať dní a štyridsať nocí. Vody zaliali všetko a pokryli i vysoké vrchy. Len koráb niesol sa na vodách. Potopilo sa všetko.

Len Noe ostal a ktorí boli s ním v korábe.

Boh priviedol na zem vietor a vody začali upadávať. Koráb sa zastavil na vrchu Ararat. Keď vyschla zem, riekol Boh Noemovi:

— Vyjdi z korábu.

A vyšiel Noe so svojou rodinou a so všetkými zvieratami. Hneď vystavil oltár a obetoval na ňom Pánovi. Obeta sa Bohu páčila. Boh riekol:

— Dúha na oblakoch bude znamením, že nebude viacej potopy.

• **O povolani Abrahámovom**

Po potope zasa pribúdalo ľudí na zemi. A rozmnožili sa aj hriechy. Ľudia zabudli na Boha a namiesto Boha klaňali sa slnku, hviezdám a zvieratám. Ba aj z dreva a kameňa vykresávali si rozličné obrazy, sochy, takzvané modly, a tým sa klaňali ako Bohu. Títo ľudia menujú sa pohanmi.

Medzi pohanmi žil bohobožný človek, menom Abrahám. Tomu Boh povedal:

— Vyjdi zo svojej zeme a poď do zeme, ktorú ti ukážem.

Budeš otcom veľkého národa a požehnám ťa.

Abrahám poslúchol Boha a išiel do Kanaánu. Tu mu Boh povedal:

— Túto zem dám tvojim potomkom.

Abrahám sa usadil v tej zemi a vystavil oltár Pánovi.

• O poslušnosti Abrahámovej

Abrahám mal syna Izáka, ktorého veľmi miloval. Keď chlapec vyrástol, skúšal Boh Abraháma a povedal mu:

— Vezmi svojho syna, Izáka, a id' do zeme Morja a obetuj ho ako zápalnú obeť na hore.

Abrahám hneď poslúchol. Vstal ešte za noci, naštiepal dreva k zápalnej obeť a vložil na osla. Potom vzal Izáka a šli k miestu, ktoré mu Boh ukázal. Tretieho dňa uvidel to miesto zďaleka. Tu vložil drevo na Izáka, sám však niesol oheň a nôž. A keď takto obaja spolu kráčali, riekol Izák otcovi:

— Otče, hľa, oheň a drevo máme; kdeže je zviera k zápalnej obeť?

Abrahám však odpovedal:

— Boh si zaopatrí zviera k zápalnej obeť, syn môj.

Tak šli spolu, až prišli na miesto. Tu vystavil Abrahám oltár a položil naň drevo. Potom zviazal Izáka, svojho syna a položil ho na drevo. I vystrel ruku a chytil nôž, aby obetoval svojho syna. Tu, hľa, Pán volal z neba a povedal:

— Abrahám, nevystieraj svoje ruky na chlapca. Už viem, že sa bojíš Boha. A preto, že si poslúchol môj hlas, požehnám ťa a rozmnožím tvojich potomkov ako hviezdy nebeské. A jeden, z tvojich potomkov prinesie požehnanie všetkým národom zeme.

Tým sľúbil Boh Abrahámovi, že sa z jeho pokolenia narodí Vykupiteľ. Abrahám sa obrátil a videl baránka v trní zamotaného za rohy. Toho vzal a obetoval namiesto syna.

• O zvestovaní Panny Márie

Za Herodesa, židovského kráľa, poslal Boh anjela do Nazareta k Panne Márii, ktorá bola zasnúbená s Jozefom.

Anjel ju pozdravil:

— Zdravas, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami.

Keď to Mária počula, zarazila sa. Ale anjel jej povedal:

— Neboj sa, Mária. Hľa, počneš a porodíš Syna a dáš mu

meno Ježiš. Ten bude veľký a Synom Božím volať sa bude a jeho kráľovstvu nebude konca.

I opýtala sa Mária:

— Ako sa to stane?

Anjel odpovedal:

— Duch Svätý zostúpi na teba.

Nato riekla Mária:

— Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.

A anjel od nej odišiel.

• **69b. Čo sa modliavame, keď ráno, na poludnie a večer zvonja na „Anjel Pána“?**

Keď ráno, na poludnie a večer zvonja na „Anjel Pána“, modliavame sa:

Anjel Pána zvestoval Panne Márii, a ona počala z Ducha Svätého. — Zdravas, Mária atď.

Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.

— Zdravas, Mária atď.

A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami.

— Zdravas, Mária atď.

Oroduj za nás, svätá Božia Rodička!

Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

M o d l i m e s a : Bože, z anjelovho zvestovania vieme, že tvoj Syn, Ježiš Kristus sa stal človekom, prosíme ťa, vlej nám do duše svoju milosť, aby nás jeho umučenie a kríž priviedli k slávnemu vzkrieseniu. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

Druhý článok

70. Ako znie druhý článok Apoštolského vyznania viery?

Druhý článok Apoštolského vyznania viery znie takto:

(Verím) i v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána.

V rámci tohto článku je reč o ľudskom mene a o trojnásobnom úrade vteleného Syna Božieho.

71. Kto je Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus je druhá božská osoba, jednorodený Syn Boží, ktorý sa pre nás stal človekom.

Ježiš Kristus je Syn Boží. Oznámil to Boh Otec pri krste Ježišom v Jordáne a pri jeho premenení na Hore (Mt 3, 17; Mt 17, 1—9). Učil to o sebe sám Ježiš Kristus (Jn 10, 30; Mt 26, 63; Mt 28, 18) a dokázal to svojimi zázrakmi a proroctvami.

72. Čo znamená meno „Ježiš“?

Meno Ježiš znamená toľko, ako Spasiteľ alebo Vykupiteľ

73. Čo znamená meno „Kristus“?

Meno Kristus znamená toľko, ako Pomazaný.

Uvádžanie do úradu kňazského, do úradu kráľovského, ako aj do úradu prorockého uskutočňovalo sa u Židov v Starom zákone tak, že dotyčnému naliali na hlavu olivový olej; takto ho pomazali. Kňaza, kráľa i proroka nazývali Židia „Pomazaným Pánovým“, keďže uvedenie do týchto úradov dialo sa pomazaním.

Pojem „Pomazaný“ vyjadroval sa v židovskej reči slovom „Mesiáš“, v gréckej reči slovom „Kristus“. Ježiš je kňaz Nového zákona, je k r á ľ Kráľovstva božieho, je najväčší p r o r o k. Preto ho voláme „Pomazaným“, „Kristom“, „Mesiášom“.

• O návšteve Panny Márie u Alžbety

Po anjelskom zvestovaní ponáhľala sa Mária do ďalekých hôr k svojej príbuznej Alžbete. Keď vošla do domu a pozdravila Alžbetu, táto naplnená Duchom Svätým radostne zvolala:

— Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho. Ako ja prídem k tomu, že matka môjho Pána prichádza ku mne?

Nato Mária odpovedala:

— Zvelebuje duša moja Pána, lebo veľké veci urobil mi ten, ktorý je mocný.

Tak ďakovala Bohu, že sa stala Matkou Vykupiteľa. U Alžbety zostala asi tri mesiace, potom sa vrátila do Nazareta.

• O Ježišovom narodení

Za rímskeho cisára Augusta vyšiel rozkaz, aby sa popísali všetci jeho poddaní. I šiel každý do svojho mesta. Mária a Jozef boli z rodiny kráľa Dávida. Preto šli k zápisu do Betlehema, mesta Dávidovho. Ale nemohli nájsť miesto, kde by prenocovali. Išli teda za mesto do jednej maštaľky.

Tam sa narodil Ježiš Kristus. Mária ho obvinula plienkami a položila ho do jasiel. I boli v tom kraji pastieri. Strážili v noci svoje stádo. A hľa, anjel Pánov stal si vedľa nich a jasnosť božia ich ožiarila.

Báli sa veľmi. Tu im povedal anjel:

— Nebojte sa, lebo zvestujem vám veľkú radosť.

Dnes sa vám narodil Spasiteľ, Kristus Pán
v meste Dávidovom. A toto vám bude znamením:
Nájdete Nemluvniatko obvinuté plienkami a položené
v jasliach.

A v tom sa zjavilo veľa anjelov. I spievali:
- Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj
ľuďom dobrej vôle.

Vtedy pastieri hovorili medzi sebou:
— Zájdime do Betlehema a pozrime, čo nám Pán oznámil.

Ponáhľali sa a našli Máriu, Jozefa a Nemluvniatko v jasliach. Potom sa vrátili, a velebili i chválili Boha za všetko, čo počuli a videli. A nad ich slovami divili sa všetci, ktorí to počuli.

Tretí článok

74. Ako znie tretí článok Apoštolského vyznania viery?

Tretí článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím v Ježiša Krista), ktorý sa počal z Ducha Svätého.
narodil sa z Márie Panny.

- a) V rámci tohto článku je reč o vtelení Syna Božieho, o jeho ľudskom počatí a narodení i o jeho verejnom účinkovaní.
- b) O počatí, narodení a detstve Ježišovom rozjímame, keď sa modlíme „radostný ruženec“.

75. Čo nás učí tretí článok Apoštolského vyznania viery?

Tretí článok Apoštolského vyznania viery nás učí, že Syn Boží sa stal človekom.

• 76. Ako sa stal Syn Boží človekom?

Syn Boží sa stal človekom tak, že pôsobením Ducha Svätého vzal na seba také telo a takú dušu, aké máme my, ľudia.

- a) Toto učenie našej viery nazývame tajomstvom vtelenia Syna Božieho.
- b) Vtelenie Syna Božieho zvestoval anjel Gabriel Panne Márii. Sviatok Zvestovania Pána slávime každoročne 25. marca, deväť mesiacov pred 25. decembrom, teda pred sviatkom Narodenia Pána Ježiša.
- c) Syn Boží sa vtelil, stal sa človekom, ale neprestal byť Bohom. V Ježišovi Kristovi sú dve prirodzenosti: prirodzenosť božská

a prirodzenosť ľudská. Ježiš Kristus je aj opravdivý Boh, aj opravdivý človek. Pri tom však je Ježiš Kristus len j e d n a o s o b a, a síce druhá b o ž s k á osoba.

• **77. Kto je Matka Ježiša Krista?**

Matka Ježiša Krista je preblahoslavená Panna Mária.

Keďže Syn Panny Márie, Ježiš Kristus, je opravdivý Boh (druhá božská osoba), nazývame Pannu Máriu Matkou Božou — Bohorodičkou.

• **78. Kto bol pestúnom, čiže vychovávateľom Ježiša Krista?**

Pestúnom, čiže vychovávateľom Ježiša Krista bol svätý Jozef, ženich Panny Márie.

- a) Svätý Jozef nie je otcom Ježiša Krista. Ním je Boh Otec (prvá božská osoba).
- b) Slávnosť sv. Jozefa sa koná 19. marca.
- c) Ježiš, Mária a Jozef tvoria Svätú rodinu.

• **79. Prečo sa stal Syn Boží človekom?**

Syn Boží sa stal človekom:

- 1. preto, aby nás slovom a príkladom učil;
- 2. preto, aby nás svojím utrpením a smrťou vykúpil a spasil.

• **80. Kde sa narodil Ježiš Kristus?**

Ježiš Kristus sa narodil v Betleheme.

- a) Narodenie Ježiša Krista slávime každoročne 25. decembra, na Vianoce.
- b) Ôsmeho dňa po narodení dostalo Dieťa Panny Márie meno „Ježiš“. Pamiatku toho slávime každoročne 1. januára, na Nový rok.
- c) Malému Ježiškovi sa prišli pokloniť pastieri, potomci Abrahámoví, v tú samú noc, keď sa narodil. Neskoršie sa mu prišli pokloniť aj traja mudrci, čiže „traja králi“ od Východu. Títo traja mudrci boli pohania. Pamiatku poklony troch mudrcov slávime každoročne 6. januára, na sviatok Zjavenia Pána, a či na Troch Kráľov. Vtedy sa Vykupiteľ zjavil (ukázal) prvý raz pohanom.
- d) Štyridsiateho dňa po narodení bol chlapec Ježiš obetovaný v jeruzalemskom chráme. Túto udalosť nám pripomína sviatok Obetovania Pána (Hromnice) — 2. februára.

• **81. Kde bol Ježiš vychovávaný?**

Ježiš bol vychovávaný v Nazarete (*nejakú dobu*).

Keďže Ježiš vyrástol v meste Nazarete, menovali ho jeho vrstovníci Ježišom Nazaretským.

• **81a. Kedy slávime narodenie Ježišovo?**

Narodenie Ježišovo slávime na Vianoce.

• **O poklone mudrcov od východu**

Keď sa narodil Ježiš, prišli mudrci od Východu do Jeruzalema. A spytovali sa:

— Kde je ten kráľ, ktorý sa narodil? Lebo videli sme jeho hviezdu na východe a prišli sme sa mu pokloniť.

Keď to počul kráľ Herodes, zľakol sa. I zhromaždil všetkých kňazov a zákonníkov a spýtal sa ich, kde sa má narodiť Kristus. Oni odpovedali:

— V Betleheme. Tak je napísané v Písme svätom.

Vtedy Herodes poslal mudrcov do Betlehema a povedal im:

— Keď nájdete dieťa, oznámte mi, aby som sa mu i ja prišiel pokloniť.

Mudrci vypočuli kráľa a odišli. A hľa, hviezda zase ich sprevádzala a zostala nad miestom, kde bol Ježiš. Mudrci vošli do domu, našli Dieťa s Máriou, jeho Matkou a klaňali sa mu. Potom otvorili svoje poklady a obetovali mu dary. Zlato, kadidlo a myrhu. V noci však dostali napomenutie od Boha, aby nešli nazad k Herodesovi. Preto sa inou cestou navrátili do svojho kraja.

• **81b. Kedy slávime pamiatku troch mudrcov od Východu?**

Pamiatku troch mudrcov od Východu slávime na „*Tri krále*“, čiže na sviatok Zjavenia Pána.

• **O záchranení Ježiša pred Herodesom**

Keď mudrci odišli, anjel Pánov zjavil sa vo sne Jozefovi a povedal:

Vstaň, vezmi Dieťa a jeho Matku a utekaj do Egypta. Lebo Herodes bude hľadať Dieťa, aby ho zavraždil.

Jozef hneď poslúchol. Vzal Dieťa i jeho Matku v noci a odišli do Egypta.

Herodes videl, že márne čaká mudrcov. I rozhneval sa veľmi a dal pozabíjať v Betleheme a v jeho končinách všetkých chlapcov do dvoch rokov. A bolo tam veľa plaču a kvílenia.

Keď Herodes umrel, anjel Pánov zjavil sa vo sne Jozefovi a povedal:

— Vstaň, vezmi Dieťa a jeho Matku, a id' do zeme Izraelovej.

Jozef vstal, vzal Dieťa a jeho Matku a vrátil sa do zeme Izraelovej. Tam býval v Nazarete.

• O nájdení Ježiša v chráme

Mária a Jozef chodievali každý rok do Jeruzalema na veľkonočné slávnosti. Keď mal Ježiš dvanásť rokov, putoval aj on s nimi. Po slávnostiach vrátili sa domov. Ale chlapček ostal v Jeruzaleme, čo nezbadali jeho rodičia. Domnievali sa, že je v sprievode. Tak prešli deň cesty. Vtedy hľadali ho medzi známymi. A keď ho nenašli, vrátili sa do Jeruzalema hľadať ho.

Po troch dňoch našli ho v chráme. Sedel uprostred učiteľov, poučoval ich a vypytoval sa ich. A všetci sa divili nad jeho rozumnosťou. Tu jeho Matka povedala:

— Synu, prečo si nám to urobil? Hľa, tvoj otec i ja s bolesťou sme ťa hľadali.

On im povedal:

— Prečo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že musím byť v tom, čo je môjho Otca?

Potom sa vrátil s nimi do Nazaretu a bol im poddaný. A vzmähal sa v múdrosti a veku i v milosti u Boha i u ľudí.

• O pokrstení Ježišom

Pán Ježiš býval v Nazarete do tridsiateho roku svojho veku. Vtedy šiel k rieke Jordán k svätému Jánovi, aby ho pokrstil. Ale Ján mu to bránil a povedal:

— Ty by si mňa mal pokrstiť, a ty prichádzaš ku mne?

Ježiš mu odpovedal:

— Nechaj len, lebo tak nám sluší splniť božiu vôľu.
Vtedy ho Ján pokrstil: a hľa, otvorili sa nebesia a Duch Svätý v podobe holubice zostúpil na Ježiša a bolo počuť z neba tieto slová:

— Toto je Syn môj milovaný,
v ktorom mám zaľúbenie.

• O novom učení

Keď bol Ježiš pokrstený začal vyučovať. A vyučoval tri roky. Učieval v chráme, v modlitebniach a po domoch. Niekedy kázal na mori z lodičky, inokedy zasa v púšti alebo na hore. A rozprával ľuďom o Kráľovstve nebeskom. Učil všetko čo treba veriť a robiť aby sme prišli do neba. Všade sa zišlo veľa ľudí aby ho počúvali. I divili sa všetci a hovorili:

— Čo je to za nové učenie? Tak človek nehovoril.

Ježiš potvrdil svoje učenie zázrakmi
Uzdravoval chorých, kriesil mŕtvych
a rozkazoval celej prírode.
A tak dokázal, že on je opravdivý Boh.
Lebo len Boh môže robiť také zázraky.

Tí, ktorí uverili v Ježiša, menovali sa veriacimi. Z veriacich prijímal Ježiš učeníkov a zvolil si dvanásť apoštolov. Prvý z nich bol Peter a miláčik Pána, apoštol Ján. Apoštoli vždy chodili s Ježišom a neskôršie pomáhali mu vyučovať ľudí.

• 82. Kedy začal Ježiš verejne vyučovať?

Ježiš začal verejne vyučovať, keď mal asi tridsať rokov.

Ježiš učil verejne asi tri roky. Mal viacero učeníkov (dospelých žiakov), z ktorých si vyvolil dvanásť apoštolov.

• **83. Čo učil Ježiš?**

Ježiš učil všetko, čo máme veriť a činiť, aby sme boli spasení.

- a) Učenie Ježišovo má meno „e v a n j e l i u m“, čo v slovenčine znamená „radostná novina“ alebo blahozvesť.
- b) Život a učenie Ježišovo spísali v krátkosti štyria „evanjelisti“: Matúš, Marek, Lukáš a Ján. Z týchto kníh sa číta istá časť, „čítanie“, pri každej sv. omši.

• **84. Čím dokázal Ježiš pravdivosť svojho učenia?**

Pravdivosť svojho učenia dokázal Ježiš:

- 1. svojím svätým životom,
- 2. svojimi zázrakmi,
- 3. svojimi proroctvami.

- a) Zázrak je neobyčajný viditeľný skutok, ktorý nemožno vykonať prirodzenou silou, ktorý môže vykonať len Pán prírody (Boh) alebo ten, koho si Boh vyberie ako nástroj na vykonanie takého skutku.

Niektoré zázraky Ježiša Krista:

premenil vodu na víno; uzdravoval chorých jediným rozkazom; niekoľkými malými chlebmi nasýtil viactisícový zástup; utišil búrku na mori; kriesil mŕtvych; sám vstal z mŕtvych.

- b) Proroctvo je predpovedanie takej budúcej udalosti, ktorú človek nemôže predvídať, ktorú môže poznať len vševediaci Boh. Niektoré proroctvá Ježiša Krista: predpovedal, že bude ukrižovaný a že na tretí deň vstane z mŕtvych (Mt 26, 18 - 19); predpovedal, že vstúpi na nebesia (Jn 6, 63); predpovedal, že pošle Ducha Svätého (Jn 14, 15-17); predpovedal skazu Jeruzalema (Mt 24, 12); predpovedal rozšírenie Cirkvi po celom svete a jej trvanie až do konca sveta (Jn 10, 16; Mt 16, 18).

• **O prvom zázraku**

Pán Ježiš potvrdzoval svoje učenie zázrakmi. Prvý zázrak vykonal v Káne Galilejskej. Bola tam svadba. Na svadbe bola Ježišova Matka. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. A keď sa minulo víno, povedala Matka Ježišovi:

— Nemajú vína.

Ježiš nariadil služobníkom:

— Naplňte nádoby vodou. I naplnili ich až do vrchu.

A povedal im Ježiš:

— Teraz načierajte a zanezte starejšiemu svadby

I zaniesli. A keď to starejší svadby ochutnal, vtedy už voda bola premenená na víno. Tak urobil Ježiš prvý zázrak a zjavil svoju slávu. Všetci sa divili a uverili, že Ježiš je opravdivý Boh.

• O vzkriesení mládenca naimského

Pán Ježiš išiel do mesta Naimu. Išli s ním jeho učeníci a veľa ľudí. A keď sa približovali k mestskej brané, práve vynášali mŕtveho. Bol to jediný syn istej vdovy. Keď Pán Ježiš videl matku, bolo mu jej ľúto; i povedal:

- Neplač!

Potom pristúpil a dotkol sa már. Nosiči postáli. A Ježiš povedal:

- Mládenec, hovorím ti, vstaň!

Tu sa mládenec posadil a začal hovoriť. Ježiš dal ho jeho matke. Vtedy všetkých pojala bázeň, vlebili Boha a hovorili:

- Veľký prorok povstal medzi nami a Boh navštívil svoj ľud.

O posmrtnom živote hovorí otázka 143 a nasledujúce.

• O utíšení búrky na mori

Istého dňa išiel Ježiš na loďke cez Genezaretské jazero. Boli s ním i jeho učeníci. A keď oni veslovali, Ježiš zaspal. Zrazu spustil sa búrlivý víchor na jazero, takže loďka bola hádzaná vlnami. Ježiš však spal na konci loďky na poduške. I zobudili ho učeníci a hovorili:

— Pane, zachráň nás, hynieme

Ježiš im povedal:

— Čo sa bojíte, maloverní?

Vtedy vstal, rozkázal vetru i moru a nastalo veľké ticho. I ľudia sa divili a hovorili:

— Ktože je tento, že ho vietor i more poslúchajú?

• O láske Ježišovej k deťom

Raz priniesli Ježišovi malé deti, aby vložil na ne ruky a modlil sa. Ale učeníci nechceli ich pripustiť k nemu. Ježiš, keď to videl, rozmrzel sa nad tým a povedal:

— Nechajte maličkých prísť ku mne a nebráňte im, lebo takých je Kráľovstvo božie. Veru, hovorím vám: ktokoľvek neprijme Kráľovstvo božie ako maličkí, nevojde do neba.

Potom objímal detí, kládol na ne ruky a požehnal ich.

• O nepriateľoch Ježišových

Všetci neuverili v Pána Ježiša. Najmä vtedajší veľkňazi, zákonníci a farizeji sa naňho hnevali, lebo ich často karhal. A keď videli, že všetok ľud ide za ním a ich opúšťa, ešte viac ho nenávideli a hľadali, ako by ho zahubili.

Ježiš pred svojim umučením slávnostne a s veľkým zástupom prišiel do Jeruzalema. A všetky zástupy volali:

— Hosana! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!

Nato veľkňazi a zákonníci zišli sa u najvyššieho kňaza, Kajfáša. A radili sa, ako by Ježiša zabili.

Ale báli sa ľudu. Vtedy prišiel k nim jeden z apoštolov, menom Judáš Iškariotský, a povedal im:

— Čo mi dáte, a ja vám ho zradím?

A sľúbili mu tridsať strieborných. A vtedy Judáš hľadal príležitosť, aby im ho vydal.

• O ustanovení Sviatosti Oltárnej

Ježiš v posledný deň pred svojim umučením naposledy večeral so svojimi učeníkmi. Uložili sa k stolu a jedli veľkonočného baránka.

A keď večerali, Ježiš vzal chlieb a požehnal ho. A lámal i dával svojim učeníkom a hovoril:

— Vezmite a jedzte z neho všetci: Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás.

Potom vzal kalich s vínom, vďaka vzdával, dal im a povedal:

Vezmite a pite z neho všetci: Toto je kalich mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás, i za všetkých²⁺ na odpustenie hriechov. Je to krv novej a večnej zmluvy. Toto robte na moju pamiatku!

/²⁺ = Niektorí upozorňujú, že sa tu používa trošku nepresný preklad, správnejšie má byť: „za mnohých“. V niektorých vydaniach Sv. Písma je to správnejšie, v niektorých len takto./

O ustanovení Sviatosti Oltárnej pozri ot. 326 a nasledujúce.

• O smrteľnej úzkosti a zajatí Ježiša

Po Poslednej večeri Judáš išiel zradiť Ježiša. S ostatnými jedenástimi však Ježiš vyšiel na Olivovú horu. Tam apoštolom povedal:

— Smutná je moja duša až na smrť. Modlíte sa, aby ste neprišli do pokušenia.

A sám utiahol sa trošku od nich, kľakol si na kolena a modlil sa. Pomyslel na hrozné umučenie a na strašnú smrť, čo ho očakáva. I obkľúčili ho veľké úzkosti, tak, že jeho pot ako kvapky krvi tiekol na zem. Tu zjavil sa mu anjel z neba a posilňoval ho.

Asi o polnoci prišiel tam Judáš s vojakmi a sluhami. Ježiš sa ich spýtal:

— Koho hľadáte?

A oni odpovedali:

— Ježiša Nazaretského.

Ježiš im odpovedal:

— Ja som to.

Tu ustúpili nazad a padli na zem. Ale potom Ježiš dovolil, aby ho chytili. A oni ho poviázali i odviedli k najvyššiemu kňazovi. Vtedy jeho učeníci ho opustili a všetci zutekali. Len Peter išiel za ním zďaleka.

• O odsúdení Ježiša na smrť

Jeruzalemská vysoká rada zišla sa v dome najvyššieho kňaza Kajfáša. A priviedli tam aj Ježiša. Vtedy mnohí krivo svedčili proti Ježišovi. On však mlčal. Tu povstal najvyšší kňaz a spýtal sa ho:

— Povedz nám, či si ty Kristus, Syn Boží?

Ježiš odpovedal:

— Som.

A najvyšší kňaz povedal:

— Rúhal sa Bohu. Či potrebujeme ešte svedkov? Čo sa vám zdá?

Nato všetci kričali:

— Hodný je smrti!

Vtedy mužovia, ktorí Ježiša strážili, posmievali sa mu. Pľuli mu do tváre a bili ho pästami. Tak ho mučili do rána.

Na Veľký piatok ráno viedli Ježiša k Pontskému Pilátovi, námestníkovi rímskeho cisára. Chcel, aby aj on odsúdil Ježiša na smrť. Pilát povedal:

— Nijakej viny nenachádzam na tomto človekovi. Potrescem ho teda a prepustím.

I dal ho zbičovať. Vojaci vyzliekli Ježiša a dali naňho šarlátový plášť. Uplietli korunu z trnia a vložili mu ju na hlavu. Do pravice mu dali trstinu, a na posmech kľakali pred ním a hovorili:

— Zdrav buď, kráľ židovský!

A pľuli naňho a bili ho po hlave.

Pilát ukázal ho ľudu a hovorí:

— Ajhľa, človek.

A oni kričali:

— Ukrižuj ho!

Pilát povedal:

— Ja na ňom nijakej viny nenachádzam.

Ale oni kričali:

— Keď toho prepustiš, nie si cisárovým priateľom.

Keď to Pilát počul, naľakal sa. I vydal Ježiša, aby ho ukrižovali.

Štvrtý článok

85. Ako znie štvrtý článok Apoštolského vyznania viery?

Štvrtý článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím v Ježiša Krista, ktorý) trpel za vlády Poncia Piláta,
bol ukrižovaný; umrel a bol pochovaný.

V rámci tohto článku je reč o vykupiteľskom diele Ježiša Krista.

• **86. Čo trpel za nás Ježiš Kristus?**

Ježiš Kristus trpel za nás veľa:

1. krvou sa potil;
2. bičovaný bol;
3. trním korunovaný bol;
4. kríž niesol;
5. ukrižovaný bol.

a) Ježiš Kristus trpel „za vlády Poncia Piláta“, t. j. v čase, keď rímskeho cisára zastupoval v židovskej krajine Poncius Pilát. Pilát pochádzal z kraja, zvaného Pontus, odtiaľ jeho meno: Poncius Pilát. Ježiša odsúdil na smrť zo strachu, že Židia pôjdu naňho žalovať rímskemu cisárovi.

b) Pamätný deň smrti Ježiša Krista je Veľký piatok.

c) Keď sa modlíme „bolestný ruženec“, rozjímame o utrpení a o smrti Ježiša Krista.

• **87. Či Ježiš Kristus musel trpieť a zomrieť?**

Ježiš Kristus nemusel trpieť a zomrieť; obetoval sa za nás dobrovoľne, lebo nás nekonečne miloval a chcel nám pomôcť.

Smrť Ježiša Krista na kríži menujeme obetou kríža.

88. Prečo trpel a umrel Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus trpel a umrel:

1. preto aby za naše hriechy Bohu zadosťučinil;
2. preto aby nás z večného zatratenia vykúpil;
3. preto aby nás spasil, čiže, aby nám nebo otvoril.

89. Za ktoré hriechy trpel a umrel Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus trpel a umrel za hriechy celého sveta: za dedičný hriech a za všetky ostatné hriechy.

- a) „Za hriechy celého sveta“ znamená: za hriechy všetkých ľudí.
- b) Smrťou Ježiša Krista bola daná všetkým ľuďom možnosť spasenia. Spasenie však dosiahnu len tí, čo zo svojej strany splnia tieto podmienky: 1. veria všetko, čo Boh zjavil; 2. usilujú sa zachovávať božie prikázania; 3. užívajú prostriedky milosti božej.
- c) Majme v úcte znak kríža. Často sa poznačme týmto znakom, najmä na začiatku a na konci modlitby. Znak kríža majme v svojich príbytkoch. Nezabúdajme, že Krista Pána nepribili na kríž Židia, ani rímski vojaci na rozkaz Poncia Piláta, — ale ľudské hriechy, teda aj naše hriechy.

Mravné naučenie:

Medzi prvé znaky, ktorým ťa matka učila (ak si z katolíckej rodiny), bol znak svätého kríža, ktorým sa prežehnávaš.

Svätý kríž sprevádza ťa od kolísky až po hrob.

Tiež v kresťanských krajinách v dedinách a v mestách na vežiach vyčnieva kríž, znak nášho spasenia...

• O Ježišovej smrti na kríži

Vojaci vyzliekli Ježiša z pláštá a obliekli ho do jeho šiat. Potom mu vložili kríž na plecá a vyviedli ho na vrch Kalváriu. Tam ho ukrižovali a s ním dvoch lotrov, jedného sprava, druhého zľava.

A ľudia ešte aj na kríži sa posmievali a rúhali Ježišovi. On však sa modlil a povedal:

— Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.

Pri kríži stála jeho Matka, niekoľko nábožných žien a svätý Ján apoštol. I povedal Ježiš svojej Matke:

— Hľa, tvoj syn.

Potom hovoril učeníkovi:

— Hľa, tvoja Matka.

Okolo poludnia zatmelo sa slnko a tma trvala celé tri hodiny. Vtedy Ježiš zvolal veľkým hlasom:

— Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha. A keď to povedal, naklonil hlavu a vypustil dušu.

A hľa, chrámová opona sa roztrhla a zem sa zatriasla. Skaly pukali, hroby sa otvárali, mnohí vstali z mŕtvych.

Stotník pod krížom zvolal:

— Naozaj, toto bol Syn Boží!

A ľudia, ktorí tam stáli, bili sa v prsia a išli nazad.

• O pohrebe Ježišom

Po Ježišovej smrti prišli vojaci a jeden z nich prebodol mu bok kopijou. A hneď vyšla krv a voda.

Pred večerom prišli dvaja nábožní mužovia, Nikodém a Jozef Arimatejský, na Kalváriu a zložili z kríža Ježišovo telo. Zavinuli ho do plachty s voňavkami a uložili ho do nového hrobu, ktorý bol vytesaný do skaly. A na hrobové dvere privalili veľký kameň i odišli.

Na druhý deň prišli tu kňazské kniežatá, zapečatili kameň a postavili tam stráž.

Piaty článok

90. Ako znie piaty článok Apoštolského vyznania viery?

Piaty článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím v Ježiša Krista, ktorý) zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych.

- a) V rámci tohto článku je reč o trojdňovom pobyte Ježiša Krista v predpeklí a o slávnom zmŕtvychvstaní jeho tela.
- b) O zmŕtvychvstaní Ježiša Krista rozjímame, keď sa modlíme prvý desiatok „slávneho ruženca“.

91. Čo znamenajú slová „zostúpil k zosnulým“?

Slová „zostúpil k zosnulým“ znamenajú, že duša Ježiša Krista zostúpila po jeho smrti do predpekla, kde duše zomrelých spravodlivých ľudí očakávali vykúpenie a spasenie.

• 92. Prečo zostúpil Ježiš Kristus k zosnulým?

Ježiš Kristus zostúpil k zosnulým preto, aby dušiam spravodlivých zvestoval, že sú už vykúpené a spasené.

• O vzkriesení Ježišovem

Bol tretí deň po Veľkom piatku. Veľkonočná nedeľa. Skoro ráno vstal Ježiš z mŕtvych.

A anjel Pánov zostúpil z neba, odvalil kameň a sadol si naň. Strážcovia videli anjela, zľakli sa, a ostali ako mŕtvi. Potom utekali do mesta.

• 93. Čo sa stalo tretieho dňa po smrti Ježiša Krista?

Tretieho dňa po smrti Ježiša Krista vrátila sa jeho duša do jeho mŕtveho tela: Ježiš Kristus vstal slávne z mŕtvych.

- a) Ježiš Kristus zomrel na Veľký piatok a vstal z mŕtvych v nedeľu ráno. Pamiatku zmŕtvychvstania Ježiša Krista slávime každoročne na Veľkú noc. Túto udalosť nám pripomína aj každá nedeľa.
- b) V predpeklí čakali na vykúpenie a spasenie okrem mnohých iných aj duše prarodičov Adama a Evy, duša Abelova, Abraháмова, Izákova, Jakubova, duša sv. Jozefa, svätého Jana Krstiteľa, duše betlehenských chlapcov zavraždených na rozkaz Herodesa. V predpeklí duše nič netrpeli, ale Pána Boha nevideli.
- c) O zmŕtvychvstaní Ježiša Krista svedčili jeho apoštoli a učeníci, ktorým sa po vzkriesení častejšie ukázal (zjavil), s nimi sa rozprával a jedol. Z týchto mnohí za svoje svedectvo o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista podstúpili mučenícku smrť.
- d) Ježiš Kristus zostal po svojom zmŕtvychvstaní na zemi ešte štyridsať dní. Za tento čas udelil svojim apoštolom, najmä Petrovi, duchovnú moc a dal im pokyny, ako majú riadiť jeho Cirkev.

• O založení sviatosti pokánia ³⁺

Ježiš večer po svojom vzkriesení zjavil sa desiatim apoštolom a povedal im:

— Pokoj vám!

Ale oni sa naľakali. Mysleli si, že vidia ducha. A povedal im:

— Nebojte sa! Pozrite si moje ruky a nohy, ja som to!

A ukázal im ruky a nohy a svoj bok. A zaradovali sa jeho učeníci.

Vtedy Ježiš dýchol na nich a povedal im:

— Prijmite Ducha Svätého. Ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, a ktorým zadržíte, zadržané sú.

Týmito slovami Ježiš ustanovil sviatosť pokánia.

/³⁺ = Pre Sviatosť pokánia sa môžeme stretnúť aj s názvom: Sviatosť zmierenia./

• O ustanovení hlavy Cirkvi

Ježiš po svojom vzkriesení ešte štyridsať dní ostal na zemi. Zjavoval sa svojim učeníkom a hovoril o Kráľovstve božom. A povedal im:

— Idte do celého sveta, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a učte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal.

Istého dňa Ježiš sa spýtal Petra apoštola:

— Šimon Peter, miluješ ma?

A tak sa opýtal tri razy. Peter tri razy odpovedal:

— Áno, Pane, ty vieš, že ťa milujem.

Nato mu Ježiš povedal:

— Pas baránky moje! Pas ovce moje!

Týmito slovami Ježiš ustanovil Petra za najvyššieho pastiera, to jest za hlavu Cirkvi.

Pozri otázku 112 a nasledujúce.

Šiesty článok

94. Ako znie šiesty článok Apoštolského vyznania viery?

Šiesty článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím v Ježiša Krista, ktorý) vstúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho.

- a) V rámci tohto článku je reč o účasti Ježiša Krista-človeka na božej sláve a moci.
- b) O nanebovstúpení Ježiša Krista rozjímame, keď sa modlíme druhý desiatok „slávneho ruženca“.

• O nanebovstúpení Ježišom

Ježiš štyridsiateho dňa po svojom zmŕtvychvstaní išiel s apoštolmi na Olivovú horu. Tam pozdvihol svoje ruky a požehnal ich. A pred ich očami vyzdvihol sa a vstúpil do neba a oblak ho zakryl. Apoštoli hľadeli za ním.

Vtedy zjavili sa im dvaja anjeli a hovorili:

— Čo tu stojíte a hľadáte do neba? Tento Ježiš príde raz zasa tak, ako ste ho teraz videli ísť do neba.

I vrátili sa učeníci do Jeruzalema s veľkou radosťou.

• 95. Kedy vstúpil Ježiš Kristus na nebesia?

Ježiš Kristus vstúpil na nebesia štyridsiateho dňa po svojom zmŕtvychvstaní.

Sviatok Nanebovstúpenia Ježiša Krista slávime každoročne štyridsiateho dňa po Veľkej noci.

• 96. Ako vstúpil Ježiš Kristus na nebesia?

Ježiš Kristus vstúpil na nebesia z Olivovej hory, pred očami svojich učeníkov.

97. Čo znamenajú slová „sedí po pravici Boha Otca všemohúceho“?

Slová „sedí po pravici Boha Otca všemohúceho“ znamenajú, že Ježiš Kristus aj ako človek vládne božskou mocou na nebi i na zemi.

- a) Ježiš Kristus aj ako človek dostal božskú moc: „Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi“ (Mt 28, 18).
- b) Kto chce nasledovať Ježiša Krista do jeho slávy, musí ho tu na zemi nasledovať i v trpezlivom znášaní utrpení a krížov.

Siedmy článok

98. Ako znie siedmy článok Apoštolského vyznania viery?

Siedmy článok Apoštolského vyznania viery znie takto: (Verím v Ježiša Krista, ktorý) odtiaľ (z neba) príde súdiť živých i mŕtvych.

V rámci tohto článku je reč o „druhom príchode“ Ježiša Krista na tento svet.

99. Kedy príde Ježiš Kristus súdiť živých i mŕtvych?

Ježiš Kristus príde súdiť živých i mŕtvych na konci sveta.

- a) Kedy bude koniec sveta, to nám Ježiš Kristus nezjavil.
- b) Pod „živými“ rozumieme dobrých, pod „mŕtvymi“ zlých.

• 100. Ako sa menuje súd na konci sveta?

Súd na konci sveta sa menuje „posledný súd“ alebo „všeobecný súd“, či „súd sveta“.

Prvý súd bude hneď po smrti človeka. To bude „osobný súd“, keďže vtedy bude Boh súdiť každú dušu osobitne.

• 101. Čo povie Ježiš Kristus dobrým pri Poslednom súde?

Pri Poslednom súde povie Ježiš Kristus dobrým: „Poďte. požehnaní od môjho Otca, zaujmite Kráľovstvo, ktoré vám bolo pripravené od ustanovenia sveta“ (Mt 25, 34).

• 102. Čo povie Ježiš Kristus zlým pri Poslednom súde?

Pri Poslednom súde povie Ježiš Kristus zlým: „Vzdialte sa odo mňa, zlorečení, do ohňa večného, ktorý je pripravený diablove a jeho anjelom“ (Mt 25, 41).

- **103. Kde pôjdu po všeobecnom súde dobrí a kde zlí?**

Po všeobecnom súde pôjdu dobrí do neba a zlí do pekla.

- a) Po všeobecnom súde pôjde do neba alebo do pekla nielen duša človeka, ale celý človek s telom i dušou, lebo všeobecnému súdu bude predchádzať všeobecné vzkriesenie tela.
- b) Očistec po všeobecnom súde prestane jestvovať.
- c) Pri všeobecnom súde sa každý dozvie, čo dobrého alebo zlého v živote vykonal, povedal a myslel.

Ôsmy článok

- **104. Ako znie ôsmy článok Apoštolského vyznania viery?**

Ôsmy článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
Verím v Ducha Svätého.

V rámci tohto článku je reč o tretej božskej osobe.

- **O zoslaní Ducha Svätého**

Po nanebovstúpení Pána apoštoli ostali v Jeruzaleme. Deväť dní sa ustavične modlili. Desiaty deň boli Turíce, židovské letné sviatky. Tu zrazu ozval sa z neba hukot, ako by prichádzal prudký vietor. Celý dom sa triasol. Ukázali sa rozdelené ohnivé jazyky nad každým z nich. A všetci boli naplnení Duchom Svätým.

Na tento zvuk zbehlo sa k domu veľa ľudí. Tu vystúpil Peter s ostatnými apoštolmi a prehovoril k nim:

— Mužovia izraelskí! Vy ste ukrižovali Ježiša Nazaretského. On vstal z mŕtvych, vstúpil na nebesia a sedí po pravici božej. A teraz nám zoslal Ducha Svätého.

A uverili mnohí a dali sa pokrstiť v ten deň. Bolo ich okolo tritisíc. To boli prví kresťania.

- **105. Kto je Duch Svätý?**

Duch Svätý je tretia božská osoba, opravdivý Boh s Otcom i Synom.

• **106. Kedy poslal Ježiš Kristus svojej Cirkvi Ducha Svätého?**

Ježiš Kristus poslal svojej Cirkvi Ducha Svätého desiateho dňa po svojom nanebovstúpení.

a) Pamiatku zoslania Ducha Svätého slávime každoročne na Turíce. Je to päťdesiaty deň po Veľkej noci a desiaty deň po sviatku Nanebovstúpenia Pána.

b) Pri krste Ježišom sa Duch Svätý zjavil v podobe holubice. Desiateho dňa po Nanebovstúpení Pána zostúpil v podobe vetra a ohnivých jazykov.

c) O zoslaní Ducha Svätého rozjímame, keď sa modlíme tretí desiatok „slávneho ruženca“.

107. Prečo poslal Ježiš Kristus Ducha Svätého?

Ježiš Kristus poslal Ducha Svätého preto, aby v Cirkvi a v ľudských dušiach účinkoval.

• **108. Ako účinkuje Duch Svätý v Cirkvi?**

V Cirkvi účinkuje Duch Svätý tak, že ju vyučuje a riadi.

Duch Svätý bude v Cirkvi účinkovať až do konca sveta. Duch Svätý učí Cirkev správne chápať náuku Ježiša Krista a chráni ju, aby sa nepomýlila pri podávaní a vysvetľovaní tejto nauky.

• **109. Ako účinkuje Duch Svätý v ľudských dušiach?**

V ľudských dušiach účinkuje Duch Svätý tak, že ich posilňuje a posväcuje.

a) Ľudské duše musia bojovať duševný boj proti pokušeniam. V tomto boji ich posilňuje Duch Svätý tým, že im dáva pomáhajúcu milosť. Aby sa ľudské duše podobali v svätosti Bohu, posväcuje ich Duch Svätý, t. j. dáva im aj posväčujúcu milosť.

b) Okrem pomáhajúcej a posväčujúcej milosti dáva Duch Svätý ľudským dušiam sedem darov, ktorými ich nakloňuje, aby poslúchali jeho vnuknutia. Dary Ducha Svätého sú: 1. dar múdrosti, 2. dar rozumu, 3. dar rady, 4. dar sily, 5. dar poznania, 6. dar bohabojnosti, 7. dar bázne božej (Iz 11, 2-3).

Deviaty článok

• **110. Ako znie deviaty článok Apoštolského vyznania viery?**

Deviaty článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím) v svätú Cirkev katolícku, v spoločenstvo svätých.

V rámci tohto článku je reč o Cirkvi Kristovej.

Založenie a spravovanie Cirkvi

• 111. Kto založil Cirkev?

Cirkev založil Ježiš Kristus.

a) Ježiš Kristus založil Cirkev postupne. Ukazoval ľuďom cestu do neba: cestu označovanú božími prikázaniami. Zjavoval ľuďom pravdu: poučoval ich o vznešených zámeroch, aké má s nimi Boh. Poučal ich o tom, že ich Boh chce urobiť účastnými svojej blaženosti. Svojou vykupiteľskou smrťou získal ľuďom nadprirodzený život a poslal im Ducha Svätého, aby do ich duší vlieval nadprirodzený život.

Tých ľudí, čo mu uverili, nazval Ježiš Kristus svojimi „bráňami“. Z tých si vybral dvanásť apoštolov, ktorých nazval svojimi „ovcami“. Sám seba nazval „dobrým Pastierom“, ktorý dá život za svoje stádo, aby ho ochránil pred pekelným „vlkom“: Celé toto svoje stádo nazval „ľuďom božím“ alebo „Kráľovstvom božím“ alebo „Cirkvou“.

b) Jedna časť „ľudu božieho“ sa dnes už nachádza v sláve božej; zvíťazili nad nástrahami zlého ducha a požívajú odmenu za svoju vernosť Ježišovi Kristovi. Táto časť „ľudu božieho“ má meno „**Cirkev oslávená**“. Aj duše, ktoré našiel Ježiš Kristus v predpeklí, považoval za svojich baránkov. V deň svojho nanebovstúpenia ich voviedol do božej slávy a odvtedy patria do „Cirkvi oslávenej“.

Iná časť ľudu božieho sa dnes nachádza v očistci. Nebeskú slávu majú zabezpečenú, ale prv ako ju začnú požívať, musia vytrpieť dočasný trest v očistci za chyby, ktorých sa dopustili v tuzemskom živote; prípadne musia sa utrpením očistiť od všedných hriechov, od ktorých sa na tomto svete neočistili. Táto časť ľudu božieho má meno „**Cirkev očisťujúca sa**“ (trpiaca).

Iná časť ľudu božieho putuje na tomto svete k nebeskej sláve a bojuje duchovný boj proti hriechom. Táto skupina ľudu božieho má meno „**Cirkev putujúca**“⁴⁺ (putuje do večnosti]. Do tejto patria tí, čo sú pokrstení, čo veria učeniu Ježiša Krista a uznávajú ho za „pastiera“.

c) Ako pastier je „hlavou“ stáda, ako prezident alebo kráľ je „hlavou“ štátu, tak je Ježiš Kristus „hlavou“ Cirkvi, vodcom božieho ľudu, kráľom Kráľovstva božieho. Táto „hlava Cirkvi“ Ježiš Kristus, je pre nás, žijúcich na tomto svete neviditeľná.

⁴⁺ = V minulosti sme ju i volali „**Cirkev bojujúca**“, dnes jej hovoríme „**Cirkev putujúca**“/

• **112. Koho ustanovil Ježiš Kristus za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej?**

Za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej ustanovil Ježiš Kristus svätého Petra apoštola.

113. Akými slovami sľúbil Ježiš Kristus svätému Petrovi apoštolovi, že ho ustanoví za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej?

Ježiš Kristus sľúbil svätému Petrovi apoštolovi, že ho ustanoví za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej týmito slovami:

„Ty si Peter (v preklade „Skala“) a na tejto skale vystavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od Kráľovstva nebeského; a čokoľvek zviažeš na zemi, bude zviazané i na nebi; a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi“ (Mt 16, 18-19).

a) Ježiš Kristus prirovnáva Cirkev k hradu, vystavenému na skale. Skalou, na ktorej bude stáť ten hrad, má byť podľa prísľúbenia Ježiša Krista Peter apoštol.

b) Zväzovať a rozväzovať znamená toľko ako dávať podľa potreby záväzne zákony (prikázania) alebo ich podľa potreby rušiť, poprípade meniť. Petrovi teda sľúbil Ježiš Kristus zákonodarnú moc v Cirkvi putujúcej.

114. Akými slovami ustanovil Ježiš Kristus Petra apoštola za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej?

Za viditeľnú hlavu Cirkvi putujúcej ustanovil Ježiš Kristus Petra apoštola týmito slovami: „Pas mojich baránkov, pas moje ovce“ (Jn 21, 15—16).

„Pásť“ znamená toľko, ako viesť alebo spravovať. Týmito slovami bola daná Petrovi apoštolovi správcovská moc nad celou Cirkvou putujúcou.

• **115. Kto sa stal viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej po smrti svätého Petra apoštola?**

Viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej sa po smrti svätého Petra apoštola stal jeho nástupca, rímsky biskup.

a) Peter apoštol, viditeľná hlava Cirkvi putujúcej, sídlil a zomrel v Ríme. Preto sa po jeho smrti stal viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej rímsky biskup.

b) Rímskeho biskupa menujeme: **pápež**.

c) Keďže hlavou Cirkvi putujúcej je rímsky biskup, i menujeme Cirkev putujúcu „rímskou Cirkvou“.

116. Koho ustanovil Ježiš Kristus za predstavených Cirkvi putujúcej pod vedením Petra apoštola?

Za predstavených Cirkvi putujúcej pod vedením Petra apoštola ustanovil Ježiš Kristus apoštolov.

117. Kto sú predstavení Cirkvi putujúcej po smrti apoštolov?

Po smrti apoštolov sú predstavení Cirkvi putujúcej nástupci apoštolov: biskupi.

- a) Ako boli Petrovi podriadení ostatní apoštolí z vôle Ježiša Krista, tak majú byť rímskemu biskupovi (pápežovi) podriadení ostatní biskupi.
- b) Biskupi spravujú ľud boží na území jednotlivých biskupstiev. Pomáhajú im v tom farári, každý na území svojej farnosti. Pomocníkmi farárov sú kapláni.

118. Čo je Cirkev putujúca?

Cirkev putujúca je spoločnosť na zemi žijúcich ľudí, ktorí sú:

1. pokrstení,
2. veria učeniu Ježiša Krista (ak dosiahli užívanie rozumu),
3. uznávajú za svoju viditeľnú duchovnú hlavu pápeža (ak dosiahli užívanie rozumu).

Známky Cirkvi

• 119. Koľko cirkví založil Ježiš Kristus?

Ježiš Kristus založil len jednu Cirkev.

- a) Pravé náboženstvo môže byť len jedno. Boh je len jeden. Jednaké sú pravdy, ktoré Boh zjavil. Jednaká musí byť aj naša viera v zjavené pravdy. Jedna je cesta, ktorá nás vedie k spaseniu: to je tá, ktorú nám ukázal a otvoril Ježiš Kristus. Jeden je ľud boží, ktorý putuje k nebeskej vlasti a ktorý chce mať Ježiš Kristus začlenený do jednej Cirkvi.
- b) Na svete je veľa náboženských spoločností, ktoré sa od seba líšia vo viere a hľadajú odlišné cesty k spásu. Ježiš Kristus nezaložil všetky tieto náboženské spoločnosti: založil len jedinou Cirkev a chce, aby do nej patrili všetci ľudia, ktorí mu uverili. Chce, aby bol „jeden ovčinec a jeden pastier“ (Jn 10, 16). Treba zistiť, ktorá z týchto náboženských spoločností je Cirkev, založená Ježišom Kristom.

120. Po čom možno poznať Cirkev, založenú Ježišom Kristom?

Cirkev, založenú Ježišom Kristom možno poznať:

1. po tom, že je jednotná,
  2. po tom, že je svätá,
  3. po tom, že je všeobecná (katolícka),
  4. po tom, že je apoštolská.
- a) Pri Poslednej večeri sa Ježiš Kristus modlil takto: „ ... Pre nich sa aj ja posväcujem, aby aj oni boli posvätení pravdou (aby ich spoločenstvo bolo sväté). A prosím nielen za nich, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo uveria vo mňa (ktorí od apoštolov a ich nástupcov prijmú zjavenú pravdu a uveria), aby všetci jedno boli (aby spoločenstvo všetkých veriacich bolo j e d n o t n é“ (Jn 17, 19—21). V tejto modlitbe, ako aj inokedy označil Ježiš Kristus svoju Cirkev štyrmi známkami (značkami): chce mať Cirkev jednotnú, svätú, všeobecnú, apoštolskú.
- b) Slovo „katolícky“ je gréckeho pôvodu a znamená toľko, čo „všeobecný“. Viditeľnou hlavou Cirkvi putujúcej je rímsky biskup (pápež), preto sa Cirkev menuje rímskou Cirkvou. Teda Cirkev, založenú Ježišom Kristom, môžeme menovať rímskokatolíckou Cirkvou.

121. Má Cirkev rímskokatolícka všetky štyri uvedené známky?

Cirkev rímskokatolícka má všetky štyri uvedené známky.

122. Je Cirkev rímskokatolícka jednotná?

Cirkev rímskokatolícka je jednotná:

1. má jednu hlavu;
2. vždy a všade učila a učí jedno a to isté (*vierouka*);
3. vždy a všade vysluhovala a vysluhuje tie isté sviatosti;
4. vždy a všade obetovala a obetuje Bohu jednu a tú istú obeť (svätú omšu).

123. Je Cirkev rímskokatolícka svätá?

Cirkev rímskokatolícka je svätá:

1. má svätého zakladateľa — Ježiša Krista,
2. jej učenie je sväté,
3. má prostriedky na posväcovanie duší.

124. Je Cirkev rímskokatolícka všeobecná?

Cirkev rímskokatolícka je všeobecná:

1. neprestajne trvá od čias Ježiša Krista a bude trvať do konca sveta (Mt 28, 20), je všeobecná časovo;
2. apoštoli a ich nástupci dostali rozkaz rozšíriť ju po celom svete (Mk 16, 15), je všeobecná priestorovo;
3. každý človek môže a má byť jej členom, je všeobecná spoločensky.

125. Je Cirkev rímskokatolícka apoštolská?

Cirkev rímskokatolícka je apoštolská:

1. rozširovali ju apoštoli;
2. jej učenie sa zrovnáva s učením, ktoré hlásali z rozkazu Ježiša Krista apoštoli;
3. jej predstavení sú nástupci apoštolov, lebo moc, ktorú apoštoli dostali od Ježiša Krista, prešla nepretržitým postupom na terajších predstavených Cirkvi.

Úloha Cirkvi

• 126. Na čo založil Ježiš Kristus Cirkev?

Ježiš Kristus založil Cirkev na to, aby viedla ľudí k spaseniu.

Viesť ľudí k spaseniu je hlavnou úlohou a hlavným poslaním Cirkvi. Popri tejto úlohe sa Cirkev stará aj o tuzemské blaho ľudstva.

127. Čím vedie Cirkev ľudí k spaseniu?

Cirkev vedie ľudí k spaseniu:

1. tým, že im neomylnne hlása učenie Ježiša Krista;
2. tým, že im dáva nadprirodzený život;
3. tým, že ich spravuje svojimi zákonmi.

Cirkev teda vykonáva trojaký úrad: 1. učiteľský, 2. kňazský, 3. správcofský. Učiteľský úrad Cirkvi spočíva v tom, že neomylnne vysvetľuje pravý zmysel učenia Ježiša Krista, t. j. predkladá pravdu, a tým, že neomylnne vysvetľuje pravý zmysel božích prikázaní, t. j. ukazuje cestu k spásu. Kňazský úrad Cirkvi spočíva v tom, že prináša Bohu obeť a sviatosťami posväcuje svojich členov, t. j. dáva im nadprirodzený život. Správcofský úrad Cirkvi spočíva v tom, že svojimi predpismi usmerňuje svojich členov, aby čím bezpečnejšie dosiahli spásu.

128. Kto učí v Cirkvi putujúcej náuku Ježiša Krista neomylné?

Náuku Ježiša Krista v Cirkvi putujúcej učí neomylné:

1. pápež sám, keď učí ako hlava Cirkvi („ex cathedra“);
2. biskupský zbor na všeobecnom cirkevnom sneme (*koncil*).

- a) Do biskupského zboru sa počíta aj rímsky biskup, pápež.
- b) Všeobecný cirkevný snem môže riešiť aj otázky, v ktorých nie je neomylný. Otázky, v ktorých mu prislúcha neomylnosť, nemusí riešiť neomylné, ak to nemá v úmysle.
- c) Rozhodnutia všeobecného cirkevného snemu nadobúdajú platnosť až vtedy, keď ich pápež potvrdí.
- d) Cirkev putujúca má teda dva orgány neomylnosti:
  1. - pápeža a 2. - biskupský zbor. Tieto dva orgány majú meno **u č i a c a C i r k e v**.

129. V čom sú pápeži a biskupský zbor neomylní?

Pápež a biskupský zbor sú neomylní výlučne vo vysvetľovaní zjavenia božieho.

Keďže zjavenie božie obsahuje pravdy viery a mravné prikázania, pápež a biskupský zbor sú neomylní len v otázkach viery a mravov.

130. Kto chráni pápeža a biskupský zbor pred omylom?

Pápeža a biskupský zbor chráni pred omylom Ježiš Kristus a Duch Svätý.

Ježiš Kristus, ktorý je „Svetlo sveta“ (Jn 8, 12), sľúbil svojej Cirkvi: „A hľa, ja som s vami po všetky dni, až do skončenia sveta“ (Mt 28, 20). Inokedy sľúbil svojej Cirkvi, že jej pošle „Ducha pravdy“, aby s ňou bol naveky (Jn 14, 16).

131. Čo hovorí Ježiš Kristus o tých členoch Cirkvi, ktorí jej odopierajú poslušnosť?

O tých členoch Cirkvi, ktorí jej odopierajú poslušnosť, hovorí Ježiš Kristus: „Keby (niekto) ani Cirkev nepočúvol, nech ti je ako pohan a mýtnik“ (Mt 18, 17)

Spoločenstvo svätých

132. Čo znamenajú slová „spoločenstvo svätých“?

Slová „spoločenstvo svätých“ znamenajú, že všetci členovia Cirkvi, či sa nachádzajú na tomto, či na druhom svete, sú duchovne spojení a preto jeden druhému môžu duševne pomáhať.

- a) Na Cirkev putujúcu sme sa dívali ako na viditeľnú organizáciu. Na celú Cirkev (putujúcu, trpiacu a oslávenú) sa musíme dívať, ako na organizmus, ako na tajomné telo, ktorého hlavou je Ježiš Kristus a ktorému dáva nadprirodzený život Duch Svätý. Preto menujeme celú Cirkev mystickým telom Kristovým. V tomto mystickom tele sú členovia Cirkvi putujúcej, trpiacej a oslávenej zjednotení v Kristu Ježišovi a v Duchu Svätom. Ako všetky bunky tela sú zjednotené a tvoria jeden organizmus, tak sú v Cirkvi duchovné zjednotení všetci jej členovia. Dobré skutky niektorého člena Cirkvi sú spoločným majetkom celého „organizmu“, zlé skutky niektorého člena Cirkvi sú spoločnou záťažou celého „organizmu“.
- b) O všetkých členoch celej Cirkvi možno povedať, že sú svätí, možno ich nazývať svätými. O členoch Cirkvi oslávenej to platí v plnej miere. O členoch Cirkvi trpiacej to platí v tom zmysle, že majú posväcujúcu milosť a že sa už nemôžu dopustiť hriechu. Členovia Cirkvi putujúcej sú svätí v tom zmysle, že pri krste dostali posväcujúcu milosť a povolanie k svätosti.
- c) Slovo „spoločenstvo“ značí v tejto súvislosti akoby kolektívnu jednotu („communio sanctorum“), z ktorej vyplýva, že všetko duševné dobro a zlo jednotlivca sa stáva spoločným, týka sa celého kolektívu.

133. Kto patrí do „spoločenstva svätých“?

Do spoločenstva svätých patrí:

1. každý člen Cirkvi putujúcej („baránky“, „ovce“ a viditeľný „pastier“);
2. každý člen Cirkvi trpiacej;
3. každý člen Cirkvi oslávenej.

134. Ako nám pomáhajú členovia Cirkvi oslávenej?

Členovia Cirkvi oslávenej nám pomáhajú tak, že za nás orodujú u Boha.

Členov Cirkvi oslávenej si každoročne uctieваме spoločným sviatkom Všetkých svätých 1. novembra.

135. Čím môžeme pomáhať členom Cirkvi v očistci?

Členom Cirkvi v očistci môžeme pomáhať modlitbou, odpustkami, dobrými skutkami a hlavne obetou svätej omše.

Duším v očistci môžeme pomáhať každý deň. Vo zvýšenej miere im pomáha celá Cirkev putujúca najmä 2. novembra, na „deň Dušičiek“.

• 136. Ako sa modliame za duše v očistci?

Za duše v očistci sa modliame takto:

Odpočinutie večné daj duším zomrelým, Pane, a svetlo večné nech im svieti. Skrže milosrdenstvo božie nech odpočívajú v pokoji. Amen.

- a) Keď duším v očistci vyprosujeme „odpočinutie večné“ mávame na mysli skoré skončenie ich utrpenia a dosiahnutie pokoja v nebi. Slovanami „svetlo večne nech im svieti“, prosíme, aby im Boh dal čím skôr uzrieť jas nebeskej slávy.
- b) Aj telá zomrelých máme v úcte. lebo boli schránkami nesmrteľných duší. Pochovávame ich do posvätených cintorínov. Kladenie kvetov na hroby a zapaľovanie sviečok na hrobch je prejavom vďačnosti a úcty voči tým, ktorých telesne pozostatky sú tam uložené. Tieto prejavy vďačnosti a úcty sú chvályhodné, no nezabúdajme ani na pomoc duším zomrelých.

Desiaty článok

137. Ako znie desiaty článok Apoštolského vyznania viery?

Desiaty článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím) v odpustenie hriechov.

V rámci tohto článku je reč o odpustení hriechov.

138. Čo nás učí desiaty článok Apoštolského vyznania viery?

Desiaty článok Apoštolského vyznania viery nás učí, že v Cirkvi nám môžu byť odpustené všetky hriechy.

Dedičný hriech a hriechy spáchané pred krstom sa nám odpustia p r i k r s t e. Hriechy spáchané po krste sa nám odpúšťajú vo sviatosti pokánia.

Mravné naučenie:

Keď ťa trápi hriech, nemeškaj, ale choď ako márnotravný syn k nebeskému Otcovi, vyznaj svoje viny, ľutuj úprimne a pros za odpustenie. Neodkladaj s pokáním. Kým žiješ na svete, Boh ti vždy odpustí, ak o odpustenie skrúšeným srdcom prosíš; po smrti však prestáva Boh odpúšťať. Tu je ti Boh ešte milosrdný, na druhom svete ti bude spravodlivým sudcom.

Jedenásty článok

139. Ako znie jedenásty článok Apoštolského vyznania viery?

Jedenásty článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím) vo vzkriesenie tela.

V rámci tohto článku je reč o vzkriesení mŕtveho ľudského tela.

• 140. Čo sa stáva s človekom pri jeho smrti?

Pri smrti človeka odlúči sa duša od tela a telo sa navráti do zeme.

Slová „telo sa navráti do zeme“ majú tento význam: telo sa premení na hmotu zeme, z ktorej je utvorené.

• 141. Dokiaľ zostane naše telo v zemi?

Naše telo zostane v zemi až do dňa Posledného súdu.

• 142. Čo sa stane v deň Posledného súdu?

V deň Posledného súdu spojí Boh ľudské duše s rozpadnutou hmotou ľudských tiel a tak uskutoční „tela vzkriesenie“ Všetci budeme vzkriesení, ale „v sláve“ budú vzkriesení len dobrí.

Dvanásty článok

143. Ako znie dvanásty článok Apoštolského vyznania viery?

Dvanásty článok Apoštolského vyznania viery znie takto:
(Verím) v život večný. Amen.

V rámci tohto článku je reč o „posledných veciach človeka“: o smrti, a o tom, čo po smrti nasleduje.

• **144. Čo sa stane s dušou, keď človek umrie?**

Keď človek umrie, Boh bude jeho dušu súdiť.

Boh bude súdiť naše duše zo všetkého, čo sme zaživa mysleli, hovorili, činili, ba aj z toho, čo dobrého sme zanedbali vykonať.

• **145. Ako sa menuje súd po smrti?**

Súd po smrti sa menuje osobitným súdom.

O druhom súde, na konci sveta, keď telá budú vzkriesené, bola reč v otázke číslo 100.

• **146. Kde môže prísť ľudská duša po osobitnom súde?**

Po osobitnom súde môže prísť ľudská duša, buď do neba, buď do pekla, alebo do očistca.

• **147. Ktoré duše prídu do neba?**

Do neba prídu duše, ktoré nemajú žiadneho hriechu a nezasluhujú žiadnu pokutu.

148. Čím odmeňuje Boh duše v nebi?

V nebi odmeňuje Boh duše tým, že ho vidia „z tváre do Tváre“ a sú s ním spojené vo večnej láske (1 Kor 13, 12).

a) Vidieť Boha „z tváre do tváre“ znamená toľko, ako poznávať ho bezprostredne. Aj na tomto svete poznávame Boha, ale nie bezprostredne, lež prostredníctvom jeho diela, ktoré stvoril a prostredníctvom zjavenia, ktoré nám dal.

b) Aj na tomto svete milujeme Boha, ale naša láska k nemu nie je stála. V nebi bude „večná“ nikdy v nej nezakolíšeme a nikdy ju nestratíme.

• **149. Ktoré duše prídu do pekla?**

Do pekla prídu duše, ktoré opustili telo v stave smrteľného hriechu.

150. Čím tresce Boh zlých v pekle?

V pekle tresce Boh zlých tým, že ho nevidia a že sa trápia vo večnom ohni.

a) Trest zatratených v pekle neskončí. Voláme ho večným - správnejšie: nepomíňajúcim trestom.

b) Boh chce spasť každého: zatratenie si zaviní človek sám.

151. Ktoré duše prídu do očistca?

Do očistca prídu:

1. tie duše, ktoré opustili telo v stave všedných hriechov;
2. tie duše, ktoré opustili telo v bezhriešnom stave, ale zasluhujú dočasnú pokutu.

V očistci sa duša, alebo očisťuje od všetkých hriechov, alebo si odpykáva zaslúženú pokutu za hriechy, ktoré jej boli na zemi odpustené, alebo obidvoje.

• 152. Dokiaľ zostane duša v očistci?

V očistci zostane duša dotiaľ, kým sa neočistí zo všedných hriechov a kým si nevytrpí zaslúženú pokutu.

153. Čo znamená slovo „Amen“?

Slovo „Amen“ znamená „tak je“ alebo „tak nech sa stane“.

Slovo „Amen“ má význam prisvedčenia alebo súhlasu. Keď sa v kostole modlí kňaz a ostatní jeho modlitbu sledujú, slovom „Amen“ prisvedčia, že s prednesenou modlitbou súhlasia. „Amen na konci Apoštolského vyznania viery znamená „tak je, toto všetko verím“.

Mravné naučenie:

*Len krátky čas žiješ na zemi.
Kde sú tí, čo prvý kameň položili ku stavbe starého kostola?
Ty vieš, kde sú. Pominuli sa a ležia na cintoríne. Raz žili na svete,
aby umreli, a raz umreli, aby večne žili. Ale na ten večný život tu sa pripravili. Kto žil podľa učenia Krista Pána, ten sa aj raduje s Ním v nebesiach, kto ale tu slúžil diablu, ten s diablom žije naveky. V tom večnom živote nieto viacej premeny. Tam už nikto neumrie, aby prišiel do iného života. Ži teda bohumile a neobetuj za časné hriešne radosti, ktoré sa pominú, život večný, blažený. „Lebo nemáme tu stáleho miesta, ale budúce vyhladávame“ (Zid 13, 14).*

DRUHÁ ČIASTKA

O PRIKÁZANIACH, KTORÉ MÁME ZACHOVÁVAŤ

- **154. Či k spaseniu stačí len veriť, čo Boh zjavil?**

K spaseniu nestačí len veriť, čo Boh zjavil, ale musíme aj prikázania božie zachovávať.

O HLAVNOM PRIKÁZANÍ

- **155. Ktoré je hlavné prikázanie, čo všetky ostatné prikázania v sebe obsahuje?**

Hlavné prikázanie, čo všetky ostatné prikázania v sebe obsahuje, je prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu.

Láska k Bohu

- **156. Ako znie prikázanie lásky k Bohu?**

Prikázanie lásky k Bohu znie takto: „Milovať budeš Pána,, Boha svojho, celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou myslou a zo všetkej sily" (Mt 2, 37; Mk 12, 39).

- **157. Čo žiada Boh v tomto prikázaní?**

Boh v tomto prikázaní žiada, aby sme ho milovali nadovšetko.

- **158. Kedy milujeme Boha nadovšetko?**

Nadovšetko milujeme Boha vtedy, keď ho viacej milujeme ako všetko na svete a radšej si volíme všetko stratiť, ako Boha ťažkým hriechom uraziť.

159. Prečo máme Boha milovať?

Boha máme milovať:

1. preto, lebo je nekonečne dokonalý a teda lásky najhodnejší;
2. preto, lebo všetko dobré máme od neho.

Láska k Bohu môže byť dvojaká: dokonalá a menej dokonalá. Naša láska k Bohu je dokonalá vtedy, keď Boha milujeme preto, lebo je nekonečne dokonalý. Naša láska k Bohu je menej dokonalá vtedy, keď Boha milujeme preto, lebo nám dobre činí.

160. Čím preukazujeme, že Boha milujeme?

Že Boha milujeme, preukazujeme tým, že zachovávame jeho prikázania (Jn 14, 21).

Mravné naučenie:

Dobrý kresťan radšej má Boha, ako priateľov, rodičov, známych svojich, ba radšej ako seba a preto zaprie svoje telo, svoje žiadosti a naruživosti, zriekne sa hriešnych radostí k vôli Bohu. Život je krátky a kto sa jeho hriešnych radostí z lásky k Bohu zriekne, ten bude obdarený večným, radostným životom.

Láska k sebe a blížnemu

• 161. Ako znie prikázanie lásky k blížnemu?

Prikázanie lásky k blížnemu znie takto: „Milovať budeš blížneho svojho ako seba samého" (Mt 22, 39).

162. Ako máme milovať seba samých?

Seba samých máme milovať tak, že sa máme viacej starať o dušu ako o telo (Mt 16, 26).

• **163. Kto je náš bližný?**

Náš bližný je každý človek, či sa k nám chová priateľsky alebo nepriateľsky (Lk 10, 29—37).

164. Prečo máme milovať každého človeka?

Každého človeka máme milovať:

1. preto, lebo každý človek je na obraz boží stvorený;
2. preto, lebo každý človek pochádza od tých istých prarodičov;
3. preto, lebo to Ježiš Kristus prikázal (Jn 13, 34—35).

165. Kedy milujeme bližneho ako seba samého?

Bližneho ako seba samého milujeme vtedy, keď zachováme toto prikázanie Ježiša Krista: „Všetko, čokoľvek chcete, aby ľudia robili vám, aj vy robte im“ (Mt 7, 12).

166. Prečo máme milovať i tých, čo sa k nám chovajú nepriateľsky?

I tých, čo sa k nám chovajú nepriateľsky, máme milovať preto, lebo to Ježiš Kristus prikázal.

Opravdivého kresťana katolíka poznať po tom, že robí dobre každému, komu môže a nepozera na to, či sa dotýčny k nemu choval priateľský alebo nepriateľský, ani na to, či sa dotýčny odplatí za dobré dobrým alebo zlým. Opravdivý kresťan robí každému dobre preto, lebo to Boh žiada a odmenu za svoje počínanie čaká od Boha.

167. Ako máme pomáhať tým, čo sú v telesnej alebo duševnej tiesni?

Tým, čo sú v telesnej alebo duševnej tiesni, máme pomáhať skutkami telesného a duševného milosrdenstva.

- a) Skutki telesného milosrdenstva sú: 1. hladných kŕmiť, 2. smädných napájať; 3. nezaoblenených odievať; 4. pocestných do hospody prijímať; 5. väzňov vykupovať; 6. chorých navštevovať; 7. mŕtvych pochovávať (Mt 25, 31—43).
- b) Skutki duševného milosrdenstva sú: 1. hriešnych k pokániu napomínať; 2. nevedomých v náboženstve poučovať; 3. pochybujúcim dobre radiť; 4. zarmútených tešiť; 5. krivdu trpezlivo znášať; 6. ubližujúcim odpúšťať; 7. za živých a zomrelých sa modliť. ⁵⁺

/⁵⁺ = Dnes to nájdeme aj prevedené do modernejšej reči:

- a) 1, Dávať jesť hladným. 2, Dávať piť smädným. 3, Prichýliť pocestných. 4, Odievať nahých. 5, Navštevovať chorých. 6, Poskytovať pomoc väzňom. 7, Pochovávať mŕtvych (Mt 25, 31—43).
- b) 1, Napomínať hriešnikov. 2, Poučovať nevedomých. 3, Dobre radiť pochybujúcim. 4, Tešiť zarmútených. 5, Trpezlivo znášať krivdu. 6, Odpúšťať ubližujúcim. 7, Modliť sa za živých a mŕtvych. /

Mravné naučenie:

Láska k blížnemu nezáleží len v slovách alebo v citoch alebo v dobroprajnosti. Sv. Jakub apoštol vraví. „Keby brat a sestra nemali odev a potrebovali by každodennej potravy a keby im niekto z vás riekol „Idte v pokoji, zohrejte sa a najedzte sa!“ — „ale nedali by ste im, čoho telo potrebuje, čo to bude platné?“ (Jak 2, 5). Kresťanská láska je teda dobročinnosť. Každý dobre vie, komu má lásku preukázať, či už dobrou radou, či štedrosťou, či pomocou práce, či úprimnosťou a potešením. Po tom poznať dobrého katolíka, že dobre činí blížnym všade, a kam len chodí, je milosrdným samaritánom.

O DESATORO BOŽÍCH PRIKÁZANIACH

168. Kde sa nachádza prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu obširnejšie?

Prikázanie lásky k Bohu a k blížnemu nachádza sa obširnejšie v Desatoro božích prikázaniach.

• 169. Ako znie Desatoro božích prikázaní?

Desatoro božích prikázaní znie takto:

1. Ja som Pán, Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.
2. Nevezmeš meno Božie nadarmo.
3. *Spomni, aby si deň sviatočný svätil.*⁶⁺
4. Cti otca svojho i matku svoju.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilniš.
7. Nepokradneš.
8. Nepreriekneš krivého svedectva proti. blížnemu svojmu.
9. *Nepožiadaš manželku blížneho svojho.*
10. *Ani nepožiadaš majetku blížneho svojho, ani ničoho, čo jeho je.*⁷⁺

⁶⁺ = Prevedené do modernejšej reči: Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni.

⁷⁺ = Rozumej aj: "nepožiadaš si" - nebudeš si to ani len sám žiadať v duchu.

Prevedené do modernej reči: 9. Nebudeš ani žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho.

10. Nebudeš ani túžiť po majetku svojho blížneho. /

- a) Desatoro prikázaní vyhlásil Boh na hore Sinaj Izraelitom a odovzdal ich napísané na dvoch kamenných tabuliach, Mojžišovi, vodcovi Izraelitov.
- b) Aj my sme povinní zachovávať desatoro božích prikázaní, lebo Ježiš Kristus ich potvrdil a prikázal zachovávať (Mt 5, 17).

Prvé prikázanie božie

• 170. Ako znie prvé prikázanie božie?

Prvé prikázanie božie znie takto: Ja som Pán, Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.

• **171. Čo prikazuje Boh v prvom prikázaní?**

Boh v prvom prikázaní prikazuje, aby sme sa klaňali len jemu a nikomu inému.

- a) Klaňať sa znamená toľko, ako uznávať niekoho za najvyššieho Pána. Najvyšší Pán je len jeden, a síce Boh. Preto sa nesmieme klaňať modlám. Modly nie sú najvyššími pánmi sveta.
- b) Klaňanie má aj iné meno, a síce p o k l o n a.

172. Ako sa máme Bohu klaňať?

Bohu sa máme klaňať aj vnútorne, aj navonok.

173. Kedy sa Bohu klaniame vnútorne?

Vnútorne sa Bohu klaniame vtedy,

- 1. keď v e r í m e, že on jediný je najvyšší Pán všetkého
- 2. keď 'd ú f a m e, že on jediný nám môže a chce pomôcť dosiahnuť večnú blaženosť;
- 3. keď ho m i l u j e m e nadovšetko (t. j. väčšmi ako všetko ostatné).

O tom kto verí, hovoríme, že má vieru, o tom, kto dúfa, hovoríme, že má nádej, o tom, kto miluje, hovoríme že ma lásku. Vnútorne sa Bohu klania ten, kto ma vieru, nadej a lásku. Viera, nádej a láska sú tri božské čnosti. (Pozri otázku č. 272.)

174. Kto sa prehrešuje proti viere?

Proti viere sa prehrešuje:

- 1. kto zjaveným pravdám nechce veriť;
- 2. kto o zjavených pravdách dobrovoľne pochybuje;
- 3. kto vieru zapiera;
- 4. kto je vo viere ľahostajný.

175. Najmä čo ohrozuje našu vieru?

Našu Vieru ohrozuje najmä to,

1. keď sa o náboženské veci nestaráme;
2. keď sa v náboženstve nevzdelávame čítaním náboženskej tlače a počúvaním kázní;
3. keď dobrovoľne počúvame protináboženské reči a bez vážnej príčiny čítame, čo škodí duši.

Tlač ktorá pojednáva o náboženských otázkach, môžeme „bez obavy“ čítať vtedy, keď je schválená cirkevnou vrchnosťou, keď má Imprimatur.

/Čo ale nevylučuje, že i v takých zdrojoch môže byť nenápadná chyba. A preto je žiadúce mať z oblasti Katolíckej Cirkvi i potrebné vedomosti a rozhľad./

176. Čo máme dúfať od Boha?

Od Boha máme dúfať večné spasenie a všetko, čo je potrebné k jeho dosiahnutiu.

Večné spasenie máme dúfať preto, lebo nám ho Ježiš Kristus svojou smrťou na kríži zaslúžil.

177. Kto sa prehrešuje proti nádeji?

Proti nádejí sa prehrešuje:

1. Kto nedúfa, že mu Boh odpustí hriechy a pomôže k večnej spáse;
2. kto opovržlivo dôveruje v božie milosrdenstvo.

Kto nedúfa, že mu Boh odpustí hriechy a pomôže k večnej spáse, dopúšťa sa ťažkého hriechu, ktorý má meno z ú f a l - s t v o. Kým žijeme, musíme dúfať. Zúfalstvo patrí len diablom a zatrateným dušiam.

178. Kto sa prehrešuje proti láske k Bohu?

Proti láske k Bohu sa prehrešuje každý, kto pácha hriech, najmä však ten, kto Boha nenávidí, ním opovrhne alebo proti nemu repce.

- a) Nenávidieť Boha je jeden z najväčších hriechov. Diabli a zatratení ľudia nenávidia Boha, lebo nie sú schopní milovať ho: stratili lásku k Bohu.
- b) Ako máme milovať Boha? Boha máme milovať nadovšetko.

179. Kedy sa klaniam Bohu navonok?

Navonok sa Bohu klaniam vtedy, keď svoju vnútornú poklonu (vieru, nádej a lásku) dávame najavo vonkajšími znakmi.

- a) Vnútorná poklona bez vonkajšej je možná. Aj anjeli sa klaňajú Bohu, uznávajú ho za najvyššieho Pána. Človek má aj telo, preto svoje vnútorné zmýšľanie a cítenie rád dáva najavo vonkajšími znakmi. Aj svoju vnútornú poklonu prejavuje človek navonok istými znakmi: slovami, pokľaknutím, zložením rúk ap. - Takto prejavená vnútorná poklona sa menuje poklona navonok. Vonkajšia poklona bez vnútornej nie je poklona, ale prázdny formalizmus.
- b) navonok sa môžeme Bohu klaňať alebo súkromne alebo verejne (spoločne). Verejná poklona, ktorá sa koná Cirkvou predpísanými úkonmi, v Cirkvou predpísanom čase, na posvätnom mieste, pod vedením duchovnej osoby, má meno liturgia.

180. Kto sa prehrešuje proti poklone navonok?

Proti poklone navonok sa prehrešuje:

1. kto zanedbáva slovnú modlitbu;
2. kto zanedbáva účasť na verejných bohoslužbách (na liturgii);
3. kto sa dopúšťa modloslužby;
4. kto sa dopúšťa povery;
5. kto sa dopúšťa svätokrádeže.

Okrem slovnej modlitby jestvuje aj modlitba vnútorná, rozjímať. Kto koná takúto modlitbu, klania sa Bohu vnútorne.

181. Kto sa dopúšťa modlárstva?

Modlárstva sa dopúšťa, kto sa klania niekomu alebo niečomu okrem pravého Boha.

182. Kto sa dopúšťa povery?

Povery sa dopúšťa, kto tvorom pripisuje neobyčajnú moc, akú im Boh nedal.

Poverou je: vážne veriť vykladaniu karát, snárskym knihám, vešteniam ap.

Účasť na schôdzach špiritistov (vyvolávačov duchov) je zakázaná.

183. Kto pácha svätokrádež?

Svätokrádež pácha:

1. kto zneuctuje Bohu zasvätené veci, miesta alebo osoby,
  2. kto niektorú sviatosť prijíma nehodne.
- a) Kto kupuje alebo predáva posvätnú vec, svätý úrad, duchovnú moc, pácha hriech, ktorý má meno „svätokupectvo („simonia“).
- b) Keď zhrnieme otázky č. 170.—183., môžeme povedať: Boh v prvom prikázaní žiada od nás 1. vieru, 2. nádej, 3. lásku, 4. poklonu navonok.

184. Či sa uctievanie svätých protiví prvému prikázaniu božiemu?

Uctievanie svätých sa neprotiví prvému prikázaniu božiemu, lebo svätým sa neklaniame, len si ich ctíme.

K Bohu sa modlíme, aby nám pomáhal svojou všemohúcnosťou.
K svätým sa modlíme, aby nám pomáhali svojím orodovaním u Boha.

185. Prečo uctieваме svätých?

Svätých uctieваме preto, lebo

1. viedli na zemi bohumilý život;
2. sám Boh ich uctil, keď ich vzal do neba;
3. orodujú za nás u Boha.

I na zemi si uctíme každého statočného človeka. Prečo by sme nemali uctiť svätých v nebi?

186. Koho uctieваме najviac spomedzi svätých?

Spomedzi svätých najviac uctieваме Pannu Máriu.

187. Prečo uctieваме spomedzi svätých najviac Pannu Máriu?

Pannu Máriu uctieваме spomedzi svätých najviac preto,

1. lebo je Matka Božia;
2. lebo svätosťou prevyšuje ostatných svätých;
3. lebo jej orodovanie u Boha je najmocnejšie.

- a) Svätého Jozefa si ctíme ako ochrancu Cirkvi putujúcej a patróna šťastnej hodiny smrti. Svätého Cyrila a svätého Metoda si ctíme ako takých, čo slovanským národom zvestovali učenie Ježiša Krista. Svätého Jána Nepomuckého si ctíme ako mučeníka spovedného tajomstva.

- b) Úctu k svätým prejavujeme okrem iného tak, že obdivujeme ich čnostný život, že ich prosíme o orodovanie u Boha, že si dávame zhotoviť ich obrazy a sochy.

188. Prečo uctieваме sväté obrazy a sväté sochy?

Sväté obrazy a sväté sochy uctieваме

1. preto, lebo nám predstavujú Ježiša Krista a svätých;
2. preto, lebo nás povzbudzujú k pobožnosti.

189. Prečo uctieваме relikvie?

Relikvie uctieваме preto, lebo sú to vzácne pamiatky, ktoré nám zostali po Kristu Pánovi alebo po svätých.

- a) Medzi relikvie patria kúsky z kostí svätých, *alebo napr.* krv svätého Januára ap.
Najvzácnejšou relikviou sú pozostatky kríža, na ktorom zomrel Ježiš Kristus.
- b) Boh neraz vyznačil relikvie aj zázrakmi.

Druhé prikázanie božie

• **190. Ako znie druhé prikázanie božie?**

Druhé prikázanie božie znie takto: Nevezmeš meno Božie nadarmo.

• **191. Kto sa prehrešuje proti druhému prikázaniu božiemu?**

Proti druhého prikázaniu božiemu sa prehrešuje, kto zneuctí božie (alebo sväté) mená.

Božie mená sú: Boh, Všemohúci, Ježiš Kristus, sviatosť Oltárna ... Sväté mená sú: kríž, Panna Mária, apoštol...

192. O kom hovoríme, že zneuctuje božie (alebo sväté) mená?

O tom hovoríme, že zneuctuje božie [alebo sväté] mená:

1. kto tieto mená bez potreby vysloví;
2. kto sa rúha alebo zahreší;
3. kto preklína;
4. kto hriješne prisahá;
5. kto Bohu daný sľub nedodrží.

193. Čo znamená rúhať sa alebo zahrešiť?

Rúhať sa alebo zahrešiť znamená toľko, ako povedať o Bohu alebo o svätých niečo potupného.

194. Čo znamená preklínať?

Preklínať znamená toľko, ako inému alebo sebe žiadať od Boha niečo zlého.

195. Čo znamená prisahať?

Prisahať znamená toľko, ako Boha za svedka volať, že hovoríme pravdu.

196. Kto prisahá hriešne?

Hriešne prisahá:

1. kto prisahá bez potreby;
2. kto prisahá na nepravdivú alebo pochybnú vec;
3. kto prisahá, že učiní niečo hriešneho.

Kto prisahal, že učiní niečo hriešneho, nesmie prísahu dodržať, lebo by spáchal nový hriech.

197. Čo znamená urobiť sľub?

Urobiť sľub znamená toľko, ako zaviazat sa dobrovoľne Bohu, že niečo dobrého vykonáme.

Prv než by sme nejaký sľub učinili, máme sa poradiť so svedníkom. Na duchovného sa máme obrátiť o radu aj v tom prípade, keď nám je nie možné splniť učinенý sľub.

198. Čo prikazuje Boh v druhom prikázaní?

Boh v druhom prikázaní prikazuje:

1. aby sme božie (a sväté) mená vyslovovali a vzývali s úctou;
2. aby sme Boha volali za svedka len dobrou prísahou;
3. aby sme Bohu učinенé sľuby verne plnili.

Tretie prikázanie božie

• 199. Ako znie tretie prikázanie božie?

Tretie prikázanie božie znie takto: *Spomni, aby si deň sviatočný svätíš.* Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni.

• 200. Čo prikazuje Boh v treťom prikázaní?

Boh v treťom prikázaní prikazuje, aby sme deň Pána (nedeľu) svätili.

V Starom zákone bola dňom Pána sobota. V Novom zákone je dňom Pánovým deň po sobote: nedeľa; v nedeľu vstal Kristus Pán z mŕtvych a v nedeľu zoslal Ducha Svätého.

• 201. Ako treba svätiť nedeľu?

Nedeľu treba svätiť:

1. účasťou na svätej omši;
2. zdržiavaním sa telesných prác.

a) Kto je povinný zúčastniť sa svätej omše, o tom je reč v otázke č. 253, a v poznámke a) pod touto otázkou. Je žiadúce, aby sme okrem svätej omše chodili aj na iné pobožnosti.

b) Nedeľu svätíme aj tým, že pristupujeme k sviatostiam a konáme skutky milosrdenstva. (Pozri poznámky a) a b) pod otázkou 167.)

c) Ani iným nesmieme kázať, aby konali v sviatočný deň telesnú prácu.

202. Ktoré sú telesné práce?

Telesné práce sú tie, ktoré vyžadujú námahu tela.

203. Kedy je dovolené konať telesné práce v nedeľu?

Konať telesné práce v nedeľu je dovolené:

1. keď to duchovní predstavení z dôležitých príčin uznajú za nevyhnutné;
2. keď ide o také práce, ktoré sa nedajú odložiť (napríklad: hasenie požiaru, ochrana životov a majetku v čase povodne, záchrana úrody v žatve ap.).

Štvrté prikázanie božie

- **204. Ako znie štvrté prikázanie božie?**

Štvrté prikázanie božie znie takto: Cti otca svojho i matku svoju.

- **205. Čo prikazuje Boh v štvrtom prikázaní?**

Boh vo štvrtom prikázaní prikazuje, aby sme svojich rodičov ctili, milovali a poslúchali.

Úctu a lásku k rodičom preukazujeme aj tým, že sa za nich modliavame.

- **206. Prečo máme ctiť svojich rodičov?**

Svojich rodičov máme ctiť preto, lebo oni sú po Bohu naši najväčší dobrodinci a Boh prikazuje, aby sme ich ctili.

- **207. Čo sľúbil Boh deťom, ktoré ctia svojich rodičov?**

Deťom, ktoré ctia svojich rodičov, sľúbil Boh v tuzemskom živote ochranu a pomoc a po smrti večnú blaženosť.

Deti sa prehrešujú proti rodičom, keď sú oproti nim vzdorovité a surové, keď im v potrebách nepomáhajú, keď ich zarmucujú a hnevajú.

- **208. Čo očakáva deti, ktoré svojich rodičov nectia a nemilujú?**

Deti, ktoré svojich rodičov nectia a nemilujú, očakáva trest boží i v tuzemskom živote i po smrti.

- **209. Koho ešte máme ctiť a poslúchať okrem rodičov?**

Okrem rodičov máme ctiť a poslúchať aj svojich cirkevných a svetských predstavených.

- **210. Čí rodičov a predstavených máme vždy poslúchať?**

Rodičov a predstavených nemáme poslúchať vtedy, keby nám rozkazovali niečo hriešneho.

Napríklad, keby nás navádzali na krádež.

Ak nám niekto rozkazuje niečo hriešneho, držíme sa zásady:
„Viac treba poslúchať Boha ako ľudí!“ (Sk 5, 29.)

Mravné naučenie:

Na Rím rozhnevaný Koriolán nechcel odstúpiť s vojskom ani na prosby senátorov, ani kňazov, ani za drahocenné dary; ale keď prišla jeho matka, poklonil sa jej a povedal: „Matka, ty si zachránila Rím.“ — Egyptský Jozef veľmi miloval svojho staručkého otca. Aj ty musíš svojich rodičov ctiť, za nich sa modliť, im pomáhať. Oni ťa opatrovali, chovali a starali sa o teba. Buď im povďačný.

Piate prikázanie božie

• 211. Ako znie piate prikázanie božie?

Piate prikázanie božie znie takto: Nezabiješ.

• 212. Čo zakazuje Boh v piatom prikázaní?

Boh v piatom prikázaní zakazuje škodiť blížnemu alebo sebe na tele a na duši.

Ani zvieratá nesmieme trýzniť. Trýznením zvierat pestuje v sebe človek surovosť a ukrutnosť.

213. Kto škodí blížnemu na tele?

Blížnemu na tele škodí:

1. kto blížneho bezprávne poraní;
2. kto blížneho bezprávne usmrtí;
3. kto život blížneho skracuje, zarmucovaním alebo zlým zaobchádzaním.

a) Piate prikázanie božie zakazuje aj hnev, nenávisť a z v a d u, lebo tieto privádzajú človeka k poraneniu, ako aj k zabitiu blížneho (Mt 5, 21—22; 1 Jn 3, 14—15).

b) Keď svetská vrchnosť odsúdi a popraví nenapraviteľného zločinca, keď neprávom napadnutý človek poraní alebo usmrtí útočníka, keď vojak v boji poraní alebo usmrtí svojho protivníka, to nie je bezprávne poranenie a usmrtenie. Zodpovednosť za životy vo vojne nenesú vojaci, ale štátnici. Vojakovi, povolanému do vojny, dávala požehnanie aj rodná matka, aj Cirkev: prosili Boha o ochranu jeho života.

214. Kto škodí sebe na tele?

Sebe na tele škodí:

1. kto si život skracuje;
2. kto si život odníme;
3. kto sa bez potreby vystavuje nebezpečenstvu života.

Život si človek skracuje hnevom, nemiernym jedením, pitím a fajčením; nedostatočným obliekaním ap.

215. Kto škodí blížnemu na duši?

Blížnemu na duši škodí, kto blížneho pohoršuje.

Pohoršovať znamená: dávať inému zlý príklad rečami alebo skutkami.

216. Čo musíme činiť, keď sme blížnemu uškodili na tele alebo na duši?

Keď sme blížnemu uškodili na tele alebo na duši, musíme hriech nielen oľutovať a vyspovedať sa, ale aj zavinenú škodu podľa možnosti napraviť.

217. Kto škodí sebe na duši?

Sebe na duši škodí, kto pácha hriech.

• 218. Čo prikazuje Boh v piatom prikázaní?

Boh v piatom prikázaní prikazuje:

1. aby sme sa starali o svoje telo a dušu;
2. aby sme s blížnymi nažívali v pokoji a dávali im dobrý príklad;
3. aby sme napravili škodu, ktorú sme zaviniли blížnemu na tele alebo na duši.

Mravné naučenie:

"So svojím telom musíme zachádzať ako s cudzím majetkom", vraví sv. Bernard.

Chráň svoje telo od všetkého, čím by bolo porušené. V úctivosti musíš mať i telo blížneho, lebo tak ho máš milovať, ako seba samého.

Nevkladaj svoju ruku, či už z pomsty, nenávisť, hnevu alebo zlosti na svojho blížneho. Každá rana, ktorú si spôsobil na tele blížneho, volá o pomstu do neba ako krv Ábelova.

Neublížuj ani na duši blížnemu!

Nedávaj pohoršenia, nezvádžaj blížnych na hriech, lebo "beda tomu, z koho pohoršenie pochádza", a ťažko budeme zodpovedať pred súdom Božím za hriechy iných, ktoré sme my sami zaviniли.

Šieste prikázanie božie

• 219. Ako znie šieste prikázanie božie?

Šieste prikázanie božie znie takto: Nezosmilniš.

220. Čo zakazuje Boh v šiestom prikázaní?

Boh v šiestom prikázaní zakazuje hriechy proti čistote páchané v myšlienkach, žiadostiach, slovách alebo v skutkoch.

Nečisté myšlienky sa stanú hriechom až vtedy, keď im privoľujeme, t. j. keď sa neusilujeme nevšímať si ich a keď sa s nimi úmyselne zaoberáme.

221. Prečo sa máme obzvlášť chrániť hriechov nečistoty?

Hriechov *nečistoty* sa máme obzvlášť chrániť, lebo

1. je veľmi ťažko zanechať ich, keď si na ne zvykneme,
2. Boh za ne tresce aj na tomto svete (*napr. nakazenie sa pohlavnou chorobou ako je AIDS, syfilis, ap.*).

222. Čo prikazuje Boh v šiestom prikázaní?

Boh v šiestom prikázaní prikazuje aby sme boli *čistí* v myšlienkach, v slovách a skutkoch.

Tiež by sme mali užívať prostriedky na zachovanie čistoty srdca. Prostriedky na zachovanie čistoty srdca sú: 1. vyhýbať sa zlým spoločnostiam; 2. strážiť si zmysly; 3. častejšie sa spovedať a pristupovať k svätému prijímaniu; 4. v čase pokušenia prosiť o pomoc Boha a Pannu Máriu; 5. mať na mysli, že Boh všetko-vidí; 6. mať na mysli, že v hociktorej chvíli môžeme zomrieť.

Mravné naučenie:

Miluj nevinnosť ako najväčší poklad a najkrásnejšiu ozdobu svojej duše. Nečiň nič takého, ani potajomne, za čo by si sa pred Bohom hanbil.

Kristus Pán vraví: "Blažení čistého srdca, lebo tí uzrú Boha."

Siedme prikázanie božie

• 223. Ako znie siedme prikázanie Božie?

Siedme prikázanie božie znie takto: Nepokradneš.

• 224. Čo zakazuje Boh v siedmom prikázaní?

Boh v siedmom prikázaní zakazuje robiť škodu na cudzom majetku.

225. Čím sa robí škoda na cudzom majetku?

Škoda na cudzom majetku sa robí:

1. krádežou;
2. lúpežou;
3. podržaním si nájdenej veci;
4. úžerou;
5. klamstvom;
6. ničením vecí, ktoré nie sú naším osobným majetkom;
7. zanedbaním povinnej platenej práce.

- a) Krádež pácha: kto si potajomky a bezprávne berie cudzí majetok. Ani deti nesmú brať veci svojim rodičom potajomky, bez ich vedomia a dovolenia.
- b) Lúpež pácha: kto si násilím a bezprávne berie cudzí majetok.
- c) Úžeru pácha: kto od pôžičky žiada nezákonné úroky a vôbec, kto núdzu blízneho zneužíva k nespravodlivému zisku.
- d) Klamstvo pácha: kto predáva pokazený alebo menej hodnotný tovar; kto pri predávaní klame kupujúceho falošnými váhami a mierami; kto falšuje peniaze a iné ceniny; kto falšovaním listín a krivými výpoveďami získava majetok, ktorý mu nepatrí.
- e) Ničením vecí sa prehrešuje: kto kazí úrodu na poli, ktorá mu nepatrí; kto láme alebo inak ničí cudzie stromy; kto poraní alebo zabije zviera, ktoré je nie jeho; kto podpaľuje cudzí majetok, kto kazí verejné zariadenia, ako telefónne alebo elektrické vedenie, žiarovky pouličného osvetlenia, školské zariadenie ap.

226. Čo má činiť, kto si podržal cudzí majetok alebo urobil škodu na cudzom majetku?

Kto si podržal cudzí majetok, musí ho vrátiť a kto urobil škodu na cudzom majetku, musí škodu nahradiť; inak neobsiahne odpustenie hriechov pri spovedi.

• **227. Čo prikazuje Boh v siedmom prikázaní?**

Boh v siedmom prikázaní prikazuje:

1. aby sme na cudzí majetok nesiahali;
2. aby sme spoločný a verejný majetok vrátili tomu, komu patrí;
3. aby sme nahradili škodu, ktorú sme urobili na cudzom majetku.

Mravné naučenie:

Maj v úctivosti majetok blížneho a takisto spoločný majetok, ktorý slúži nám všetkým. Váž si i svoj majetok, nepremrhaj ho ľahkomyseľne, myslí na to, že v čase choroby, staroby alebo v prípade nešťastia budeš ho potrebovať. Kto si nevie vážiť haliere, nevie si vážiť ani tej práce, ktorá ho k nemu priviedla. Zato však nebuď skúpy. Keď máš majetok, ktorý ti viac pri-náša, ako na výživu potrebuješ, vtedy otvor svoje srdce blížnemu, v núdzi sa nachodiacemu. **Buď štedrým!**

Ôsme prikázanie božie

• **228. Ako znie ôsme prikázanie božie?**

Ôsme prikázanie božie znie takto: Nepreriekneš krivého svedectva proti blížnemu svojmu.

• **229. Čo zakazuje Boh v ôsmom prikázaní?**

Boh v ôsmom prikázaní zakazuje:

1. krivo svedčiť;
2. luháť;
3. blížnemu na cti škodiť.

230. Čo znamená krivo svedčiť?

Krivo svedčiť znamená: tvrdiť pri súde v úlohe svedka nepravdu.

231. Čo znamená luháť?

Luháť znamená: hovoriť úmyselne nepravdu.

- a) Kto sa mýli, tiež hovorí nepravdu, ale nie úmyselne.
- b) Luháť nie je dovolené. Luhanie sa protiví vôli božej, ktorá od nás žiada pravdomlivosť.
- c) Kto sa pretvaruje, ten tiež akoby luhal, ale nie ústami. O takom človekovi nehovoríme, že je luhár, ale že je „pokrytec“.

232. Kto škodí bližnemu na cti?

Bližnemu na cti škodí:

1. kto bližneho ohovára;
2. kto bližneho osočuje;
3. kto z bližneho posmech robí;
4. kto bližneho potupuje.

a) Bližneho neslobodno ani krivo podozrievať, ani opovážlivo posudzovať: neslobodno o ňom bez dostatočnej príčiny niečo zlého predpokladať.

b) Toho, kto bližnemu škodí na cti, menujeme nactiutrhačom.

233. Kto hreší ohováraním?

Ohováraním hreší, kto o chybách bližneho bez potreby rozpráva.

O chybách bližneho je potrebné rozprávať pred ním samým, keď sa dá predpokladať, že ho tým napravíme alebo ochránime pred väčším zlom; pred jeho rodičmi, vychovávateľmi, predstavenými, keď to robíme s dobrým úmyslom, aby sme ho chránili pred znovuupadnutím do týchto chýb.

234. Kto hreší osočovaním?

Osočovaním hreší:

1. kto na bližneho chyby vymýšľa;
2. kto chyby bližneho zväčšuje.

235. Čo je povinný urobiť, kto uškodil bližnemu na cti?

Kto uškodil bližnemu na cti, povinný je:

1. odprosiť ho;
2. nepravdu odvolať;
3. zavinenú škodu napraviť.

236. Kto hreší potupovaním bližneho?

Potupovaním bližneho hreší, kto o bližnom povie niečo takého, čo ho pred iným znižuje.

Každé nadávanie je potupovanie.

• **237. Čo prikazuje Boh v ôsmom prikázaní?**

Boh v ôsmom prikázaní prikazuje:

1. aby sme boli úprimní a hovorili vždy pravdu;
2. aby sme česť blížneho šetrili a chránili.

Máme dbať aj o svoju osobnú česť aj o česť stavu, ku ktorému patríme.

Mravné naučenie:

Zlým zvykom človeka je ohováranie blížneho. Kristus Pán nás napomína: „Vyhoď najprv brvno z vlastného oka, a potom hľad' vytiahnuť smietku z oka svojho brata" (Lk 6, 42). Kým niekto nepozná vlastné chyby, hľadá na chyby iných (sv. Bernard). Rozmysli si teda každé slovo a pováž, do akej mrzutosti môžeš uviesť svojho blížneho i seba, keď nerozvážne ho posudzuješ.

Deviate a desiate prikázanie božie

• **238. Ako znie deviate prikázanie božie?**

Deviate prikázanie božie znie takto: Nepožiadáš manželku blížneho svojho.

/Nebudeš ani žiadostivo túžiť po manželke blížneho svojho./

• **239. Ako znie desiate prikázanie božie?**

Desiate prikázanie božie znie takto: Ani nepožiadáš majetku blížneho svojho, ani ničoho, čo jeho je.

/Nebudeš ani tužiť po majetku svojho blížneho./

• **240. Čo zakazuje Boh v posledných dvoch prikázaniach?**

Boh v posledných dvoch prikázaniach zakazuje:

1. žiadať si cudziu manželku alebo cudzieho manžela (9. prikázanie);
2. žiadať si cudzí majetok (10. prikázanie).

241. Čo nám Boh dáva na vedomie v posledných dvoch prikázaniach?

V posledných dvoch prikázaniach nám Boh dáva na vedomie, že hriech sa nepácha len skutkom, ale aj neuskutočnenou dobrovoľnou žiadosťou a neuskutočneným dobrovoľným rozhodnutím.

• 242. Čo prikazuje Boh v posledných dvoch prikázaniach?

V posledných dvoch prikázaniach Boh prikazuje:

1. aby sa manželská vernosť nenarušovala ani myšlienkami a žiadosťami (9. prikázanie);
2. aby sme boli spokojní so svojim majetkom a dopriali každému, čo je jeho (10. prikázanie).

O CIRKEVNÝCH PRIKÁZANIACH

• 243. Aké prikázania má kresťan-katolík zachovávať okrem Desatoro božích prikázaní?

Okrem Desatoro božích prikázaní má kresťan-katolík zachovávať aj cirkevné prikázania.

- a) Cirkevní predstavení dostali od Pána Ježiša zákonodarnú moc: „Zaväzovať“ ľudí prikázaniami. Prikázania, ktorými cirkevní predstavení „zaväzujú“ veriacich, môžu cirkevní predstavení aj „rozviazať“, t. j. zrušiť alebo pozmeniť, a to alebo vo všeobecnosti alebo v jednotlivých prípadoch. Prikázania, ktoré dali cirkevní predstavení, sa menujú: cirkevné prikázania. Cirkevné prikázania, dané „na zemi“, sú pre kresťana-katolíka záväzné (Mt 16, 19; Mt 18, 18).
- b) Cirkevní predstavení však nemajú moc „rozväzovať“ tie zákony (tie prikázania), ktoré dal Boh; nemajú moc meniť alebo rušiť prikázania božie ani v jednotlivých prípadoch.
- c) Cirkevných prikázaní je mnoho a sú obsiahnuté v cirkevnom zákonníku, ktorý má meno: „Codex iuris canonici“. Z tých mnohých cirkevných prikázaní uvádza Katechizmus len päť, pod názvom „Päť cirkevných prikázaní“. Sú to tie, ktoré nám ukladajú najbežnejšie náboženské povinnosti.
- d) Nekatolíci nie sú povinní zachovávať tieto prikázania, lebo cirkevní predstavení nemali úmysel zaväzovať aj ich.

---

244. Ako znie päťoro cirkevných prikázaní?

Päťoro cirkevných prikázaní znie takto:

1. V nedeľu a v prikázaný sviatok zúčastniť sa na svätej omši.
2. Zachovávať prikázané dni pokánia.
3. Aspoň raz v roku sa vyspovedať a vo veľkonočnom období prijať Oltárnu sviatosť
4. Uzatvárať manželstvo pred tvárou Cirkvi.
5. Podporovať cirkevné ustanovizne.

Prvé prikázanie cirkevné

Ako znie prvé prikázanie cirkevné?

Prvé prikázanie cirkevné znie takto:

V nedeľu a v prikázaný sviatok zúčastniť sa na svätej omši.

Čo nám prikazuje Cirkev v prvom prikázaní?

Cirkev v prvom prikázaní prikazuje, aby sme každú nedeľu a prikázaný sviatok boli účastní svätej omše.

Boh v treťom prikázaní prikazuje, aby sme každý siedmy deň zasvätili jeho oslave. Cirkev prikazuje, aby sa táto oslava Boha konala účasťou na svätej omši.

/ Svätenie nedele miesto starozákonnej soboty zaviedla Cirkev preto, lebo v nedeľu vstal náš Pán Ježiš Kristus z mŕtvych a v nedeľu nám zoslal aj Ducha Svätého. /

Kto je povinný zúčastniť sa v nedeľu a v prikázaný sviatok na svätej omši?

Zúčastniť sa v nedeľu a v prikázaný sviatok na svätej omši je povinný každý kresťan-katolík od siedmeho roku, ak mu vážne okolnosti v splnení tejto povinnosti neprekážajú.

Vážne okolnosti, ktoré nás oslobodzujú od účasti na svätej omši, sú napr. tieto: choroba, veľká vzdialenosť od kostola, ak niet dopravného prostriedku; povinnosť nastúpiť v zamestnaní ap.

Kto sa prehrešuje proti prvému cirkevnému prikázaniu?

Proti prvému cirkevnému prikázaniu sa prehrešuje ten,

1. kto v prikázaný sviatok z vlastnej viny vynechá celú svätú omšu alebo jej značnú časť.
2. kto je počas svätej omše vedome roztržitý alebo sa neslušne správa.

Koľkoraké sú cirkevné sviatky?

Cirkevné sviatky sú trojaké:

1. sviatky Pána;
2. sviatky Panny Márie;
3. sviatky svätých.

Sviatky Pána sú tie, ktorými oslavujeme Boha alebo Ježiša Krista priamo. Sviatkami Panny Márie oslavujeme Boha nepriamo, tak, že oslavujeme tú, ktorú Boh zvolil za Matku Ježiša Krista. Sviatkami svätých oslavujeme Boha nepriamo, tak, že oslavujeme tých, ktorých oslávil Boh, keď im dal účasť na sláve Ježiša Krista.

Ktoré sú prikázané sviatky Pána?

Prikázané sviatky Pána sú tieto:

1. Narodenie Pána — Vianoce — 25. decembra;
2. Zjavenie Pána — 6. januára;
3. Nanebovstúpenie Pána;
4. Najsv. Kristovho tela a krvi (Božie Telo).

K prikázaným sviatkom Pána patria aj tieto: Veľkonočná nedeľa (Zmŕtvychvstanie Pána); Turična nedeľa (Zoslanie Duha Svätého); sviatok Krista Kráľa. Tieto však nepočítame osobitne, lebo pripadajú na nedeľu.

Ktoré sú prikázané sviatky Panny Márie?

Prikázané sviatky Panny Márie sú tieto:

1. Nepoškvrnené počatie Panny Márie — 8. decembra;
2. Slávnosť Panny Márie Bohorodičky — 1. januára;
3. Nanebovzatie Panny Márie — 15. augusta.

O nanebovzatí Panny Márie rozjímame, keď sa modlíme štvrtý a piaty desiatok slávneho ruženca.

Ktoré sú prikázané sviatky svätých?

Prikázané sviatky svätých sú:

1. slávnosť svätých apoštolov Petra a Pavla — 29. júna;
2. slávnosť Všetkých svätých — 1. novembra.

Okrem prikázaných sviatkov má Cirkev aj tzv. zrušené sviatky a tzv. neprikázané sviatky. Zrušené sviatky sú tie, ktoré Cirkev svojho času prikázala svätiť (zaviazala veriacich, aby ich svätili), ale neskôr toto prikázanie zrušila (rozviazala

veriacich od povinnosti svätiť tieto sviatky). Zrušené sviatky nesvätime z povinnosti, ale z náboženskej horlivosti. Kto ich nesväti, nepácha hriech. Neprikázané sviatky sú tie, ktoré Cirkev nikdy neprikázala svätiť.

Zrušené sviatky Pána sú: Obetovanie Pána — 2. februára;
Zvestovanie Pána — 25. marca; Veľkonočný a Turičný pondelok.
Zrušené sviatky Panny Márie sú: Narodenie Panny Márie —
8. septembra.
Zrušené sviatky svätých sú: sviatok sv. Štefana, prvého
mučeníka — 26. decembra.

Niektoré neprikázané sviatky: sviatok Premenenia Pána;
slávnosť najsvätejšieho Srdca Ježišovho; slávnosť Narodenia
svätého Jána Krstiteľa; sviatok svätého Jána, apoštola; slávnosť
Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska (15. IX.).

Druhé prikázanie cirkevné

Ako znie druhé prikázanie cirkevné?

Druhé prikázanie cirkevné znie takto:
Zachovávať prikázané dni pokánia.

O skutkoch pokánia všeobecne: Skutki pokánia (kajúcnosti) možno konať rôznym spôsobom. 1. Ak si odopriem niečo, čo mám rád a čo nie je hriešne (napr. mäsitý pokrm, čokoládu, alkoholický nápoj, fajčenie, nejakú zábavu ap.), 2. Skutki zbožnosti sa tiež počítajú za skutky pokánia (kajúcnosti), napr. účasť na nepovinnej sv. omši, pobožnosť Krížovej cesty, ap. 3. Takisto každý skutok lásky k blížnemu (napr. návšteva nemocných a ich opatera, pomoc blížnemu, ap.).

Ježiš Kristus nám dal príklad kajúcnosti všetkými týmito Spôsobmi - Modlieval sa, niekedy aj celú noc, a svojim veriacim tiež prikazoval modliť sa (Mk 14, 38). Postil sa štyridsať dní a nocí (Mt 4, 1—2) a svojich učeníkov upozornil, že diablu moc možno zlomiť „iba modlitbou a pôstom“ (Mt 17, 20). Konal skutky milosrdenstva (Sk 10, 38) a dal nám na vedomie, že pri Poslednom súde bude brať do úvahy, či sme skutky milosrdnej lásky konali aj my (Mt 25, 31—45).

Skutki kajúcnosti – pokánia teda nariadil konať Ježiš Kristus. Cirkev svojím prikázaním určuje len spôsob, akým ich máme konať, ďalej čas, kedy sme povinní konať ich a napokon vek, v ktorom sme povinní začať ich konať. V jednotlivých krajoch môžu cirkevní predstavení nariadiť iný spôsob.

Kto a kedy je povinný konať skutky pokánia (kajúčnosti)?

Skutky pokánia (kajúčnosti) je povinný konať každý kresťan-katolík, ktorý dovŕšil štrnásť rok svojho veku a to:

1. každý piatok;
2. na Popolcovú stredú;
3. vo Svätom týždni.

Každý piatok je deň pokánia (kajúčnosti), lebo v ten deň zomrel za nás náš Spasiteľ. Kajúcimi skutkami sa aspoň nepatrne pripojujeme k jeho obeti a tak sa vďačne hlásime k jeho krížu. Po dlhé roky bol pôst a zdržovanie sa mäsitých pokrmov všeobecným spôsobom pokánia (kajúčnosti), nariadeným Cirkvou.

Každý piatok sa aspoň zdržiavame mäsitého pokrmu.
Kto by sa v piatok nemohol zdržať mäsitého pokrmu, je povinný uložiť si iný skutok pokánia.

Čo znamená zdržiavať sa mäsitého pokrmu?

Zdržiavať sa mäsitého pokrmu znamená: nejesť mäsitý pokrm.

- a) Za mäsitý pokrm sa počítajú: mäso teplokrvných zvierat, vnútornosti teplokrvných zvierat (drobky), zakáľáčková kaša, jaternice, držky, tlačienka, údenárske výrobky, krv teplokrvných zvierat, slanina, škvarky, mäsová polievka z teplokrvných zvierat.
- b) Za mäsitý pokrm sa nepočítajú: maslo, syr, vajcia, masť, rybacie mäso a mäso z obojživelníkov.

Na Popolcovú stredú a na Veľký piatok nám cirkevná vrchnosť nariaďuje konať skutky pokánia (kajúčnosti) vo forme zdržiavania sa mäsitých pokrmov i (prísneho) pôstu. Tieto dva dni si teda spôsob kajúčnosti nevolíme sami, ale nám ich určuje cirkevná vrchnosť, aby katolíci všetkých zemí jedným spôsobom vyjadřili ducha kajúčnosti.

Vo Svätom týždni (týždeň pred Veľkou nocou) nám cirkevná vrchnosť nariaďuje **nezúčastňovať sa na hlučných zábavách.**

Čo znamená zachovávať pôst?

Zachovávať pôst znamená: najviac len raz cez deň sa nasýtiť.

Okrem toho jedného nasýtenia môžeme v deň pôstu jesť ešte dva razy, nie však do sýtosti, ale menej ako inokedy.

V ktoré dni je prikázaný pôst?

Je prikázaný v tieto dni:

1. na Popolcovú stredu;
2. na Veľký piatok.

Komu je dovolené aj v dňoch pôstu denne i viac krát sa nasýtiť?

Dovolené je tým, ktorí ešte nedosiahli 18. rok, a tým, čo už začali 60. rok života, chorým a ťažko pracujúcim.

Okrem povinných skutkov kajúcnosti, nariadených cirkevnou vrchnosťou, sa veľmi odporúča konať aj nepovinné skutky z vlastnej iniciatívy. Veď sebazapieraním v dovolených veciach sa cvičíme premáhať pokušenia k veciam nedovoleným. Skutkami kajúcností získavame pomáhajúcu milosť, zbavujeme sa dočasných trestov, čo sme si zaslúžili za spáchané hriechy a duchovne sa zdokonaľujeme.

Tretie prikázanie cirkevné

Ako znie tretie prikázanie cirkevné?

Tretie prikázanie cirkevné znie takto: Aspoň raz v roku sa vyspovedať a prijať Oltárnu Sviatosť.

K povinnému ročnému svätému prijímaniu máme pristúpiť okolo Veľkej noci.

Je žiadúce spovedať sa a prijímať aj viac razy v roku?

Aj viac razy v roku je žiadúce spovedať sa a prijímať.

Cirkev nehovorí, že sa smieme spovedať a prijímať len raz za rok, ale nám nariaďuje, aby sme tak urobili aspoň raz v roku. Cirkev si želá, aby sme Sviatosť Oltárnu prijímali čo najčastejšie. Prví kresťania ju prijímali pri každej svätej omši, ktorej sa zúčastnili.

Štvrté prikázanie cirkevné

Ako znie štvrté prikázanie cirkevné?

Štvrté prikázanie cirkevné znie takto: Uzatvárať manželstvo pred tvárou Cirkvi.

Uzatvárať manželstvo pred tvárou cirkvi znamená, že pre človeka pokrsteného v Katolíckej cirkvi, je manželstvo platné len keď ho prijme pred kňazom alebo diakonom v prítomnosti dvoch svedkov.

Od tejto predpísanej formy môže cirkev oslobodiť.

Ďalej pozri o sviatosti manželstva ot. 394 a ďalšie.

Piate prikázanie cirkevné

Ako znie piate prikázanie cirkevné?

Piate prikázanie cirkevné znie takto: Podporovať cirkevné ustanovizne.

Čo prikazuje Cirkev v piatom prikázaní?

Cirkev v piatom prikázaní prikazuje, aby sa kresťania katolíci starali o kostoly, o potreby svojich farností, o katolícke dobročinné ústavy (charita), o katolícku tlač ap.

O POSTOJI ČLOVEKA K PRIKÁZANIAM

266. Aký postoj môže človek zaujať k prikázaniam?

K prikázaniam môže človek zaujať dvojaký postoj:

1. alebo ich zachová,
  2. alebo ich prestúpi.
- a) Kto prikázanie vedome a dobrovoľné prestúpi, pácha hriech. Hriech je mravný zlý skutok. Človek, ktorý pácha hriechy, je pred Bohom nespravodlivý.
- b) Skutky, ktoré sú v súlade s prikázaniami (ktoré sa zhodujú s prikázaniami), menujeme mravne dobrými skutkami.
- c) Kto cvičením dosiahol pohotovosť konať mravne dobré skutky a chrániť sa mravne zlých skutkov, toho menujeme mravným alebo čnostným človekom. Takýto človek je pred Bohom spravodlivý. Len čnostný človek sa môže stať dokonalým. Ani spravodlivosť, ani dokonalosť nemôžeme dosiahnuť bez milostí božej.

O zachovaní príkazov

O dobrých a záslužných skutkoch

267. Ktoré skutky sú mravne dobré?

Mravne dobré skutky sú tie ľudská činy, ktoré nie sú v rozpore s prikázaniami a sú vykonané s dobrým úmyslom.

- a) Základné dobré skutky sú: modlitba, pôst a almužna. Písmo sväté o nich hovorí: "Modliť sa, postiť sa a almužnu dávať je lepšie, ako nakopiť si zlaté poklady" (Tob 12, 8). Pod modlitbou rozumieme všetky skutky zbožnosti, pod pôstom zase všetky sebazaprenia a pod almužnou všetky skutky milosrdenstva. (O skutkoch milosrdenstva pozri poznámky pod otázkou č. 167.)
- b) Sú aj také skutky, ktoré nie sú ani prikázané, ani zakázané; nie sú ani v súlade, ani v rozpore s prikázaniami. Napríklad: hrať sa, spievať, tancovať, športovať, vyhrávať na hudobnom nástroji... Takéto skutky menujeme "indiferentnými" alebo "ľahostajnými" skutkami, keďže nie sú samy v sebe ani mravne dobré, ani mravne zlé. **Indiferentné skutky sa však stávajú mravne dobrými alebo mravne zlými podľa úmyslu, s akým ich konáme.** Tak napríklad, ak športujem s tým úmyslom, aby som sa osviežil na tele i na duchu a tak mohol veselou myslou slúžiť Bohu i ľuďom, z indiferentného skutku je skutok mravne dobrý. Ak však napr. idem tancovať s takým úmyslom, aby som niekoho zvädzal k hriechu, vtedy je tanec zlým skutkom, lebo zlý úmysel urobil z indiferentného skutku mravne zlý skutok. Dokonca aj mravne dobrý skutok stáva sa mravne zlým skutkom, ako ho vykonávam so zlým úmyslom.

268. Ktoré skutky sú záslužné?

Záslužné sú tie skutky, ktoré

1. nie sú v rozpore s prikázaniami,
2. sú vykonané s dobrým úmyslom,
3. sú vykonané v stave posväcujúcej milosti.

- a) „Záslužnými“ menujeme tieto skutky preto, lebo si nimi za-sluhujem viac milosti božej na zemi a viac blaženosti v nebi. Takýmito skutkami „bohatneme pred Bohom“ (Lk 12, 21). Bez záslužných skutkov nemôže byť spasený človek, ktorý dosiahol užívania rozumu. Ježiš Kristus povedal: „Každý strom, čo nerodí dobré ovocie, sa vytne a hodí na oheň“ (Mt 7, 19). Záslužné skutky môžeme konať len dotiaľ, dokiaľ žijeme na

zemi. Po smrti (v očistci a v nebi) nemajú už naše dobré skutky záslužnú cenu. „Preto robme dobre, kým máme čas“ (Gal 6, 10). „Lebo príde moc (smrť), keď nikto nebude môcť pracovať (na zveľadení svojej blaženosti).“

- b) Aj indiferentné skutky sa stávajú záslužnými, ak ich konáme s dobrým úmyslom, vykonané v stave posväcujúcej milosti.
- c) Mravne dobré skutky, vykonané v stave smrteľného hriechu, nie sú záslužné. Zato však nie sú neužitočné. Uspôsobujú človeka pre prijatie milosti polepšenia, pre prijatie milostí kajúcnosti aspoň v posledných chvíľach života alebo mu zabezpečujú božiu odmenu aspoň na tomto svete.

269. Kedy konáme svoje skutky s dobrým úmyslom?

S dobrým úmyslom konáme svoje skutky *napr.* vtedy, keď chceme nimi osláviť Boha alebo dosiahnuť večnú spásu.

- a) Dobrý úmysel si môžeme vzbudiť *aj* týmito slovami: „Všetko na česť a slávu božiu“; alebo: „Všetko pre teba, najsvätejšie Srdce Ježišovo“; alebo: „Nie moja, ale tvoja vôľa, Bože, nech sa stane“. Písmo sväté nám prízvukuje, aby sme konali *aj*, indiferentné skutky s dobrým úmyslom: „Čí teda jete, či pejete, či už čokoľvek konáte, všetko konajte na slávu božiu“ (1 Kor 10, 31).
- b) Dobrý úmysel netreba vzbudzovať pred každým skutkom. Stačí ho vzbudiť z času na čas. Je však chvályhodné vzbudiť si ho každé ráno: všetko, čo dnes urobím dobrého alebo indiferentného, nech slúži na česť a slávu božiu a na spásu mojej duše; nič nechcem urobiť s tým úmyslom, aby som získal pochvalu ľudí.

O čnosti

270. Kto je čnostným človekom?

Čnostným človekom je, kto sa navykol stále konať dobré skutky a chrániť sa zlých skutkov.

Aby sa niekto stal majstrom v hudbe, v športe, alebo v inom odbore, musí ustavične cvičiť. Aby sa niekto stal čnostným človekom, musí sa ustavične cvičiť v konaní dobrých skutkov. Písmo sväté hovorí: „V nábožnosti sa cvič. Telesné úkony osožia máličko, ale nábožnosť je vždycky užitočná“ (1 Tim 4, 8).

271. Koľkoraké sú kresťanské čnosti?

Kresťanské čnosti sú dvojaké:

1. božské čnosti,
2. mravné čnosti.

272. Ktoré sú božské čnosti?

Božské čnosti sú viera, nádej a láska.

- a) Tieto čnosti sa menujú „božskými“ preto, lebo schopnosť k nim sme dostali od Boha pri krste a aj preto, lebo nás spájajú s Bohom. Človeka, žijúceho na zemi, viažu k Bohu akoby tri nite: 1. v i e r o u Boha poznáva; 2. n á d e j o u očakáva od Boha večnú blaženosť; 3. l á s k o u Boha miluje. V nebi prestane viera i nádej a zostane iba láska. Vieru nahradí videnie Boha. Nádej na večnú blaženosť nahradí prežívanie blaženosti. „Teraz ešte ostáva aj viera aj nádej aj láska, všetky tri, ale najväčšia z nich je láska (tá nikdy nepominie)“ (1 Kor 13, 13).
- b) Z času na čas máme Pánu Bohu vyznať, že v neho veríme, v neho dúfame a že ho nadovšetko milujeme. Keď Pána Boha uisťujeme o svojej viere, nádeji a láske, „vzbudzujeme v sebe tri božské čnosti.“

273. Ako máme v sebe vzbudiť tri božské čnosti?

Tri božské čnosti máme v sebe vzbudiť takto:

Bože môj, verím v teba, lebo si nekonečne pravdivý;

Bože môj, dúfam v teba, lebo si nekonečne milosrdný;

Bože môj, milujem Ťa nadovšetko, lebo si nekonečne dobrý a milovania najhodnejší.

274. Ktoré sú hlavné mravné čnosti?

Hlavné mravné čnosti sú tieto štyri:

1. opatrnosť,
2. spravodlivosť,
3. miernosť,
4. zmužilosť.

- a) Hlavnými sa tieto mravné čnosti menujú preto, lebo na nich ako na základoch, spočíva mravný život človeka.
- b) Opatrnosť je čnosť, ktorou pohotovo poznávame, čo máme v jednotlivých prípadoch činiť, aby sme nestratili večnú blaženosť.
- c) Spravodlivosť je čnosť, ktorá nás činí ochotnými a pohotovými dávať každému, čo mu patrí (čo sme mu povinní dať).

- d) Miernosť je čnosť, ktorá nás činí pohotovými zachovať vo všetkom slušnú mieru.
- e) Zmužilosť je čnosť, ktorá nás činí pohotovými vytrvať v dobrom a chrániť sa zla aj uprostred nepriaznivých a ťažkých okolností.
- f) Z týchto štyroch hlavných mravných čností vyrastajú všetky ostatné mravné čnosti Spomeňme tie, ktoré sú protivou siedmich hlavných hriechov (otázka č. 290): 1. pokora, 2. štedrosť, 3. čistota, 4. priazeň, 5. miernosť, 6. dobromyseľnosť, 7. horlivosť v dobrom.

275. Ktoré mravné čnosti vyzdvihol Ježiš Kristus v reči na Hore?

Ježiš Kristus vyzdvihol v reči na Hore osem mravných čností. keď hovoril (Mt 5, 3—10):

- (1) Blažení chudobní duchom, lebo ich je Kráľovstvo nebeské;
- (2) blažení tichí, lebo im bude patriť zem;
- (3) blažení, ktorí žalostia, lebo tí budú potešení;
- (4) blažení, ktorí sú hladní a smädní po spravodlivosti, lebo budú nasýtení;
- (5) blažení milosrdní, lebo tí dosiahnu milosrdenstvo;
- (6) blažení čistého srdca, lebo tí uzrú Boha;
- (7) blažení pokojamilovní, lebo ich synmi božími budú volať;
- (8) blažení, ktorí trpia pre spravodlivosť, lebo ich je, kráľovstvo nebeské.

Chudobný duchom je ten, kto nepachtí po hmotnom majetku a ak nejaký hmotný majetok má, nelipne na ňom.

/ Pre človeka, ktorý pachtí po majetku a lipne na majetku platia tieto Kristove slová: „Lahšie je tave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva.“ (Mk 10, 25) Majetok síce môžeme mať, ale nesmieme na ňom lípnúť. Naše srdce nesmie byť pohltené peniazmi a majetkom. /

O úsilí po dokonalosti

276. Či sme všetci povinní usilovať sa, aby sme sa stali dokonalými?

Všetci sme povinní usilovať sa, aby sme sa stali dokonalými, lebo nám to prikazuje Ježiš Kristus.
„Budte dokonalí, ako je dokonalý aj váš Otec nebeský" (Mt 5, 48).

277. Ktorá je pravá cesta k dokonalosti?

Pravá cesta k dokonalosti je nasledovanie Ježiša Krista.

- a) Ak chceš byť dokonalý, . . . nasleduj ma" (Mt 19, 21). - „Dal som vám príklad. aby ste aj vy robili tak, ako som vám ja urobil" (Jn 13, 15).
- b) Aj svätí nám môžu byť vzormi, lebo nasledovali Ježiša Krista...

278. Či sa človek môže stať dokonalým v hociktorom spoločenskom postavení?

Človek sa môže stať dokonalým v hociktorom spoločenskom postavení, ak sa o to usiluje.

279. Ktoré sú všeobecné prostriedky k dosiahnutiu dokonalosti?

Všeobecné prostriedky k dosiahnutiu dokonalosti sú:

1. cvičiť sa v sebazapieraní,
2. cvičiť sa v pokore,
3. cvičiť sa v trpezlivom znášaní ťažkostí života,
4. netúžiť po hmotnom bohatstve, ale túžiť po bohatstve duševnom,
5. často pristupovať k sviatostiam.

Výroky Ježiša Krista:

- (1) „Ak chce kto za mnou ísť, nech zaprie sám seba“ (Mt 8, 34).
- (2) „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom“ (Mt 11, 29).
- (3) „Ak chce kto za mnou ísť, .. nech vezme svoj kríž ...“ (Mk 8, 34).
- (4) „Blažení chudobní duchom...“ (Mt 5, 3).
- (5) „Ak nebudete ješť telo Syna človeka, nebudete mať v sebe život (nadprirodzený)“ (Jn 6, 45).

280. Čo radí Ježiš Kristus k dosiahnutiu vyššej dokonalosti?

K dosiahnutiu vyššej dokonalosti radí Ježiš Kristus:

1. dobrovoľnú chudobu,
2. ustavičnú čistotu,
3. dokonalú poslušnosť.

Toto sú „tri evanjeliové rady“. Nie prikázania, ale rady, odporúčania. Preto ich nemusí uskutočňovať každý človek, ale iba ten, ktorý sa k ich uskutočňovaniu zaviazal dobrovoľným sľubom, ako rehoľníci a rehoľnice.

O prestúpení príkazov

O hriechu vo všeobecnosti

• 281. Kto pácha hriech?

Hriech pácha ten, kto vedome a dobrovoľne prestúpi prikázanie božie.

Kresťana katolíka okrem božích prikázaní viažu aj cirkevné prikázania. Preto kresťan katolík pácha hriech i vtedy, keď vedome a dobrovoľne prestúpi cirkevné prikázanie.

• 282. Čím sa môžeme dopustiť hriechu?

Hriechu sa môžeme dopustiť nielen skutkami, ale aj myšlienkami, žiadosťami, slovami a zanedbaním dobrého.

• 283. Či sú všetky hriechy rovnaké?

Všetky hriechy nie sú rovnaké; niektoré sú ťažké, čiže smrteľné, iné sú ľahké, čiže všedné.

284. Kto pácha smrteľný hriech?

Smrteľný hriech pácha, kto prestúpi prikázanie:

1. vo veľkej veci,
2. celkom vedome,
3. celkom dobrovoľne.

285. Prečo sa musíme smrteľného hriechu nadovšetko chrániť?

Smrteľného hriechu sa musíme nadovšetko chrániť preto, lebo tento hriech má veľmi zlé následky.

286. Aké následky má smrteľný hriech?

Smrteľný hriech má tieto následky:

1. zbavuje nás milosti posväcujúcej;
2. zbavuje nás nároku na nebo, ktorý sme získali pri krste;
3. privádza na nás dočasné tresty božie;
4. privádza na nás večný trest boží;
5. pripravuje nás o zásluhy, ktoré sme si nadobudli;
6. činiť nás neschopnými získať si nové zásluhy dobrými skutkami.

287. Kto pácha všedný hriech?

Všedný hriech pácha:

1. kto prestúpi prikázanie len v malej veci;
  2. kto prestúpi prikázanie vo veľkej veci, ale nie celkom vedome;
  3. kto prestúpi prikázanie vo veľkej veci, ale nie celkom dobrovoľne.
- a) Menší hriech sa menuje všedným (každodenným) preto, lebo ľudia sa ho vo svojej krehkosti dopúšťajú každodenne.
- b) Odpustenie všedných hriechov môžeme obsiahnuť aj bez svätej spovede, tým, že ich oľutujeme a ideme na sväté prijímanie.

288. Prečo sa máme chrániť i všedných hriechov?

I všedných hriechov sa máme chrániť preto, lebo

1. aj tie urážajú Boha;
2. pomaly nás privádzajú k ťažkým hriechom;
3. privádzajú na nás dočasné tresty božie.

O druhoch hriechu

289. Aké sú zvláštne druhy hriechu?

Zvláštne druhy hriechu sú:

1. sedem hlavných hriechov;
2. šesť hriechov proti Duchu Svätému;
3. do neba volajúce hriechy;
4. deväť cudzích hriechov.

• 290. Ktorých je sedem hlavných hriechov?

Sedem hlavných hriechov je:

1. pýcha, 2. lakomstvo, 3. smilstvo, 4. závišť, 5. obžerstvo, 6. hnev, 7. lenivosť.

- a) Pýcha je preceňovanie seba a nezriadená žiadosť po prednosti. Lakomstvo je nezriadená žiadosť po peniazoch a po hmotných majetkoch. Smilstvo sú priestupky proti šiestemu a deviatemu prikázaniu. Závišť je zármutok z toho, že blížny má viac hmotných, duchovných alebo duševných hodnôt ako my. Obžerstvo je nemiernosť v jedení a pití. Hnev je rozčúlenie mysle, spojené s túžbou pomstiť sa. Lenivosť je dobrovoľná nechúť k plneniu povinností.
- b) Hlavné hriechy sú protivou mravných čností, uvedených v poznámke f), pod otázkou č. 274.
- c) Hlavnými sa menujú tieto hriechy nie preto, lebo sú najväčšie, ale preto, lebo sú ako korene, v ktorých vyrastajú všetky ostatné hriechy.

291. Ktorých je šesť hriechov proti Duchu Svätému?

Šesť hriechov proti Duchu Svätému je:

1. opovážlivo sa spoliehať na milosrdenstvo božie (pozri otázku č. 177);
2. pochybovať o milosrdenstve božom a oddať sa zúfalstvu (pozri otázku č. 177 a poznámku pod ňou);
3. odporovať poznanej zjavenej pravde;
4. závidieť blížnemu milosť božiu;
5. zatvrdiť si srdce oproti spasiteľnému napomenutiu;
6. zotrávať tvrdošijne v nekajúcnosti,

Tieto hriechy sa menujú hriechmi proti Duchu Svätému, lebo zatvárajú cestu milosti Ducha Svätého do duše.

292. Ktoré sú do neba volajúce hriechy?

Do neba volajúce hriechy sú:

1. úmyselná vražda;
2. zväčšovanie biedy chudobných, vdov a sirôt;
3. nevyplatenie zaslúženej mzdy za vykonanú prácu.

Nepravosť týchto hriechov akoby volala do neba o pomstu.
Preto ich Písmo sväté nazýva do neba volajúcimi hriechmi.

/ Do zoznamu do neba volajúcich hriechov spadá aj Perverzita. V niektorých starších katechizmoch je uvedená, alebo je použité slovo Sodomia, no v tých detských sa tieto veci často vynechávajú pre komplikovanosť vysvetľovať to deťom.

Čo je to perverzita?

Pod slovom perverznosť sa rozumejú rôzne ohavné skutky súvisiace s pohlavím. Medzi také skutky patrí napríklad homosexualita, zoofília... Alebo tiež napr. v kontexte mučenia alebo boja tam môžeme zaradiť aj ubližovanie niekomu na pohlaví. – A dobrý kresťan tzv. podpásovky (atak na pohlavie) sa snaží nedávať ani v sebaobrane. Bojovať a brániť sa síce smieme, ale správne by sa to malo robiť čestným - čistým spôsobom. Tiež Kristus nás učí: "Kto si chce život zachrániť, stratí ho..." Ak si budeme zachraňovať nečestným - nečistým spôsobom život pozemský, môžeme stratiť život večný. Kto si myslí, že sa nedokáže proti silnejšiemu ubrániť čistým spôsobom, nech si spomenie na malého Dávida a obrovského Goliáša. Alebo nech sa riadi podľa Kristovho odporúčania: "Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé". Kto sa tak zachová, je morálny víťaz. Riadiť sa podľa Ježišovho odporúčania je ten najvyšší ideál. Ak však namiesto toho kresťania predsa len bojujú, potom sa snažia bojovať čestne - čisto (snažia sa nedávať podpásovky ani skutočné, ani v nejakom prenesenom - duchovnom zmysle); tradične sa riadia podľa náuky sv. Tomáša Akvinského, z ktorej vyplýva, že jediná dovolená nečestnosť v oprávnenom boji proti nepriateľovi je podvod - klamstvo, pričom ale nie sú dovolené klamstvá a podvody proti daným sľubom. Sľuby a dohody sa musia dodržať.

Perverzitou sú už na začiatku spomenuté rôzne ohavné sexuálne skutky v hrubom rozpore s prirodzenosťou, ako napríklad homosexualita (súlož muža s mužom, ženy so ženou), zoofília (súlož človeka so zvieratom), nekrofilia (súlož s mŕtvou)... Všetko sú to perverzné skutky. Sexuálne aktivity môžu byť len medzi mužom a ženou, aj keď je niekedy v tom prítomná aj bolesť (napr. u ženy strata panenstva). – V zásade sú u ľudí prípustné sexuálne aktivity len medzi mužom a ženou, pričom aj oni by mali vo svojom svedomí zvažovať, že čo ešte áno a čo už radšej nie.

K perverznostiam ako je homosexualita si vo Sv. Písme v príbehu o Sodome a Gomore všimnime, že Pán Boh nešiel zničiť ohňom a sírou mestá kde napr. žilo veľa zlodejov, hoci aj také by sa určite našli, ale práve len mestá, v ktorých veľa ľudí páchalo tie perverzné skutky, ako je homosexualita, lebo tieto hriechy volali do neba. /

293. Ktorých je deväť cudzích hriechov?

Deväť cudzích hriechov je:

1. dať iným radu k hriechu;
2. popudzovať iných k hriechu;
3. kázať iným hriech spáchať;
4. privoliť k hriechu iných;
5. poskytnúť pomoc k hriechu iných;
6. mlčať pri hriechu iných;

7. zastávať hriech iných;
8. netrestať hriechy iných;
9. chváliť hriechy iných.

Tieto hriechy sa menujú cudzími, lebo sa započítavajú aj tým, čo ich nespáchali, len páchatel'a mlčaním*, slovom, skutkom v ich páchaní podporili.

(* = Páchatel'a hriechu by sme mali aspoň upozorniť, že pácha zlý skutok.)

O pokušení a o príležitosti k hriechu

294. Čo nás zvádza k hriechu?

K hriechu nás zvádza:

1. pokušenie,
2. príležitosť k hriechu.

Pokušenie nás nabáda k hriechu vnútorne, príležitosť zvonka.

295. Odkiaľ pochádza pokušenie?

Pokušenie pochádza:

1. z našej náchylnosti k hriechu (1 Jn 2, 16);
2. od zlého ducha.

Ak niekto zbadá, že je pokúšaný k hriechu, či už zlým duchom alebo vlastnou náchylnosťou k zlému, to ešte nemá hriech. Pokušenie nie je hriech.

296. Čo máme robiť v pokušení?

Najlepšie prostriedky na premnoženie pokušenia sú: zamestnávať sa a nezaháľať; myslieť na Boha; myslieť na boží súd; myslieť na muky Ježiša Krista; prežehnať sa; modliť sa; cvičiť sa v sebaovládani; cvičiť sa v ovládaní zmyslov; pristupovať ku sviatostiam.

297. Čo môže byť príležitosťou ku hriechu?

Príležitosťou ku hriechu môže byť nejaká osoba alebo spoločnosť, nejaké miesto, nejaká vec, nejaká zábava, — slovom všetko, čo nás zvonka zvádza k hriechu.

- a) Príležitosti ku hriechu sa máme chrániť: nemáme sa stýkať s osobou alebo so spoločnosťou, ktorá nás zvádza k hriechu; nemáme navštevovať miesta, na ktorých sa páchajú hriechy;

- „Kto sa hrá s ohňom, popáli sa“, hovorí príslovie. „Kto miluje nebezpečenstvo, zahynie v ňom!“, hovorí Písmo sväté (Sír 3,27).
- b) Tie isté osoby, miesta a veci môžu niekoho zvádzať na hriech a niekoho nezvádzajú. Opilca napríklad zvádza k hriechu fľaša pálenky alebo krčma — sú pre neho príležitosťou ku hriechu; kým človekovi, upevnenému v striezlivosti, nie sú príležitosťou ku hriechu, nezvádzajú ho k nemiernemu pitiu.
- c) To, čo nás veľmi ľahko privedie do hriechu, menuje sa blízkou príležitosťou k hriechu. Kto sa bez dostatočnej príčiny vystaví blízkej príležitosti ku smrteľnému hriechu, pácha hriech už tým, že sa blízkej príležitosti nevyhol.

TRETIA ČIASTKA

O PROSTRIEDKOCH MILOSTI, KTORÉ MÁME UŽÍVAŤ

• **298. Či môžeme byť spasení z vlastnej sily?**

Z vlastnej sily nemôžeme byť spasení: k spaseniu je potrebná aj milosť božia.

O milosti božej

299. Čo je milosť božia?

Milosť božia je nadprirodzený duševný dar boží, ktorý nám udeľuje Duch Svätý pre zásluhy Ježiša Krista, aby sme mohli byť spasení.

300. Koľkoraká je milosť božia?

Milosť božia je dvojaká:

1. milosť pomáhajúca;
2. milosť posväcujúca.

301. Čo robí Boh v duši človeka milosťou pomáhajúcou?

Boh milosťou pomáhajúcou:

1. osvieti **rozum** človeka, aby človek poznal, čo je dobré a čo zlé;
2. povzbudí a posilní **vôľu** človeka, aby človek bol ochotný a vládol dobre konať a zlého sa chrániť.

- a) Bez pomáhajúcej milosti nie sme schopní urobiť niečo pre svoje spasenie. Ježiš Kristus povedal: „Bezo mňa nič nemôžete urobiť“.
- b) Milosť pomáhajúca nenúti človeka robiť dobré a chrániť sa zlého, ale ponecháva ľudskej vôli slobodu, aby sa dobrovoľne rozhodla konať tak, ako ju milosť pomáhajúca povzbudzuje. Preto sa môže stať, že človek koná v rozpore s milosťou pomáhajúcou, že jej odopiera spoluprácu, že jej odporuje. V takomto prípade človek marí silu pomáhajúcej milosti.

302. Či Boh udeľuje milosť pomáhajúcu každému človekovi?

Milosť pomáhajúcu udeľuje Boh každému človekovi, ktorý prišiel k užívaniu rozumu, lebo Boh chce, aby všetci ľudia boli spasení.

303. Čo robí Boh v duši človeka milosťou posväcujúcou?

Boh milosťou posväcujúcou:

1. oslobodzuje človeka od trestu večnej smrti, ak si ho zaslúžil;
2. očisťuje dušu človeka od hriechov a robí ju svätou (nespravodlivého človeka ospravedľňuje);
3. dáva človekovi nadprirodzený život (ak ho nemá) alebo v ňom nadprirodzený život zveľaďuje (ak ho človek má);
4. prijíma človeka za svoje dieťa;
5. čini človeka dedičom Kráľovstva nebeského.

- a) Človek, ktorý má posväcujúcu milosť, je nielen dieťaťom svojich rodičov, ale aj adoptovaným dieťaťom božím. Okrem prirodzeného života, ktorý dostal od otca a matky, má takýto človek aj nadprirodzený život, ktorý dostal od Ducha Svätého. Kto sa chce dostať do neba, musí sa podľa slov Ježiša Krista narodiť dva razy: nielen z otca a matky, ale aj „z vody a Ducha Svätého“ pri krste.
- b) Posväcujúcu milosť sme prvý raz dostali pri krste.

304. Dokiaľ ostáva milosť posväcujúca v duši človeka?

Milosť posväcujúca ostáva v duši človeka dotiaľ, kým človek nespácha smrteľný hriech.

Po spáchaní smrteľného hriechu môže pokrstený človek získať posväcujúcu milosť prijatím sviatosti pokánia.

O prostriedkoch milosti božej

305. Ktorými prostriedkami dosiahneme a zachováme v sebe milosť božiu?

Milosť božiu dosiahneme a zachováme v sebe týmito prostriedkami:

1. sviatosťami,
2. sväteninami,
3. modlitbou.

Sviatosti, sväteniny a modlitbu menujeme prostriedkami milosti božej.

O SVIATOSTIACH

306. Čo sú sviatosti?

Sviatosti sú viditeľné znaky, ktoré Kristus Pán ustanovil preto, aby do ľudských duší privádzali neviditeľnú milosť božiu.

• 307. Koľko sviatostí ustanovil Kristus Pán?

Kristus Pán ustanovil sedem sviatostí. Sú to:

1. Krst,
2. birmovanie,
3. Sviatosť Oltárna (*eucharistia*),
4. pokánie,
5. posledné pomazanie /pomazanie nemocných */,
6. posvätenie kňazstva,
7. manželstvo.

/* = dnes sa to volá "pomazanie nemocných", starší názov je: "posledné pomazanie"/

• 308. Ako delíme sviatosti?

Sviatosti delíme na sviatosti živých a na sviatosti mŕtvych.

309. Ktoré sú sviatosti živých?

Sviatosti živých sú:

1. birmovanie,
2. Sviatosť Oltárna,
3. posledné pomazanie /pomazanie nemocných/,
4. posvätenie kňazstva,
5. manželstvo.

Tieto sviatosti menujeme sviatosťami živých, lebo ich sme prijali len vtedy, keď máme nadprirodzený život, t.j. posväcujúcu milosť.

310. Ktoré sú sviatosti mŕtvych?

Sviatosti mŕtvych sú:

1. krst,
2. pokánie.

Tieto sviatosti menujeme sviatosťami mŕtvych preto, lebo ich smú prijať aj tí, čo nemajú nadprirodzený život, t. j. posväcujúcu milosť.

• 311. Ktoré sviatosti môžeme prijať len raz v živote?

Len raz v živote môžeme prijať tieto sviatosti:

1. krst,
2. birmovanie,
3. posvätenie kňazstva.

Tieto tri sviatosti vtlačajú duši človeka nezmazateľný znak.

Krst

• 312. Čo je krst?

Krst je prvá a najpotrebnejšia sviatosť, v ktorej sa človek znovuzrodí z vody a z Ducha Svätého a stáva sa dieťaťom božím.

Účinky krstu:

1. očisťuje človeka od hriechov;
2. zbavuje ho trestov za hriechy;
3. posväcuje ho a dáva mu nadprirodzený život;
4. včleňuje ho do Ježiša Krista a jeho Cirkvi;
5. robí ho adoptovaným dieťaťom božím;
6. dáva mu nárok na pomáhajúcu milosť, potrebnú pre kresťanský život.

a) Pri krste sa človek „znova narodí“: dostáva nadprirodzený život z „vody a z Ducha Svätého“ (Jn 3, 16). Preto menujeme krst sviatosťou „znovuzrodenia“ (Tit 3, 5).

b) Tí, čo po krste vystúpia z Cirkvi, môžu byť do spoločenstva Cirkvi putujúcej späť prijatí len s povolením miestneho biskupa.

313. Prečo menujeme krst prvou sviatosťou?

Krst menujeme prvou sviatosťou preto, lebo pred krstom iné sviatosti platne prijať nemôžeme.

• **314. Prečo menujeme krst najpotrebnejšou sviatosťou?**

Krst menujeme najpohrebnejšou sviatosťou preto, lebo bez krstu nikto nemôže byť spasený.

- a) Bez krstu nemôže byť spasené ani dieťaťko, keby po narodení zomrelo, lebo nemá nadprirodzený život. Preto v prípade súrnej potreby môžu svoje dieťa pokrstiť aj rodičia-
- b) Krst má dve „náhrady“: môže byť nahradený dvoma spôsobmi. 1. Ak nepokrstený človek podstúpi pre Krista Pána mučenícku smrť, bude spasený. O takom človekovi hovoríme, že bol pokrstený „**krstom krvi**“. 2. Ak nepokrstený dospelý človek **túži** po spasení, ak sa usiluje konať to, čo mu káže svedomie a chrániť sa toho, čo mu svedomie zakazuje, ak si spáchané hriechy ľutuje dokonalou ľútosťou (otázka č. 362), bude spasený. O takom človekovi hovoríme, že bol pokrstený „**krstom túžby**“.

• **315. Kedy ustanovil Kristus Pán sviatosť krstu?**

Kristus Pán ustanovil sviatosť krstu, keď povedal apoštolom: „Idte a učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ (Mt 28, 19).

• **316. Ako treba krstiť?**

Krstiť treba takto: na hlavu krstencovu treba liať vodu a pritom povedať tieto slová: „(Jeho meno) ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“

- a) K platnosti krstu sa vyžaduje, aby krstiaci mal **ú m y s e l** konať to, čo koná Kristova Cirkve, keď krstí.
- b) Krstiť sa má „krstnou vodou“, ale v prípade súrnej potreby sa pri krste môže použiť hocaká prírodná voda.

• **317. Kto má krstiť?**

Krstiť má vysvätený duchovný, ale v súrnej potrebe môže krstiť každý človek.

Sám seba nemôže nikto pokrstiť.

• **318. Čo sme sľúbili pri krste?**

Pri krste sme sľúbili:

- 1. že budeme pevne veriť všetko, čo Kristus Pán učil;
- 2. že budeme odporovať pokušeniam diabla.

Sľub urobili miesto nás rodičia a krstní rodičia. My si ho máme z času na čas obnoviť. Krstný sľub si verejne obnovujeme pred prvým svätým prijímaním a každoročne na Bielu sobotu (Veľkú) po požehnaní „krstnej vody“.

319. Čo je povinnosťou rodičov a krstných rodičov?

Povinnosťou rodičov a krstných rodičov je starať sa, aby pokrstené dieťa bolo vychovávané tak, ako to oni v jeho mene sľúbili pri krste.

- a) Krstný rodič má byť **k a t o l í k**, dostatočne vyspelý a z cirkevno-právnej stránky bez prekážky na túto úlohu, ktorý už **p r i j a l t r i z á k l a d n é s v i a t o s t i** (krst, birmovanie, Eucharistiu).
- b) Krstný rodič vstupuje s krstenom do duchovného príbuzenstva.

Birmovanie

• 320. Čo je birmovanie?

Birmovanie je sviatosť, v ktorej pokrstený dostáva Ducha Svätého ako osobitný dar na posilnenie, aby

1. slovom i príkladom svedčil o Kristovi,
2. užšie sa spojil s Cirkvou,
3. a budoval tajomné telo Kristovo.

- a) Slovo „birmovať“ značí v slovenčine toľko, ako upevniť alebo **p o s i l n í ť**.
- b) Z Písma svätého a z ústneho podania vieme, že sviatosť birmovania ustanovil Ježiš Kristus.
- c) Sviatosťou birmovania sa upevňuje a završuje zasvätenie do kresťanského života, začaté sviatosťou krstu.

/ O birmovaní aj pozri v zadu: Život apoštolov/

• 321. Kto udeľuje sviatosť birmovania?

Sviatosť birmovania udeľuje biskup.

Mimoriadne môže birmovať aj kňaz, ak je na to splnomocnený. Človeku, nachádzajúcemu sa v nebezpečenstve smrti, môže udeľiť sviatosť birmovania farár.

322. Ako sa udeľuj sviatosť birmovania?

Sviatosť birmovania sa udeľuje takto:

Birmujúci položí ruku na hlavu birmovanca, pomaže ho na čele krizmou, pričom hovorí: „*M.*, prijmi znak Daru Ducha Svätého.“

Birmovaný odpovie: „Amen“.

- a) Pri birmovaní biskup dodá: „Pokoj s tebou“ a birmovanec odpovie: „I s duchom tvojím“.
- b) Pred birmovaním vystrie biskup ruky nad všetkými birmovancomi a vzýva Ducha Svätého, aby na nich zostúpil. Po birmovaní udelí všetkým požehnanie. Pri oboch týchto úkonoch majú byť prítomní všetci, čo v ten deň prijímajú sviatosť birmovania.

323. Čo je krizma?

Krizma je s balzomom zmiešaný rastlinný olej, posvätený od biskupa na Zelený štvrtok.

Olejom sa naznačuje duševná sila, ktorú pri birmovaní dostávame. Balzomom sa naznačuje ľúbezná vôňa kresťanského života, akým má birmovaný človek žiť.

324. Ako sa máme pripraviť k prijatiu sviatosti birmovania?

K prijatiu sviatosti birmovania sa máme pripraviť takto:

1. získame si primerané náboženské vedomosti;
2. modlíme sa k Duchu Svätému;
3. vyspovedáme sa a pristúpime k svätému prijímaniu;
4. urobíme si predsavzatie, že chceme žiť a zomrieť ako kresťania.

Birmovanie je sviatosť „živých“, preto ju nesmieme prijať, keď máme na duši smrteľný hriech.

325. Čo je povinnosťou birmovných rodičov?

Povinnosťou birmovných rodičov je dávať svojmu birmovnému dieťaťu príklad kresťanského života.

- a) Birmovným rodičom môže byť len ten,
  1. kto je dostatočne dospelý na plnenie tejto úlohy,
  2. katolík, zasvätený do kresťanského života tromi sviatosťami: krstom, birmovaním a Eucharistiou,
  3. kto nie je cirkevno-právne vylúčený z úlohy birmovného rodiča.
Podľa možnosti birmovným rodičom nech je sám krstný rodič, aby sa zreteľnejšie prejavil vzťah medzi krstom a birmovaním.
- b) Kto si nemôže nájsť birmovného rodiča, môže byť birmovaný aj bez neho.
- c) Medzi birmovancom a jeho birmovným rodičom vznikne duchovné príbuzenstvo.

Sviatosť Oltárna

• 326. Kedy ustanovil Ježiš Kristus Sviatosť Oltárnu?

Ježiš Kristus ustanovil Sviatosť Oltárnu pri Poslednej večeri.

- a) Sviatosť Oltárnu prisľúbil Ježiš Kristus po zázračnom rozmnožení chleba na púšti (Jn 6, 22—60).
- b) O ustanovení Sviatosti Oltárnej čítame v Písme svätom slová, ktoré nasledujú: „Keď teda večerali, Ježiš vzal chlieb, požehnal ho, lámal a dával svojim učeníkom, hovoriac: 'Vezmite a jedzte z neho všetci: Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás'. A vzal kalich, vďaka vzdával a dal im ho, hovoriac: 'Vezmite a pite z neho všetci: Toto je kalich mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás i za mnohých na odpustenie hriechov. Je to krv novej a večnej zmluvy. Toto robte na moju pamiatku!'" (Porovnaj Mt 26, 26—28; Mk 14, 22—24; Lk 22, 19—20; 1 Kor 11, 23—25).
- c) Pamiatku ustanovenia Sviatosti Oltárnej si pripomíname pri každej svätej omši, najmä však na Zelený štvrtok a na sviatok Božieho Tela.

• 327. Čo sa stalo, keď Ježiš Kristus vypovedal slová „toto je moje telo“ a „toto je moja krv“?

Keď Ježiš Kristus vypovedal slová „toto je moje telo“, chlieb sa premenil na jeho opravdivé telo a keď vypovedal slová „toto je moja krv“, víno sa premenilo na jeho opravdivú krv.

Premenila sa len podstata chleba a vína, ale „**s p ô s o b y**“ chleba a vína zostali nepremenené. Pod 'spôsobmi' chleba a vína rozumieme to, čo z chleba a vína vnímajú naše zmysly, napríklad: podoba, farba, vôňa ap. Keďže ľudské zmysly vnímajú len 'spôsoby' a nevnímajú podstatu vecí, apoštoli po premenení chleba a vína na telo a krv Ježiša Krista nevnímali svojimi zmyslami ani telo, ani krv, len verili, že Ježiš Kristus hovorí pravdu.

328. Komu dal Ježiš Kristus moc a rozkaz premieňať chlieb na jeho telo a víno na jeho krv?

Ježiš Kristus dal túto moc a tento rozkaz apoštolom, keď im povedal: „Toto robte na moju pamiatku.“ Táto moc prešla od apoštolov na biskupov a kňazov.

- a) Biskupi a kňazi premieňajú chlieb na telo a víno na krv Ježiša Krista pri svätej omši, keď opakujú slová Ježiša Krista „toto je moje telo“ a „toto je moja krv“.
- b) Telo Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a krv Ježiša Krista pod spôsobmi vína, menujeme Sviatosťou Oltárnou

329. Čo je Sviatosť Oltárna?

Sviatosť Oltárna je opravdivé telo Ježiša Krista, pod spôsobmi chleba a opravdivá krv Ježiša Krista pod spôsobmi vína.

- a) Túto sviatosť menujeme Sviatosťou Oltárnou preto, lebo chlieb a víno sa premieňajú na telo a krv Ježiša Krista na oltári; a (*zvyčajne*) na oltári, vo svätostánku, býva táto Sviatosť v kostoloch uložená.
- b) Túto sviatosť menujeme aj Najsvätejšou Sviatosťou, lebo zo všetkých sviatostí privádza do duše človeka najviac posväcujúcej milosti.
- c) Cudzím slovom sa Sviatosť Oltárna menuje **E u c h a r i s t i a**.

330. Prečo ustanovil Ježiš Kristus Sviatosť Oltárnu?

Ježiš Kristus ustanovil Sviatosť Oltárnu preto,

- 1. aby ako Boh a človek mohol medzi novozákonným ľudom božím zostať až do konca sveta;
- 2. aby novozákonný ľud boží mal obeť;
- 3. aby novozákonný ľud boží mal pokrm a nápoj pre udržanie a zveľadenie nadprirodzeného života.

O poklone, ktorá Sviatosti Oltárnej prislúcha

331. Aká úcta prislúcha Sviatosti Oltárnej?

Sviatosti Oltárnej prislúcha poklona, lebo je v nej prítomný Ježiš Kristus, vtelený Boh.

- a) Poklona je úcta, ktorá patrí jedine Bohu.
- b) Sviatosti Oltárnej sa klaníme pri svätej omši (na pozdvihovanie); klaníme sa jej, keď je vystavená k verejnej poklone, ako napríklad na Veľký piatok a na Veľkú sobotu v „Božom hrobe“, alebo v deň farskej poklony. Pri príchode do kostola a pred odchodom z kostola prejavíme svoju poklonu Sviatosti Oltárnej tak, že pokľakneme na pravé koleno, smerom k svätostánku. Keď prechádzame popri otvorenom kostole a máme chvíľku času, vojdime aspoň na minútku pokloniť sa Sviatosti Oltárnej.

332. Ako je prítomný Ježiš Kristus vo Sviatosti Oltárnej?

Ježiš Kristus je vo Sviatosti Oltárnej prítomný celý a nerozdielny tak pod spôsobmi chleba, ako aj pod spôsobmi vína.

- a) Pod spôsobmi chleba je vo Sviatosti Oltárnej prítomné celé živé telo Ježiša Krista spolu so všetkou jeho krvou, s Jeho ľudskou dušou a spolu s jeho božstvom.

- b) Pod spôsobmi vína je vo Sviatosti Oltárnej prítomná všetka živá krv Ježiša Krista v jeho ľudskom tele, spolu s ľudskou dušou a spolu s jeho božstvom.
- c) V každom kúsku spôsobov chleba a v každej kvapke spôsobov vína je prítomný celý Ježiš Kristus, teda celé Jeho človečenstvo a božstvo.
- d) Ježiš Kristus je vo Sviatosti Oltárnej prítomný dotiaľ, dokiaľ trvajú spôsoby chleba a vína.
- e) Vo svätostánku na oltári sa Sviatosť Oltárna prechováva len pod spôsobmi chleba. Pri oltári, na ktorom sa v svätostánku prechováva Sviatosť Oltárna, svieti stále „večné svetlo“.

O obete svätej omše

333. Čo znamená obetu konať?

Obetu konať znamená: zrieknuť sa niečoho, čo má pre nás cenu, a zničením prejaviť, že za najvyššieho pána všetkého jestvujúceho uznávame Boha.

- a) Obetu konal Ďábel, keď sa zriekol jedného zo svojich baránkov a zničil ho s úmyslom prejaviť navonok, že Boha uznáva za najvyššieho pána. Obetu konal aj Noe, keď po potope vyšiel z korábu. Aj Abrahám konal obetu, keď prejavil ochotu zrieknuť sa toho najcennejšieho, čo na svete mal: svojho syna Izáka. O Melchizedechovi čítame v Písme svätom, že obetoval Bohu chlieb a víno. Izraelský národ, starozákonný ľud boží, dostal od Boha predpisy skrze Mojžiša, čo má obetovať, kedy a ako. Ešte aj modlári prinášali obety svojim modlám. Obety, ktoré izraelskému národu nariadil konať Boh, sa menujú 'zákonitými' obetami. Obety, ktoré prinášali modlári svojim modlám, boli 'nezákonité'.
- b) Obety boli prinášané so štvorakým úmyslom. Obetami ľudia vyjadrovali, že sa Bohu **k l a ň a j ú**, t. j., že ho uznávajú za najvyššieho pána; že mu **ď a k u j ú** za udelené dobrodenia; že ho **prosia** o ďalšie dobrodenia; že ho **z m i e r u j ú**, t. j. odprosujú za spáchané hriechy.
- c) Boh ich nariadil a prijímal len preto, lebo predobrezovali budúcu obetu Nového zákona, ktorú mal svojho času priniesť Ježiš Kristus. Ústami proroka povedal Boh, že nemá zaľúbenia v starozákonných obetách; predpovedal, že ich zruší a nahradí novozákonnou obetou (Mal 1, 10—11). Tú novozákonnú obetu priniesol Bohu Ježiš Kristus na kríži a sprístupňuje ju vo svätej omši.
- d) My, kresťania, máme obetu svätej omše.

• **334. Kto konal najväčšiu obeť?**

Najväčšiu obeť konal Ježiš Kristus, keď Bohu sám seba obetoval na kríži.

Obeta je tým dokonalejšia, čím dokonalejší je človek, ktorý ju koná a čím cennejší je dar, ktorý Bohu dáva. Obeta Ježiša Krista na kríži je najdokonalejšia a najsvätejšia preto, lebo ten, kto ju konal, je nielen opravdivý človek, ale aj opravdivý Boh a obetný dar, ktorý priniesol Bohu, bol ľudský život vteleného Boha.

• **335. Kde sa sprítomňuje obeť kríža?**

Obeta kríža sa sprítomňuje v svätej omši.

336. Čo je svätá omša?

Svätá omša je ustavičná obeť Nového zákona, v ktorej Ježiš Kristus pod spôsobmi chleba a vína obetuje sám seba Bohu.

Ježiš Kristus je opravdivý Boh a opravdivý človek v jednej osobe. Ako opravdivý človek sa môže obetovať Bohu a keďže je aj opravdivý Boh, má jeho obeť nekonečnú cenu.

337. Aký je rozdiel medzi obeťou kríža a obeťou svätej omše?

Medzi obeťou kríža a obeťou svätej omše je tento rozdiel: na kríži sa Ježiš Kristus obetoval krvavým spôsobom, v svätej omši je obeť nekrvavým spôsobom.

• **338. Kedy ustanovil Ježiš Kristus obeť svätej omše?**

Ježiš Kristus ustanovil obeť svätej omše pri Poslednej večeri, vtedy, keď ustanovil Sviatosť Oltárnu.

Prečítaj si poznámku b), pod otázkou 326. Sú to slová, ktorými Ježiš Kristus ustanovil Sviatosť Oltárnu. Z týchto slov vyplýva, že telo Ježiša Krista pod spôsobmi chleba, je obetné telo, telo, ktoré sa za ľudí 'dáva', t. j. obetuje. Z týchto slov vyplýva, že krv Ježiša Krista pod spôsobmi vína, je obetná krv, krv, ktorá sa 'vyleje za mnohých', t. j. obetuje za ľudstvo. Z týchto slov vyplýva, že apoštoli dostali moc a rozkaz robiť to Isté, čo urobil Ježiš Kristus, t. j. premieňať chlieb na jeho obetné telo a víno na jeho obetnú krv: apoštoli teda dostali moc a rozkaz konať obeť Nového zákona. Táto moc prešla z apoštolov na biskupov a na kňazov. Apoštoli tento rozkaz Ježiša Krista plnili a plnia ho i biskupi a kňazi, keď konajú obeť svätej omše.

339. Prečo ustanovil Ježiš Kristus svätú omšu?

Ježiš Kristus ustanovil svätú omšu:

1. preto, aby tú obeť, ktorú vykonal na kríži, **sprítomňoval** v každom čase a na každom mieste až do konca sveta;
2. preto, aby tých, čo neboli prítomní pri obete kríža, robil účastníkmi milostí, ktoré na kríži získal.

Ustavičným sprítomňovaním obete kríža svätou omšou je Boh 'vždy a všade' (semper et ubique) dokonale oslavovaný, 'vždy a všade' sa mu dostáva dôstojného poďakovania za dary, ktoré ľuďom preukazuje, 'vždy a všade' ho môžu ľudia, zjednotení s Ježišom Kristom, účinne **p r o s i ť** o ďalšie dobrodenia, 'vždy a všade' ho môžu zmierovať, t. j. odprosovať za urážky, ktorými proti sebe popudil jeho spravodlivý hnev. Lebo ako každá obeť, aj obeť svätej omše sa koná so štvorakým úmyslom: zjednotení s Ježišom Kristom oslavujeme Boha: (1) svojou poklonou, (2) svojou vďakou, (3) svojimi prosbami, (4) svojím zmierovaním.

• 340. Z koľkých častok pozostáva svätá omša?

Svätá omša pozostáva z dvoch častok:

1. z bohoslužby slova,
2. z bohoslužby obety.

- a) Syn Boží sa stal človekom: 1. preto, aby nás učil, 2. preto, aby nás svojou obeťou na kríži vykúpil. V bohoslužbe slova (v liturgii slova) sa oboznamujeme s náboženským učením: sprítomňuje sa nám slovo božie, zjavenie božie. V bohoslužbe obety (v liturgii obety) sa nám sprítomňuje krížová obeť Ježiša Krista.
- b) Bohoslužba obety má tieto tri častky: 1. obetovanie (chleba a vína), 2. premenenie (chleba na telo a vína na krv Ježiša Krista), 3. prijímanie [tela a krvi Ježiša Krista).

/Zo starších katechizmov poznáme aj iné delenie, ktoré ale platí hlavne pri tzv. Tridentskej omši:

340 Ktoré sú hlavné častky omše svätej?

Hlavné častky omše svätej sú

1. obetovanie
2. premenenie a
3. prijímanie.

- Strediskom omše svätej je premenenie./

O svätom prijímaní

• 341. Čo požívame pri svätom prijímaní?

Pri svätom prijímaní požívame telo a krv Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a vína, ako pokrm a nápoj pre udržanie a zveľadenie nadprirodzeného života.

- a) Prirodzený život udržiavame a zveľaďujeme prirodzeným pokrmom a nápojom, ktoré nám dáva zem. Nadprirodzený život udržiavame a zveľaďujeme nadprirodzeným pokrmom a nápojom: telom a krvou Ježiša Krista pod spôsobmi chleba a vína. Preto voláme Sviatosť Oltárnu nebeským pokrmom a nebeským nápojom. Tento pokrm a nápoj nám nemohla poskytnúť zem, poskytlo nám ho nebo. Pán Ježiš predpovedal o Sviatosti Oltárnej, že to bude chlieb, ktorý zostúpil z neba. „Z neba si nám dal chlieb“, tak voláme pred Sviatosťou Oltárnou. Sviatosť Oltárnu menujeme aj „chlebom (nadprirodzeného) života“.
- b) Sviatosť Oltárnu prijíma pod obidvoma spôsobmi (pod spôsobmi chleba aj pod spôsobmi vína) len kňaz a biskup, keď slúžia svätú omšu. Veriaci ľud ju obvykle prijíma len pod spôsobom chleba. Ale pod spôsobmi chleba je prítomný celý Ježiš Kristus, teda aj jeho krv, takže kto prijíma len pod spôsobmi chleba, prijíma nielen telo Pánovo, ale aj jeho krv.

• 342. Ktorými slovami rozkázal Ježiš Kristus požívať svoje telo?

Ježiš Kristus rozkázal požívať svoje telo týmito slovami: „Ak nebudete jesť moje telo a piť moju krv, nebudete mať v sebe (nadprirodzený) život“ (Jn 6, 54).

343. Aké milosti nám udeľuje sväté prijímanie?

Sväté prijímanie:

1. rozmnožuje v nás milosť posväcujúcu;
2. dáva nám nárok na milosť pomáhajúcu;
3. oslabuje našu náchylnosť k zlému;
4. očisťuje nás od všedných hriechov.

Sväté prijímanie je zálohou nášho budúceho slávneho vzkriesenia. (Jn 6, 55)

344. Či býva účastný týchto milostí každý, kto prijíma?

Týchto milostí býva účastný len ten, kto prijíma hodne; kto prijíma nehodne, pácha smrteľný hriech (svätokrádež).

- a) Kto ide na sväté prijímanie v stave smrteľného hriechu, prijíma nehodne (svätokrádežne).
- b) Kto má všedné hriechy, môže pristúpiť k svätému prijímaniu, ak si ich pred svätým prijímaním oľutuje. Oľutované všedné hriechy mu budú pri svätom prijímaní odpustené.

• **345. Čo máme činiť, aby sme prijímali hodne?**

Aby sme prijímali hodne, máme sa na sväté prijímanie pripraviť duševne i telesne.

346. Ako sa máme pripraviť na sväté prijímanie duševne?

Na sväté prijímanie sa máme duševne pripraviť takto:

1. ak máme smrteľný hriech, vyspovedáme sa z neho;
2. všedné hriechy aspoň oľutujeme;
3. vykonáme prípravné modlitby.

347. Ako sa máme pripraviť na sväté prijímanie telesne?

Na sväté prijímanie sa máme telesne pripraviť tak, že hodinu pred svätým prijímaním nič nejeme a okrem vody nič nepijeme.

- a) Uvedený pôst pred svätým prijímaním má meno eucharistický pôst. Kto poruší predpísaný eucharistický pôst a ide na sväté prijímanie, prijíma nehodne (svätokrádežne).
- b) Prírodná voda neruší eucharistický pôst. Ani nutné použitie liekov chorými. Smrteľne chorí sú oslobodení od uvedeného eucharistického pôstu.
- c) Používať liehové nápoje hodinu pred svätým prijímaním alebo viac ako hodinu pred svätým prijímaním, je dovolené len v malej miere: bolo by prejavom neúcty oproti Sviatosti Oltárnej ísť na sväté prijímanie v podnapitom stave.
- d) K telesnej príprave na sväté prijímanie patrí aj to, aby sme sa slušne ustrojili.

• **348. Čo máme povedať, keď kňaz pred svätým prijímaním ukazuje svätú hostiu?**

Keď kňaz pred svätým prijímaním ukazuje svätú hostiu, máme povedať: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a duša mi ozdravie.“

Keď nám kňaz podáva sväté prijímanie, položme jazyk na spodnú peru a svätú hostiu úctivo požime.

• **349. Čo máme robiť po svätom prijímaní?**

Po svätom prijímaní sa máme Pánu Ježišovi klaňať a v modlitbe sa mu poďakovať za preukázané milosti.

P o k á n i e

• 350. Čo je sviatosť pokánia?

Sviatosť pokánia je sviatosť, v ktorej kňaz namiesto Boha odpúšťa hriechy, spáchané po krste.

• 351. Kedy ustanovil Ježiš Kristus sviatosť pokánia?

Sviatosť pokánia ustanovil Ježiš Kristus v deň svojho vzkriesenia, keď povedal apoštolom: „Prijmite Ducha Svätého; ktorým (ľuďom) odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržia sa im“ (Jn 20, 22—23).

Moc odpúšťať a zadržiavať hriechy prešla z apoštolov na biskupov; biskupi ju dávajú kňazom.

352. Čo dosiahneme, keď prijmeme sviatosť pokánia?

Keď prijmeme sviatosť pokánia, dosiahneme:

1. odpustenie hriechov;
2. odpustenie večného trestu (ak sme si ho zaslúžili);
3. odpustenie dočasných trestov aspoň sčiasťky;
4. posväcujúcu milosť alebo jej rozmnoženie;
5. nárok na pomáhajúcu milosť.

- a) Sviatosť pokánia nás zbavuje aj hriechov, ktoré sme spáchali, aj trestov božích, ktoré sme si za spáchané hriechy zaslúžili. Tresty božie, ktoré si za spáchané hriechy zasluhujeme, sú dvojaké: 1. večný trest, ktorý sa odpyká v pekle, 2. dočasné tresty, ktoré sa odpykávajú alebo na tomto svete alebo v očistci. Za všedné hriechy si zasluhujeme od Boha dočasné tresty, za smrteľný hriech si zasluhujeme aj dočasné tresty, aj večný trest. Dĺžka dočasných trestov sa novými hriechmi zväčšuje. Večný trest sa nemôže predĺžiť, lebo nemá konca, ale jeho sila sa môže zväčšovať.
- b) Kto nemá posväcujúcu milosť, v sviatosti pokánia ju dostane. Kto posväcujúcu milosť má, tomu sa rozmnoží, keď prijme sviatosť pokánia.
- c) Prijatím sviatosti pokánia, ako prijatím iných sviatostí, získavame nárok na pomáhajúcu milosť, ktorú nám Boh bude v čase potreby udeľovať.

• 353. Ako sa máme chystať na prijatie sviatosti pokánia?

Na prijatie sviatosti pokánia sa máme chystať tak, že prosíme Ducha Svätého, aby nám pomohol poznať, aké hriechy sme spáchali a aby nám pomohol oľutovať ich.

354. Čo musíme vykonať, aby sme sviatosť pokánia hodne prijali?

Aby sme sviatosť pokánia hodne prijali, musíme:

1. spytovať si svedomie;
2. ľutovať, že sme spáchali hriechy;
3. urobiť si silné predsavzatie, že smrteľný hriech nechceme nikdy spáchať a že sa chceme chrániť aj

všedných hriechov viac ako doteraz;

4. vyspovedať sa;

5. zadosťučiniť za svoje hriechy (vykonať pokutu).

a) Kto vyššie uvedené podmienky nesplní, prijíma sviatosť pokánia nehodne: z prijatia sviatosti pokánia nemá úžitok, ale škodu.

b) Sviatosť pokánia má päť častok: 1. spytovanie svedomia, 2. ľútosť, 3. silné predsavzatie, 4. spoveď, 5. zadosťučinenie (pokuta).

Spytovanie svedomia

• 355. Čo znamená spytovať svedomie?

Spytovať svedomie znamená: rozmýšľať nad tým, aké hriechy sme spáchali.

Svedomie je vnútorný hlas, ktorý nám hovorí, či je zamýšľaný alebo vykonaný skutok dobrý alebo zlý. Okrem toho nás vnútorný hlas svedomia napomína, aby sme dobré vykonali a zlého sa chránili. Svedomie je viac ako pamäť, pamäť nám vie povedať, čo sme vykonali; svedomie nám vie povedať aj to, či naše skutky, slová a myšlienky boli dobré alebo zlé.

• 356. Ako si máme spytovať svedomie?

Svedomie si máme spytovať takto:

1. rozmýšľame, kedy sme sa posledný raz vyspovedali, či naša spoveď bola dobrá a či sme si vykonali uloženú pokutu;

2. rozmýšľame, aké hriechy sme spáchali.

a) Hriechy možno spáchať skutkami, slovami, žiadosťami, myslením a zanedbaním dobrého.

b) Pri spytovaní svedomia berme do úvahy, že niektoré okolnosti majú vplyv na veľkosť hriechu.

c) Máme sa usilovať zistiť aj počet smrteľných hriechov, aspoň približne, keď nevieme presne.

Ľútosť

• 357. Čo je ľútosť?

Ľútosť je bolesť duše nad spáchanými hriechmi.

Ľútosť je najdôležitejšia časťka sviatosti pokánia: bez nej neobsiahneme odpustenie hriechov.

358. Aké hriechy musíme rozhodne oľutovať?

Rozhodne musíme oľutovať všetky smrteľné hriechy.

- a) Kto neľutuje, že spáchal smrteľné hriechy, prijíma sviatosť pokánia nehodne: ani jeden hriech nie je mu odpustený a pácha ešte ďalší hriech, svätokrádež.
- b) Kto neľutuje niektoré všedné hriechy, tomu tieto neoľutované hriechy nie sú odpustené, ale ostatné hriechy sa mu odpustia.
- c) K opravdivej ľútosti nás pohne rozjímanie nad umučením Ježiša Krista, nad urážkou, ktorú Bohu spôsobujeme hriechom a nad trestami, ktoré sme si za spáchané hriechy od Boha zaslúžili.

359. Kedy máme vzbudiť ľútosť, keď pristupujeme k sviatosti pokánia?

Keď pristupujeme k sviatosti pokánia, máme vzbudiť ľútosť po spytovaní svedomia alebo aspoň pred rozhrešením.

Správne si počína, kto si vzbudí ľútosť dva razy: najprv po spytovaní svedomia, kedy má dosť času na vzbudenie opravdivej ľútosti a potom ešte raz po spovedí, prv než mu kňaz dá rozhrešenie.

360. Akou ľútosťou môžeme hodne prijať sviatosť pokánia?

Sviatosť pokánia môžeme hodne prijať dvojako: ľútosťou dokonalou a menej dokonalou.

Aj dokonalá, aj menej dokonalá ľútosť majú nadprirodzenú pohnútku: urazil som Boha, spôsobil som bolesť trpiacemu Kristu Ježišovi, zaslúžil som si tresty od Boha.

Ale, ak ľutujeme len preto, že sme pre spáchané hriechy utrpeli hanbu pred ľuďmi, že sme si za ne zaslúžili ľudské tresty, že sme pre ne utrpeli škodu na zdraví alebo na majetku, vtedy naša ľútosť pochádza z prirodzených pohnútok a takáto ľútosť nestačí k tomu, aby sme dosiahli odpustenie hriechov.

361. Kedy je naša ľútosť menej dokonalá?

Naša ľútosť je menej dokonalá vtedy, keď ľutujeme len preto, lebo sme si za spáchané hriechy zaslúžili božie tresty.

362. Kedy je naša ľútosť dokonalá?

Naša ľútosť je dokonalá vtedy, keď ľutujeme preto, lebo sme spáchanými hriechmi urazili Boha.

Ak sa chceme zbaviť smrteľných hriechov a nemáme možnosť pristúpiť k sviatosti pokánia, vzbudme si dokonalú ľútosť a hriechy nám budú odpustené. Pri najbližšej spovedi si však musíme tieto hriechy vyspovedať.

Silné predsavzatie

• 363. Čo je silné predsavzatie?

Silné predsavzatie je pevné a úprimné rozhodnutie, že sa v budúcnosti chceme hriechov chrániť.

364. Čo si umieňujeme, keď vzbudzujeme silné predsavzatie?

Keď vzbudzujeme silné predsavzatie, umieňujeme si,

1. že smrteľný hriech v budúcnosti nespáchame;
2. že sa budeme chrániť všedných hriechov viac ako doteraz;
3. že sa budeme chrániť príležitosti k hriechu;
4. že hriechom zavinenú škodu nahradíme alebo napravíme.

- a) Škoda, ktorú sme hriechom spôsobili na majetku blízneho, sa musí nahradiť. Škoda, ktorú sme hriechom spôsobili na cti blízneho, sa musí napraviť.
- b) Hriechy nie sú odpustené tým, čo nechcú prestať páchať smrteľné hriechy, alebo čo sa nechcú chrániť blízkej príležitosti k smrteľnému hriechu, alebo čo nechcú nahradiť a napraviť hriechom zavinenú veľkú škodu. Keby takýmto kňaz aj dal rozhrešenie, Boh by im hriechy zadržal.

Spoved'

• 365. Čo činíme, keď sa spovedáme?

Keď sa spovedáme, skrúšene vyznávame svoje hriechy kňazovi, aby sme od neho dostali rozhrešenie.

• 366. Ako sa máme vyspovedať?

Vyspovedať sa máme:

1. úplne;
2. úprimne;
3. zreteľne.

367. Kedy sa spovedáme úplne?

Úplne sa spovedáme vtedy, keď vyznávame aspoň všetky smrteľné hriechy, na ktoré sa pamätáme a udáme aj ich počet a podstatné okolnosti.

- a) Nie sme síce povinní spovedať sa všedné hriechy, ale i to sa odporúča. Kto nemá smrteľné hriechy, musí sa vyspovedať aspoň niektoré všedné hriechy, ktoré spáchal, inak by mu kňaz nemohol dať rozhrešenie.
- b) Spovedať sa musíme i z tých okolností, ktoré menia druh alebo veľkosť hriechu.
- c) Mená spoluvinníkov pri páchaní hriechu nemáme spomínať.

368. Kedy sa spovedáme úprimne?

Úprimne sa spovedáme vtedy, keď na seba žalujeme tak, ako nás svedomie obviňuje.

- a) Smrteľný hriech nesmieme zamlčať, ani ho zmenšovať. Nesmieme seba samých očisťovať márnymi výhovorkami.
- b) Pri spovedi sa človeka zmocňuje hanba nad spáchanými hriechami. Diabol túto hanbu využíva a pokúša nás, aby sme zatajili hriechy, za ktoré sa najviac hanbíme. Toto pokušenie musíme premôcť. Nie je hanba spovedať sa hriechy, ale páchať ich. Kňaz nesmie prezradiť, čo počul pri spovedi: spovedné tajomstvo ho viaže pod ťažkým hriechom. Je omnoho ľahšie vyznať sa kňazovi, ako znášať nepokoj svedomia a zomrieť v hriechoch.

369. Čo máme činiť, ak sme zabudli niečo vo spovedi vyznať?

Ak sme zabudli niečo vo spovedi vyznať, musíme to povedať pri najbližšej spovedi.

- a) Ak sme niečo zabudli pri spovedi povedať, spoveď preto nie je neplatná. Iné je zabudnúť a iné je zatajiť.
- b) Ak nám zabudnutý hriech nepríde na rozum do najbližšej spovedi, vyspovedáme sa ho pri tej spovedi, pri ktorej nám príde na myseľ.

370. Čo máme činiť, ak sme vo spovedi smrteľný hriech zatajili?

Ak sme vo spovedi smrteľný hriech zatajili, musíme sa to pri najbližšej spovedi vyspovedať a zopakovať celú neplatnú spoveď.

- a) Kto pri spovedi úmyselne zatají smrteľný hriech, pácha svätokrádež. Svätokrádež je smrteľný hriech. Kto sa spovedá svätokrádežne, nielen že nemá odpustené hriechy, ale pácha nový smrteľný hriech.
- b) Kto vykonal viac svätokrádežných spovedí, musí pri najbližšej spovedi zopakovať aj tie hriechy, ktoré sa v svätokrádežných spovediach vyspovedal, lebo mu neboli odpustené.

371. Ako menujeme spoveď, v ktorej opakujeme predošlé spovede?

Spoveď, v ktorej opakujeme predošlé spovede, menujeme generálnou alebo všeobecnou spoveďou.

- a) Generálnu alebo všeobecnú spoveď môže vykonať aj ten, kto sa vždy vyspovedal dobre. Takáto spoveď sa odporúča pred vstupom do stavu manželstva, pri príležitosti misii, v ťažkej chorobe ap. Keď nám spovedník neodporúča vykonať generálnu spoveď, máme ho poslúchnuť.
- b) Na začiatku generálnej spovede povieme spovedníkovi, prečo chceme takúto spoveď vykonať: či z nutnosti alebo len dobrovoľne. Kto koná generálnu spoveď z nutnosti, t. j., kto ju

koná preto, lebo jeho predošlé spovede boli neplatné, musí povedať i to, koľko svätokrádežných spovedí vykonal a koľkokrát pristúpil k prijímaniu svätokrádežne, potom povie hriechy, ktoré spáchal od poslednej spovede; nakoniec sa vyspovedá z hriechov, ktoré zatajil a aj tie, ktoré sa spovedal v predošlých neplatných spovediach.

372. Kedy sa spovedáme zreteľne?

Zreteľne sa spovedáme vtedy, keď hovoríme tak, aby nás mohol spovedník dobre rozumieť.

373. Ako postupujeme pri spovedi?

Pri spovedi postupujeme tak, že vojdeme do spovednice kľakneme si⁹⁺, prežehnáme sa a hovoríme:

Spovedám sa Pánu Bohu i vám, duchovný otče, že som od poslednej spovede spáchal tieto hriechy. Naposledy som sa spovedal... (Keď si už povedal(a) všetky svoje hriechy, dodaj):
Na viac hriechov sa už nepamätám.

/⁹⁺ = Niekde je zvykom si sadnúť na k tomu určenú stoličku./

• 374. Akými slovami vyjadríme po spovedi ľútosť a silné predsavzatie?

Ľútosť a silné predsavzatie vyjadríme po spovedi napríklad týmito slovami:

Bože môj, celým srdcom Ťa milujem, a preto veľmi ľutujem, že som Ťa hriechmi urazil. Chcem sa naozaj polepšiť a hriechu sa chrániť. Otče, odpusť mi pre krv Kristovu.

• 375. Čo činí kňaz, keď sme sa vyspovedali?

Keď sme sa vyspovedali, kňaz nám dá napomenutie, uloží nám pokutu (*zadosťučinenie*), dá rozhrešenie a prepustí nás.

Rozhrešenie odoprie kňaz tomu, kto nechce ľutovať, že spáchal hriechy, kto aj v budúcnosti chce páchať smrteľné hriechy, kto nechce nahradiť alebo napraviť škodu, ktorú svojimi hriechami zaviniť.

Zadosťučinenie

• 376. Čo je zadosťučinenie?

Zadosťučinenie je vykonanie *určitého pokánia*, „pokuty“, čo nám kňaz pri spovedi uložil za spáchané hriechy / *najčastejšie to býva vykonať nejaké modlitby* /.

377. Prečo nám kňaz ukladá pri spovedi zadosťučinenie?

Zadosťučinenie nám kňaz ukladá pri spovedi

1. preto, aby sa nám odpustilo niečo z dočasných trestov, ktoré nám pri spovedi neboli odpustené;
2. preto, lebo vykonávanie uloženej *pokuty* nám pomáha polepšovať sa.

378. Okrem spovednej *pokuty* ešte čím môžeme zadosťučiniť za spáchané hriechy?

Za spáchané hriechy môžeme okrem danej spovednej *pokuty* zadosťučiniť aj (*ďalšou*) modlitbou, trpezlivosťou v práci a v trápení, skutkami kajúcností a získavaním odpustkov.

PRÍPRAVA k prvému sv. prijímaniu

Aby sme prišli do neba:

1. máme veriť, čo nám Pán Boh zjavil,
2. máme plniť, čo Pán Boh prikázal a
3. máme užívať prostriedky milosti.

Keď nás pokrstili, bola naša duša čistá. Mali sme milosť posväcujúcu. Ale hriech poškrnil našu dušu. Už sme sa učili, že všetky hriechy nie sú rovnaké. Všetné (ľahké) hriechy poškrňujú rúcho milosti posväcujúcej. Ťažkým hriechom (smrteľným) túto milosť úplne strácame.

Milosť posväcujúcu si naspäť môžeme získať vo svätej spovedi, vo sviatosti pokánia. Ustanovil ju sám Pán Ježiš. Moc odpúšťať hriechy odovzdal apoštolom a od nich prešla táto moc na biskupov a kňazov.

Aj ja som si poškrnil biele rúcho posväcujúcej milosti hriechami. Preto sa teším na ten deň, keď pristúpim k prvej svätej spovedi a moja duša znova získa najcennejšie rúcho milosti božej.

Keď pôjdem ku svätej spovedi, budem sa vyznávať zo svojich hriechov. Preto už teraz musím rozmýšľať o nich, čiže spytovať si svedomie. Každý večer pri večernej modlitbe poprosím Ducha Svätého o pomoc, aby mi osvietil myseľ, aby som poznal svoje hriechy.

(určené hlavne pre deti)

Kľaknem si a budem sa spytovať:

Modlievam sa?

Vyslovujem meno Božie, mená svätých úctivo, zbožne? Chodievam každú nedeľu a prikázaný sviatok na celú svätú omšu?

Nevyrušujem v kostole?

Poslúcham svojich rodičov, učiteľov, predstavených?

Znášam sa so svojimi súrodencami, spolužiakmi, kamarátmi?

Alebo sa bijam, hašterím?

Moje reči majú byť slušné, čisté. Alebo azda niekedy rozprávam nepekné reči, kreslím také, robím? Nemám siahat na to, čo nie je moje. Kradol som niekedy? Hovorievam pravdu?

Neklamem, neluhám?

Každý deň budem rozmýšľať nad tým, aký som. Každý deň si budem spytovať svedomie a potom odprosím Pána Ježiša za to, že som bol zlý. Môžem mu to povedať svojimi slovami. Poviem mu, že je mi ľúto, že som bol zlý. Že sa chcem naozaj polepšiť a byť odteraz dobrým.

Teda nezabudni: Najlepšia príprava na svätú spoveď je každodenné spytovanie svedomia. Iba vtedy môžeme dostať odpustenie hriechov, keď ich poznáme a úprimne oľutujeme. Preto:

Môj dobrý Ježiško, ľutujem, že som bol zlý. Prosím ťa, odpusti mi hriechy, ktoré som spáchal. Odteraz sa chcem polepšiť a byť tvojím dobrým dieťaťom.

Veľký deň

Keď sa už priblížil deň prvej svätej spovede a svätého prijímania, keď už budem dobre pripravený na prijatie Pána Ježiša do svojej duše, poprosím svojich dobrých rodičov a súrodencov, aby si aj oni vykonali svätú spoveď a so mnou pristúpili ku sv. prijímaniu. Keď pôjdem k svätej spovedi, odprosím ich, aby mi odpustili. Odprosím otca a mamičku, starých rodičov. Sľúbim im, že odteraz už chcem byť dobrým a poslušným dieťaťom. Zbožne, so zopätými rukami si kľaknem pred oltár a pripravím sa na svätú spoveď.

Modlitba pred spoveďou

Ó milý Bože, Duchu Svätý, vyslyš moju pokornú modlitbu. Hľa, ja biedne, hriešne dieťa, ktoré som teba, svojho dobrého Boha svojimi hriechmi tak často urážal, chcem sa polepšiť a viac nehrešiť. Ale, aby som sa polepšil, mohol ľutovať za všetky svoje hriechy a z nich sa vyspovedať, osvieť môj rozum a ukázať mi všetky hriechy, ktorými som ťa urazil. O to ťa prosím skrze Ježiša Krista, Pána nášho. Amen. - Otčenáš, Zdravas, Sláva.

(Keď si sa takto pomodlil, predkladaj si otázky **NA SPYTOVANIE SVEDOMIA** a dávaj dobrý pozor, čo ti bude svedomie hovoriť.)

SCHÉMA NA SPYTOVANIE SVEDOMIA

(PRE DOSPELÝCH)

A. Túto schému na spytovanie svedomia treba doplniť a prispôbiť podľa miestnych zvyklostí a podľa osobitosti zhromaždených osôb.
B. Keď sa toto spytovanie svedomia berie bezprostredne pred prijatím sviatosti pokánia, je dobré, keď si každý odpovie na tieto otázky:

1. Pristupujem k sviatosti pokánia s úprimnou túžbou očistiť sa, obrátiť sa, obnoviť sa a prehĺbiť si priateľstvo s Bohom, alebo azda pokladám spoveď za ťarchu, ktorú treba prijať len veľmi zriedka?

2. V posledných spovediach som zabudol alebo naschvál zamlčal nejaké ťažké hriechy?

3. Vykonal som uložené zadostučinenie? Napravil som zavinene škody? Uviedol som do praxe predsavzatie o polepšení života podľa evanjelia?

C) Vo svetle Božieho slova každý si spytuje svedomie.

I. Pán hovorí:

„Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca.“

1. Mám srdce upriamené na Pána Boha a milujem ho nado všetko ako syn otca tým, že verne dodržiavam jeho príkazy, alebo som v zajatí časných vecí? Mám vždy správny úmysel pri práci?

2. Mám pevnú vieru v Boha, ktorý k nám prehovoril vo svojom Synovi? Plne som prilipol k učeniu Cirkvi? Staral som sa o svoje náboženské formovanie počúvaním Božieho slova, účasťou na katechetickom poučení, a vyhýbal sa všetkému, čo by mohlo škodiť mojej viere? Vždy som vyznal vieru v Boha a v Cirkev smelo a bez strachu? Ukázal som sa kresťanom v súkromnom i vo verejnom živote?

3. Modlil som sa ráno i večer? Moja modlitba bola opravdivým rozhovorom s Bohom alebo len prázdny vonkajším zvykom? Vedel som obetovať Bohu svoje práce, radosti i žalosti? Utiel som sa s dôverou k Bohu v pokušeniach?

4. Mám v úcte a láske Božie meno, alebo som urazil Pána Boha hrešením, falošnou prisahou, alebo tým, že som bral Božie meno nadarmo? Bol som úctivý voči Panne Márii a svätým?

5. Svätil som nedeľu a prikázané cirkevné sviatky tým, že som sa činne pozorne a nábožne zúčastnil na liturgických zhromaždeniach, predovšetkým na svätej omši? Dodržal som príkaz o ročnej spovedi a o veľkonočnom prijímaní?

6. Mám azda iných „bohov“, čiže dôverujem viac iným veciam ako Bohu a viac sa starám o bohatstvo, poveru, špiritizmus a iné formy mágie?

II. Pán hovorí:

„Milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás.“

1. Milujem svojho blížneho opravdivo, alebo využívam svojich bratov a sestry tým, že ich používam na dosiahnutie svojich záujmov, alebo im robím to, čo nechcem, aby iní robili mne? Nepohoršil som ich ťažko svojimi slovami a skutkami?

2. Pričínujem sa vo svojej rodine trpezlivosťou a pravou láskou o dobro všetkých a robím radosť všetkým?

(Pre deti: Poslúcham svojich rodičov? Ctím si ich a milujem? Pomáham im v ich duchovných a hmotných potrebách?)

Pre rodičov: Starám sa o kresťanskú výchovu svojich detí? Dávam im dobrý príklad? Viem si udržať autoritu pre ich dobro?

Pre manželov: Bol som vždy verný ako v citoch tak i v skutkoch? Neboli chvíľky, keď som zapríčinil nespokojnosť a hádky?

3. Viem dať zo svojho tým, čo sú chudobnejší ako ja? Nakoľko to závisí odo mňa: chránim utláčaných a pomáham biednym? Alebo pristupujem s chladom a tvrdosťou k blížnym, najmä k chudobným, slabým, starcom, cudzincom, prípadne som azda pohrdal ľuďmi inej rasy?

4. Som si vedomý poslania, ktoré som dostal pri birmovaní? Plním toto poslanie? Spolupracujem na charitných dielach Cirkvi, mám živý záujem o život farnosti? Prispievam na potreby Cirkvi a sveta, modlím sa napr. za jednotu Cirkvi, za šírenie evanjelia medzi národmi, za pokoj a spravodlivosť vo svete a pod.?

5. Záleží mi na rozvoji a prospechu ľudskej spoločnosti, v ktorej žijem, alebo žijem len sám pre seba, pre svoje osobné záujmy? Zúčastňujem sa, nakoľko len môžem, na podujatiach, ktoré podporujú spravodlivosť, svornosť a skutky milosrdenstva?

6. Vo svojom zamestnaní alebo povolaní som spravodlivý, čestný? Usiloval som sa svojou službou prispieť k dobrou spoločnosti? Dal som pracovníkom a tým, čo mi pomáhali, spravodlivú mzdu? Dodržal som sľuby a dohovory?

7. Poslúchal som zákonitú autoritu a prejavil som jej povinnú úctu?

8. Ak mám nejakú funkciu alebo vykonávam nejakú moc, používam to na svoje obohatenie alebo v duchu služby na dobro iných?

9. Konal som všetko pravdivo a verne, alebo som iným zapríčinil zlo klamaním, osočovaním, ohováraním, opovážlivým posudzovaním a porušením tajomstva?

10. Nenarušil som život, zdravie, dobrú povesť a česť blížneho? Neurobil som im škodu? Neurobil som alebo som niekomu neradil potrat? Zotrval som v hneve voči iným? Oddelil som sa od blížnych hádkami, nepriateľstvom, urážkami a hnevom? Pre svoju sebeckosť som vedome zanedbal svedčiť o nevine blížneho?

11. Kradol som? Nespravodlivo som túžil za majetkom blížneho? Poškodil som majetok blížneho? Vrátil som cudziu vec a napravil škodu, čo som zapríčinil?

12. Ak sa mi dostalo urážok, bol som ochotný z lásky ku Kristovi odpustiť blížnemu, alebo som v sebe prechovával nenávisť a túžil som po pomste?

III. Kristus Pán povedal:

„Buďte dokonalí, ako je dokonalý váš Otec.“

1. Aký je základný smer môjho života? Ožívujem v sebe nádej na večný život? Usiloval som sa posilniť svoj duchovný život modlitbou, čítaním Písma sv., meditáciou, prijímaním sviatosti a zapieraním seba? Krotil som v sebe zlé náklonnosti a vášne? Premáhal som závisť? Bol som pyšný? Vyvyšoval som sa pred Bohom nad ostatných a pohrdal som nimi v domnienke, že som lepší od nich? Nanucoval som iným iba svoju vôľu a nedbal som na ich slobodu a práva?

2. Ako som využíval čas, svoje sily a dary, ktoré som dostal od Boha ako „talenty evanjelia“? Toto všetko mi slúži na to, aby som sa deň čo deň zdokonaľoval? Nebol som nedbalý?

3. Trpezlivo som znášal bolesti a protivenstvá života? Ako som sa usiloval praktizovať zaprenie seba, aby som dopĺňal „to, čo chýba Kristovmu utrpeniu“? Dodržal som príkaz pôstu a zdržanlivosti?

4. Uvedomoval som si, že telo je chrámom Ducha Svätého, určené na vzkriesenie a slavu? Strážil som svoje zmysly a vyhýbal poškvrne na duši i na tele pred zlými myšlienkami a žiadosťami, nemravnými rečami, nečistými skutkami? Čítal som niečo nečisté, alebo hovoril som o niečom takom, alebo pozeral sa na niečo nečisté, čo sa protiví kresťanskej a ľudskej dôstojnosti?

5. Zo strachu alebo z pretvarovania som konal proti svedomiu?

6. Usiloval som sa svoj život uviesť do súladu s opravdivou slobodou Božích detí? Nie som otrokom nejakých návykových vášní?

(PRE NEDOSPELÝCH)

Keď sa táto predloha použije bezprostredne pred prijatím sviatosti pokánia:

Myšlienky na modlitbu:

Duchu Svätý, príď a pomôž mi, aby som spoznal svoje hriechy, aby som ich úprimne oľutoval, a aby som sa naozaj polepšil. Posilni ma, aby som sa z nich dobre vyznal a konal pokánie.

Otázky:

Kedy som sa spovedal naposledy? Nezamlčal som naschvál nejaký ťažký hriech? Nezabudol som povedať niektorý ťažký hriech? Ako som splňal predsavzatia?

1. prikázanie: Život podľa viery v Boha
Učil som sa náboženstvo? Nehanbil som sa za vieru?
Modlil som sa ráno i večer? Modlil som sa azda nerád a nedbalo?

2. príkazanie: Úcta k Bohu
Nevyslovoval som Božie meno nadarmo? Nehovoril som posmešne alebo neúctivo o Bohu a svätých veciach?

3. príkazanie: Láska k Pánu Ježišovi a k jeho Cirkvi
Nevynechal som dobrovoľne svätú omšu v nedeľu a v prikázaný sviatok? (koľkokrát?) Prichádzal som načas na sv. omšu? Bol som pri nej sústredený alebo nepozorný?

4. príkazanie: Rodičia
Bol som poslušný voči rodičom? Pomáhal som im? Nezarmucoval som ich? Modlil som sa za nich? Nebol som vzdorovitý? Bol som úctivý a pozorný aj voči starým ľuďom?

5. príkazanie: Láska k sebe a blížnemu
Neškodil som si na zdraví? Cvičil som sa v ovládaní seba? Zachovával som dobrovoľný pôst? Nebol som sebecký, zlostný, závistlivý? Nebol som pyšný? Nenadával som iným? Nebil som iných? Nehneval som sa na niekoho? Odpustil som blížnemu? Nepohrdal som niekym? Nenavádzal som niekoho na zlé? Nedával som zlý príklad? Netrápil som zvieratá? Dbal som i na bezpečnostné predpisy?

6. a 9. príkazanie: Čistota.
Naše telo je krásny chrám Ducha Svätého. Je Božím dielom.
Kto sa nenaučí ovládať, je slabý.
Nepočúval som nečisté reči? Nemyslel som alebo nehovoril som tak?
Nečítal alebo neďíval som sa na nečisté veci? Nerobil som nečisté veci?
Nenavádzal som niekoho na také veci?

7. a 10. príkazanie: Spravodlivosť
Zachádzal som šetrne so svojimi vecami? Nepoškodil som cudzí alebo verejný majetok? Nekradol som? Vrátil som alebo nahradil som ukradnutú vec? Ponechal som si nájdené veci? Nebol som lakomý?

8. príkazanie: Pravdivosť a čestnosť
Neklamal som? Zo strachu, pred trestom, z vyvyšovania sa nad iných? Nevymýšľal som chyby na iných? Nepretvaroval som sa? Nevyzradil som zverené tajomstvo? Dodržal som, čo som sľúbil?

(PRE NAJMENŠÍCH)

Uvedomím si, že som v Božej prítomnosti a pomodlím sa:

Pane, ty ma skúšaš a vieš o mne všetko;
v tvojej knihe sú zapísané všetky moje skutky.
Veď ma do života večného. (Porov. Ž 138, 1, 16, 24)

Zadívam sa do svojho srdca a sputujem si svedomie:
Čo sa neľúbi Pánu Bohu z toho, čo som myslel, hovoril a konal?

Doma

- *Odvrával som otcovi a matke?*
- *Bol som neposlušný, hneval som ich?*
- *Hádval som sa a bil so súrodencami?*
- *Bol som neochotný a tvrdý voči ostatným doma?*
- *Modlil som sa ráno, večer a cez deň?*

V kostole

- *Bol som v nedeľu a prikázaný sviatok na sv. omši?*
- *Bol som v kostole pozorný, nehral som sa s inými?*
- *Nevyrušoval som?*

V škole

- *Choval som sa slušne voči učiteľom?*

Mimo domu

- *Bol som dobrý voči kamarátom?*
- *Nenadával som im? Neklamal som ich pri hre?*
- *Hovoril som pravdu?*
- *Nekradol som?*

Keď som sám

- *Uvedomujem si, že moje telo je chrám Boží?*
- *Mám k nemu úctu?*

Poprosím Pána Boha, aby mi odpustil hriechy a urobím si pred-savzatie, že sa polepším.

(Keď si si takto pospytoval svoje svedomie, dobre si zapamätaj hriechy, ktorých si sa dopustil a potom sa pomodli:)

Ó Duchu Svätý! Ďakujem ti za pomoc, ktorú si mi teraz pre-ukázal. Už poznám svoje hriechy, ktorými som urazil teba, naj-svätejší Bože, najdobrotivejší môj Otče. Odteraz už chcem byť dobrým a poslušným tvojím dieťaťom. Ó Bože, buď mi v tom svojou milosťou na pomoci. O to ťa prosím skrze Ježiša Krista nášho Pána. Amen.

Žiaľ a ľútosť

/Napríklad: /

Bože môj! Zo srdca mi je ľúto za všetky moje hriechy, lebo som nimi urazil teba, lásky najhodnejšieho Boha, najlepšiu a najdokonalejšiu dobrotu, ktorú zo srdca milujem. Chcem svoj život skutočne polepšiť tvojou milosťou. Daj mi milosť, aby som splnil, čo som si umienil.

O to ťa prosím skrze nekonečné zásluhy tvojho Božského Syna, Pána a Vykupiteľa nášho Ježiša Krista. Amen.

Spoved' ¹⁰⁺

Keď si sa už na sv. spoved' pripravil, choď ku spovednici a kým príde na teba rad, zbožne čakaj a modli sa.

Keď ti dáva kňaz požehnanie, prežehnaj sa a povedz:
Spovedám sa Pánu Bohu i vám, duchovný otče, že som od poslednej spovede spáchal tieto hriechy. Naposledy som sa spovedal...

Teraz sa vyznaj zo svojich hriechov: vyznaj sa zo všetkého, lebo pred P. Bohom nič nemôžeš zatajiť. On vie o všetkom. Keď si už povedal všetky svoje hriechy, dodaj:

„Na viac hriechov sa už nepamätám.“

Teraz počúvaj duchovné napomenutie kňaza, zapamätaj si udelené pokánie a zbožne hovor ľútosť:

Bože môj, celým srdcom ťa milujem, a preto veľmi ľutujem, že som ťa hriechmi urazil. Chcem sa naozaj polepšiť a hriechu sa chrániť. Otče, odpusť mi, pre krv Kristovu.

Po svätej spovedi sa zbožne modli:
Ó dobrý, milosrdný Bože a Otče! Ďakujem ti z celého srdca, že si odpustil moje hriechy skrze kňaza.
S tvojou pomocou sa chcem odteraz chrániť hriechu, chcem byť tvojím dobrým dieťaťom. Ó keby som to zlé, ktoré som spáchal, zasa mohol napraviť.

(A teraz si vykonaj to zadostučinenie - *pokánie / spasiteľnú pokutu/*, čo ti uložil spovedný otec.)

*/¹⁰⁺ = Pre úplne presný opis a postup priebehu spovede pozri modlitebnú knižku: **Jednotný katolícky spevník** - aktuálny nájdeš v obchodoch s katolíckou literatúrou /*

Ježiš, Ježiš, príď ku mne ...

V čistej dušičke mi znejú slová piesne, ktorú som sa učil v príprave na prvé sväté prijímanie. Teraz sa už celkom priblížil ten najradostnejší deň môjho života. V bielej hostii, pod spoločným chleba čoskoro zavíta ku mne, príde do môjho srdiečka, sám Pán Ježiš. To už nebude obyčajný chlieb, lež Chlieb z neba. Dušu mám čistú, aj šaty iné aké nenosím každý deň. Už budem svojimi ústami hovoriť tie isté slová, ktoré za mňa odriekali pri svätom krste moji krstní rodičia. Poviem Ježiškovi, ako veľmi ho milujem, ako veľmi sa radujem. So mnou sa tešia moji rodičia i súrodenci, plesajú anjeli, raduje sa môj anjel strážca.

Už sa otvárajú dverka svätostánku. Už drží kňaz nad pozlátenou paténou bielu hostiu. Telo Kristovo.

Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta. Blažení tí, čo sú pozvaní na hostinu Baránkovu.

Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu, ale povedz iba slovo a duša mi ozdravie.

Keď sa blíži so sviatostným Spasiteľom ku mne, na slová „Telo Kristovo“, odpoviem zbožne: Amen a prijímam toho, po ktorom túži moja dušička. Tu je najkrajší okamih môjho života. Tu je deň, na ktorý nikdy nezabudnem. Už nikdy nechcem spáchať hriech. Ježiško, chcem byť navždy tvoje dobré dieťa!

Odpustky

379. Čo sú odpustky?

Odpustky sú odpustenie dočasných trestov mimo spovede.

a) Pri spovedi sa nám vždy odpúšťa aspoň čiastka dočasných trestov, ktoré sme si od Boha zaslúžili za spáchané hriechy; ale obyčajne sú nám pri spovedi nie odpustené všetky zaslúžené dočasné tresty. (Pozri odpoveď na otázku 352., bod 3.) Po odpustení hriechov pri spovedi nám vo väčšine prípadov ešte zostávajú dočasné tresty, ktoré si musíme odpykať alebo tu na zemi alebo v očistci. Tieto dočasné tresty, ktoré nám zostali neodpustené po odpustení hriechov v spovedi, môžu nám byť odpustené mimo spovede (po spovedi), ak získame odpustky, ktoré nám Cirkev udeľuje.

Odpustkami teda Cirkev neodpúšťa ani h r i e c h y, ani peklo (večný trest), ale iba dočasné tresty, ktoré nám zostali neodpustené po odpustení hriechov.

b) Odpustky nám Cirkev udeľuje z pokladu nevyčerpateľných zásluh Ježiša Krista, Panny Márie a svätých.

380. Čo je potrebné k získaniu odpustkov?

K získaniu odpustkov je potrebné,

1. aby duša bola čistá od smrteľného hriechu;
2. aby sme mali úmysel získať odpustky;
3. aby sme vykonali dobrý skutok, ktorý Cirkev obdarila odpustkami.

K získaniu odpustkov predpisuje Cirkev nejaký presne určený dobrý skutok, napr.: návštevu kostola, modlitbu, hmotný príspevok na dobrý cieľ, používanie posväteného predmetu ap. Okrem tohto dobrého skutku, obdareného odpustkami, predpisuje niekedy Cirkev ako podmienku k získaniu odpustkov aj iné úkony, napr. spoveď a sväté prijímanie.

381. Koľkoraké sú odpustky?

Odpustky sú dvojaké: úplné a čiastočné.

382. Kedy sú odpustky úplné?

Odpustky sú úplné vtedy, keď nám Cirkev odpúšťa **všetky** dočasné tresty, ktoré sme za spáchané hriechy zaslúžili a ktoré nám pri spovedi neboli odpustené.

a) K získavaniu úplných odpustkov je potrebné:

1. vykonať skutok, ktorý Cirkev obdarila úplnými odpustkami;
2. vyspovedať sa (spoveď možno vykonať niekoľko dní pred skutkom obdareným úplnými odpustkami alebo, ak sme v stave posväcujúcej milosti, niekoľko dní po vykonaní odpustkami obdareného skutku; jedna spoveď stačí pre získanie viacerých úplných odpustkov, ak sa medzičasom nedopustíme hriechu);
3. pristúpiť k svätému prijímaniu (podľa možnosti v ten istý deň, v ktorý vykonávame skutok obdarený úplnými odpustkami); k novému získaniu úplných odpustkov je potrebné znova pristúpiť k svätému prijímaniu,
4. pomodliť sa niečo na úmysel Svätého Otca (stačí raz Otčenáš a Zdravas], podľa možnosti v ten istý deň, kedy vykonáme skutok, obdarený úplnými odpustkami.

b) Úplné odpustky môže získať len ten, kto ľutuje všetky (aj všedné) hriechy a je rozhodnutý chrániť sa v budúcnosti všetkých (i všedných) hriechov, slovom len ten, kto neľipne ani k všednému hriechu.

383. Kedy sú odpustky čiastočné?

Odpustky sú čiastočné vtedy, keď nám Cirkev odpúšťa len čiastku tých dočasných trestov, ktoré sme za spáchané hriechy zaslúžili a ktoré nám pri spovedi neboli odpustené.

a) Získaním čiastočných odpustkov sa nám dočasné tresty odpúšťajú vo väčšej alebo menšej miere podľa toho, aká je naša láska k Bohu a naša horlivosť pri konaní skutku, ktorý Cirkev obdarila čiastočnými odpustkami. Každým dobrým skutkom si získavam čiastočné odpustenie dočasných trestov od B o h a : tým väčšie, čím je moja láska k Bohu väčšia a čím horlivejšie konám ten dobrý skutok. Čiastočnými odpustkami nám C i r k e v odpúšťa ešte toľko z dočasných trestov, koľko nám odpustil Boh, keď sme dotýčný dobrý skutok vykonali.

b) Čiastočné odpustky môžeme získať aj viac razy cez deň.

384. Či môžeme získať odpustky aj pre duše v očistci?

Odpustky môžeme získať aj pre duše v očistci.

- a) Všetky odpustky, ktoré získame, môžeme venovať dušiam v očistci okrem tých, o ktorých Cirkev výslovne ustanovila ináč.
- b) Niektoré odpustky môžeme získať len dušiam v očistci.

Výňatok z Katalógu odpustkov (Apoštolská administratúra v Trnave, č. 2695/1970)

1. Čiastočné odpustky môžeme získať, ak v pokornej dôvere pozdvihneme svoju myseľ k Bohu pri plnení svojich povinností a pri znášaní životných ťažkostí a pri tom prosíme Pána aspoň v duchu alebo nejakým povzdychom.
2. Čiastočné odpustky môžeme získať, ak vedení duchom viery a milosrdenstva, obetujeme niečo zo svojho tým, čo trpia núdzu.
3. Čiastočné odpustky môžeme získať, ak sa v duchu kajúcnosti zriekame niečoho, čo je dovolené a príjemné.
4. Kto nábožne navštívi najsvätejšiu Sviatosť, môže získať čiastočné odpustky. Kto sa najsvätejšej Sviatosti klania aspoň pol hodiny, môže získať úplné odpustky.
5. Kto číta Písmo sväté s úctou k slovu božiemu a na spôsob duchovného čítania, môže získať čiastočné odpustky. Kto tak koná aspoň pol hodiny, môže získať úplné odpustky.
6. Kto koná pobožnosť Krížovej cesty pred riadne zriadenými stanicami, môže získať úplné odpustky.
7. Úplné odpustky môže získať, kto sa v kostole, vo verejnej kaplnke alebo v rodine pomodlí aspoň päť desiatkov ruženca bez prerušenia.
8. Každý piatok v pôstnej dobe môže získať úplné odpustky, kto sa pred obrazom Ukrižovaného (rozumie sa aj socha) pomodlí po svätom prijímaní modlitbu: „Hľa, pred pohľadom tvojím..." V iné dni môže získať čiastočné odpustky.
9. Na Veľký piatok môže získať úplné odpustky kto sa pri liturgických obradoch zúčastní na uctievaní svätého Kríža a ho pobožká.
10. Pri slávení veľkonočnej vigílie a vo výročitý deň svojho krstu môže získať úplné odpustky, kto si obnoví krstné sľuby.
11. Od 1. do 8. novembra môže denne raz získať úplné odpustky, ale len pre duše v očistci, kto navštívi cintorín a tam sa pomodlí za zosnulých. V iné dni môže získať čiastočné odpustky.
12. V deň Dušičiek 2. XI. môže získať úplné odpustky, ale len pre duše v očistci a len raz, kto navštívi kostol a pomodlí sa niečo za duše v očistci, okrem toho Otčenáš a Verím v Boha.
13. Za návštevu farského kostola možno získať úplné odpustky dva razy v roku: v deň patróna kostola a 2. VIII. (na Por-

- ciunkulu), ak sa návštevník pomodlí Otčenáš a Verím v Boha.
14. Kto s nábožnou úctou prechováva kríž alebo ruženec alebo škapuliar alebo medailu, môže získať čiastočné odpustky, kedykoľvek týmto predmetom prejaví nejakú vonkajšiu úctu, ak sú tieto predmety požehnané kňazom; ak sú požehnané pápežom alebo biskupom, môže dotýčny získať aj úplné odpustky 29. VI., ak sa pomodlí Verím v Boha.
  15. V hodine smrti môže získať úplné odpustky každý veriaci, ktorý sa v živote pravidelne modlieval. Môže ich získať aj vtedy, keď v ten deň už získal úplné odpustky iným spôsobom.
  16. Kto nábožne prijme pápežské požehnanie „Urbi et Orbi“, hoci aj prostredníctvom televízie alebo rozhlasu, môže získať úplné odpustky. Toto neplatí o požehnaní, reprodukovanom z filmu a zo zvukového záznamu.
  17. Kto pozorne a nábožne vypočuje kázeň, môže získať čiastočné odpustky. Kto vypočuje sériu kázní pri misiách alebo duševných cvičeniach, môže získať úplné odpustky, ak je prítomný na ich slávnostnom zakončení.
  18. Kto pristupuje prvý raz k svätému prijímaniu a všetci, ktorí sú prítomní na tejto slávnosti, môžu získať úplné odpustky.
  19. Kto sa nábožne zúčastní na prvej omši novokňaza, môže získať úplné odpustky.

Sú aj iné možnosti získať odpustky.

Treba zdôrazniť, že k získaniu odpustkov je okrem uvedených úkonov potrebné splniť aj všeobecné podmienky, uvedené v odpovedi na otázku č. 380., a ak ide o získanie úplných odpustkov treba splniť aj podmienky, uvedené v poznámkach, pod otázkou č. 382.

Pomazanie nemocných (*Posledné pomazanie*)

385. Čo je pomazanie nemocných (*Posledné pomazanie*)?
je to sviatosť, ktorá pomáha duši i telu chorého človeka.

- a) V liste svätého Jakuba apoštola čítame: „Je niekto z vás chorý? Nech si povolá starších Cirkvi (t. j. kňazov) a nech sa modlia nad ním a pomazú ho olejom v mene Pánovom. Modlitba viery zachráni nezdravého. Pán ho pozdvihne a odpustí mu, ak sa dopustil hriechov“ (Jak 5, 14—15).
- b) Cirkev maže človeka posvätným olejom viac razy: prvý raz pri krste olejom katechumenov; druhý raz pri birmovke olejom, ktorý má meno krizma; posledný raz v chorobe olejom, ktorý má meno olej chorých. Preto sa pomazanie nemocných volá aj posledným pomazaním.

386. Ako sa vysluhuje pomazanie nemocných (posledné pomazanie)?

Pomazanie nemocných sa vysluhuje tak, že kňaz posvätným olejom chorých pomaže nemocného na čele a rukách, pričom hovorí: Týmto svätým pomazaním a pre svoje láskavé milosrdenstvo nech ti Pán pomáha milosťou Ducha Svätého. (Odpoveď: Amen.) A oslobodeného od hriechov nech ťa spasí a milostivo posilní. (Odpoveď: Amen.)

Veriaci chorí nemajú čakať s pomazaním na poslednú chvíľku. Pravda, ak niekto náhle ochorie alebo pre inú neočakávanú okolnosť sa ocitne v nebezpečenstve smrti, vtedy dostáva naraz tri sviatosti: pokánie, pomazanie a viatikum (pokrm na cestu do večnosti).

387. Ako sa treba pripraviť na prijatie pomazania nemocných (posledného pomazania)?

Na prijatie pomazania nemocných sa treba pripraviť takto:

1. vyspovedať sa a
2. odovzdať sa do vôle božej.

Môže sa stať, že chorý nevie hovoriť a preto sa nemôže spovedať alebo, že nemôže prijať Sviatosť Oltárnu. V takom prípade vzbudí v sebe ľútosť nad spáchanými hriechmi.

388. Ako pomáha pomazanie nemocných duši chorého človeka?

- Pomazanie nemocných pomáha duši chorého človeka
1. tak, že rozmnožuje posväcujúcu milosť,
  2. tak, že odpúšťa hriechy, keď sa z nich chorý nemôže vyspovedať, ale si ich oľutuje;
  3. tak, že dáva chorému silu k trpezlivému znášaniu choroby;
  4. tak, že chorému pomáha premôcť pokušenia, ktorými naňho útočí zlý duch najmä v smrteľnom boji.

389. Ako pomáha pomazanie nemocných telu chorého človeka?

- Pomazanie nemocných pomáha telu chorého človeka
1. tak, že zmierňuje bolesť;
  2. tak že chorému vráti zdravie, ak Boh predvída, že mu zdravie poslúži k spáse duše.

390. Kto má prijať pomazanie nemocných (posledné pomazanie)?

Pomazanie nemocných má prijať každý kresťan-katolík, ktorý dospel k užívaniu rozumu a je vážne chorý.

- a) Chorý prijíma obyčajne tri sviatosti po sebe: sviatosť pokáania, pomazanie nemocných a Sviatosť Oltárnu. Keď kňaz vysluhuje chorému tieto tri sviatosti, hovorí sa, že chorého „z a o p a t r u j e“.
- b) Ak máme v dome chorého, nemáme jeho zaopatrenie odkla-

- dať: máme zavolať kňaza, kým je chorý ešte pri plnom vedomí a podľa možnosti skôr, ako ho odvezú do nemocnice. Keď voláme kňaza, aby prišiel chorého zaopatriť, prestríme na stôl biely obrus, položíme naň kríž a dve sviečky, pohár so svätenou vodou, pohár s obyčajnou vodou a kúsok vaty.
- c) Zdravý alebo ľahko chorý človek nemôže platne prijať pomazanie nemocných. Vážne chorý ho môže prijať aj viac razy.

Posvätenie kňazstva

391. Čo je posvätenie kňazstva?

Posvätenie kňazstva je sviatosť, ktorou tí, čo ju prijímajú:

1. dostávajú kňazskú moc;
  2. dostávajú nárok na milosť pomáhajúcu, potrebnú k ich kňazskému úradu;
  3. dostávajú milosť posväcujúcu (rozmnožuje sa im).
- a) Sviatosť posvätenia kňazstva ustanovil Ježiš Kristus tak, že svojim apoštolom postupne dával duchovnú moc: premieňať chlieb a víno na svoje telo a krv, odpúšťať hriechy, hlásať slovo božie, krstiť, vysluhovať ostatné sviatosti.
- b) Apoštolov urobil Ježiš Kristus kňazmi Nového zákona pri Poslednej večeri, keď ich poveril konať novozákonnú obeť.

392. V čom hlavne spočíva kňazská moc?

Kňazská moc spočíva hlavne v tom, že kňaz môže:

1. prinášať Bohu novozákonnú obeť;
2. odpúšťať hriechy;
3. vysluhovať sviatosti;
4. verejne a v mene Cirkvi hlásať slovo božie;
5. vysluhovať sväteniny.

Kňazská moc je teda mocou čisto duchovnou. Preto sa kňazi nazývajú duchovnými.

393. Kto môže vysluhovať posvätenie kňazstva?

Posvätenie kňazstva môže vysluhovať len biskup.

- a) Posvätenie kňazstva má viac stupňov.
- b) Posvätenie kňazstva udeľuje biskup vkladáním rúk, modlitbou a odovzdaním bohoslužobných predmetov.
- c) Kňaz nemôže stratiť kňazské posvätenie, práve tak, ako nemôže stratiť krst pokrstený človek. Sviatosť posvätenia kňazstva vtlača do duše nezmazateľný znak.
- d) Kto prijíma vyšší rád, zaväzuje sa na modlenie breviára a na bezženstvo („celibát“).

- e) Niekedy sa pomodli na ten úmysel, aby Cirkev mala vždy dost kňazov a dobrých kňazov.

Manželstvo

394. Čo je manželstvo?

Manželstvo je zmluva, ktorou sa dve osoby rôzneho pohlavia (muž a žena) slobodne a dobrovoľne zaväzujú žiť v nerozlučiteľnej jednote až do smrti, pri čom dostávajú od Boha právo dávať život novým ľuďom a povinnosť týchto nových ľudí telesne i duševne vychovávať.

- a) Pod manželstvom rozumieme nielen vyššie spomínanú zmluvu, ale aj stav, ktorý medzi dvoma osobami v dôsledku takejto zmluvy vzniká.
- b) Nerozlučiteľnosť manželstva vyjadruje Písmo takto:
„... opustí muž otca svojho a matku svoju a príčne k manželke svojej a budú jedným telom" (Gen 2, 24). Ježiš Kristus z toho vyvodil: „Čo teda Boh takto spojil, človek nech nerozlučuje" (Mt 19, 8).

395. Kto ustanovil manželstvo a kto ho povýšil na sviatosť?

Manželstvo ustanovil Boh už v raji a Ježiš Kristus ho povýšil na sviatosť.

- a) Manželstvo bolo vždy posvätným zväzkom, lebo ho ustanovil Boh
- b) Ježiš Kristus povýšil manželstvo na sviatosť. Keď teda pokrstený človek vstupuje do manželstva, prijíma sviatosť, ktorá mu: 1. rozmnožuje milosť posväcujúcu, 2. tiež dáva nárok na milosť pomáhajúcu.
- c) Pre nepokrstených ľudí je manželstvo nie sviatosť, lebo nepokrstený človek nemôže okrem krstu platne prijať žiadnu sviatosť. Zato však aj zväzok nepokrstených ľudí uznáva Boh za zákonitý, ak je tento zväzok jednotný (muž a žena) a nerozlučiteľný (uzavretý s úmyslom nerozlúčiť ho).
- d) Boh uznáva manželstvo za rozlúčené vtedy, keď jedna z manželských stránok umrie.

Pre človeka, pokrsteného v katolíckej Cirkvi, platí štvrté cirkevné prikázanie: Uzatvárať manželstvo pred tvárou Cirkvi. Uzatvárať manželstvo pred tvárou cirkvi znamená, že manželstvo sa môže uzatvoriť len pred kňazom alebo diakonom v prítomnosti dvoch svedkov. Od tejto predpísanej formy môže cirkev oslobodiť.

Manželstvo je sviatosť živých (pozri otázku 309). Teda pokrstení snúbenci musia prijať manželstvo v stave posväcujúcej milosti. Preto sa pred cirkevným sobášom spovedajú. Prijať sviatosť v stave smrteľného hriechu by znamenalo spáchať svätokrádež.

Pred prijatím sviatosti manželstva sa majú snúbenci hlásiť na farskom úrade aspoň mesiac dopredu. Tam sa dozvedia, aké doklady si majú zaopatriť a kedy majú prísť na poučenie.

396. Ktoré sú povinnosti manželov?

Povinnosti manželov sú:

1. žiť vo vzájomnej láske;
2. žiť vo svornosti;
3. žiť vo vernosti;
4. vychovávať detky.

397. Kto môže vstúpiť do manželstva?

Do manželstva môže vstúpiť len taká dvojica, medzi ktorou niet manželskej prekážky.

- a) Manželské prekážky sú také okolnosti, ktoré robia zamýšľané manželstvo alebo neplatným alebo nedovoleným.
- b) Niektoré manželské prekážky pochádzajú od **B o h a**, niektoré od **C i r k v i**. Od prekážky, ktorá pochádza od Cirkvi, môže Cirkev dvojicu z vážnych príčin oslobodiť (dišpenzovať)!
Od prekážky, ktorá pochádza od Boha, nemôže dať Cirkev oslobodenie.
- c) O manželských prekážkach bývajú veriaci poučení v kostole pri bázňach a snúbenci pred sobášom.

398. Ako sa menuje manželstvo, v ktorom jedna stránka je katolícka a druhá nekatolícka?

Manželstvo, v ktorom jedna stránka je katolícka a druhá nekatolícka, menuje sa „miešané manželstvo“.

399. Prečo Cirkev zakazuje (alebo neodporúča) miešané manželstvá?

1. preto, lebo manželia majú byť jednotní vo všetkom; teda i v náboženstve;
2. preto, lebo náboženská výchova dietok naráža v miešaných manželstvách na ťažkosti.

Keď sa katolík sobáši pred nekatolíckym duchovným, Cirkev to neuznáva, ak nedostal oslobodenie od dodržania Cirkvou stanovenej formy.

400. Pod akou podmienkou dovoľuje Cirkev miešané manželstvo?

Miešané manželstvo dovoľuje Cirkev pod podmienkou, že

1. katolícka stránka dá isté záruky;
2. nekatolícka stránka vezme záruky katolíckej stránky na vedomie

Katolícka stránka dáva tieto záruky: „ ... vynasnažím sa odvrátiť nebezpečie svojho odpadu od viery a urobím všetko na zábezpeku krstu a výchovy svojich dietok v katolíckej Cirkvi ...“

(O povolenie miešaného manželstva treba požiadať cirkevnú vrchnosť cestou farského úradu.)

O SVÄTENINÁCH

401. Čo sú sväteniny?

Sväteniny sú viditeľné znaky (úkony), ktoré Cirkev ustanovila na to, aby nám nimi vyprosovala od Boha pomáhajúcu milosť a hmotné potreby.

- a) Niekedy pod slovom svätenina rozumieme samotný úkon, ktorým nám Cirkev vyprosuje pomáhajúcu milosť a hmotné potreby. Napr.: požehnanie so Sviatosťou Oltárnou, požehnanie novomanželov, požehnanie mladuchy, požehnanie ženy po pôrode, požehnanie domu, požehnanie rolí, požehnanie viníc, požehnanie jedla ap.; tieto úkony menujeme sväteninami. Ale pod slovom svätenina možno rozumieť aj vec, ktorú Cirkev požehnala a ktorej nábožné užívanie nám má podľa prosby Cirkvi sprostredkovať od Boha milosť pomáhajúcu a hmotné potreby. Napr. požehnaná hromničná svieca, svätená voda, požehnaná trojkráľová krieda, požehnaný ruženec, požehnaný medailónček, ratolesti požehnané na Kvetnú nedeľu ap. Tieto veci tiež menujeme sväteninami; keď ich Cirkev žehnala, vyprosovala milosť pomáhajúcu a hmotné potreby pre tých, ktorí budú tieto veci nábožne nosiť alebo v svojom byte prechovávať.
- b) Niektoré sväteniny sa používajú na zoslabenie škodlivého vplyvu zlého ducha, napr. exorcizmus (ako úkon), svätená voda (ako vec).
- c) Sväteniny sa navonok podobajú sviatostiam: aj sviatosti, aj sväteniny sú zmyslami pozorovateľné znaky (úkony). Predsa však je veľký rozdiel medzi sviatosťami a sväteninami. Sviatosti ustanovil Ježiš Kristus, sväteniny ustanovila Cirkev. Preto sviatosti majú zaručený účinok, kým sväteninami Cirkev len vyprosuje účinok od Boha. Počet sviatostí je nemeniteľný, je ich toľko a vždy ich bude toľko, koľko ich ustanovil Ježiš Kristus. Počet svätenín je meniteľný. Cirkev môže ustanoviť nové sväteniny, alebo ustanovené zrušiť, ak stratili význam. Sviatostí nám poskytujú milosť pomáhajúcu, aj milosť posväcujúcu; sväteninami nám môže Cirkev vyprosiť len milosť pomáhajúcu a hmotné potreby.

402. Koľkoraké sú sväteniny?

Sväteniny sú dvojaké: žehnania a svätenia.

403. Čo činí Cirkev pri žehnaniach?

Pri žehnaniach prosí Cirkev Boha o požehnanie osob alebo veci.

- a) Slovam „Cirkev prosí o požehnanie osoby“ rozumej tak, že Cirkev prosí o udelenie pomáhajúcej milosti a o udelenie hmotných potrieb pre dotyčnú osobu.
- b) Keď Cirkev žehná veci, nemá na zreteli dobro samotnej veci, ale dobro osoby, ktorá tie veci bude užívať. Teda: žehnanie pokrmov sa vzťahuje na osoby, ktoré tie pokrmy budú používať; žehnanie dopravných prostriedkov sa vzťahuje na osoby, ktoré nimi budú cestovať; žehnanie polí a viníc sa vzťahuje na ľudí, ktorí polia a vinice obrábajú a čakajú od nich úrodu ap.

404. Čo činí Cirkev pri sväteniach?

Pri sväteniach zasväcuje Cirkev službe božej osoby alebo veci a tieto Bohu zasvätené osoby alebo veci, odporúča do zvláštnej ochrany božej.

- a) Svätením zasväcuje Cirkev službe božej napr. tieto osoby: mladíkov, ktorí sa rozhodli pre kňazský stav (tento úkon svätenia sa menuje „udelenie tonzúry“); alebo devy, ktoré sa rozhodli žiť v kláštore (tento úkon svätenia má meno „svätenie mníšok“).
- b) Svätením zasväcuje Cirkev Bohu napr. tieto veci: omšové kalichy, bohoslužobné rúcha, kostoly, kaplnky, cintoríny ap. Toto sú tzv. Bohu zasvätené veci a miesta.
- c) Zneuctenie Bohu zasvätených osôb, vecí a miest je hriechom proti prvému prikázaniu božiemu a má meno „svätokrádež“. (Pozri otázku 183.)

405. Čo nás má pohnúť k tomu, aby sme sväteniny nábožne užívali?

Aby sme sväteniny nábožne užívali, k tomu nás má pohnúť skutočnosť, že aj sväteniny sú prostriedky milosti božej.

(K posväcovaniu rôznych predmetov a obrazov, napríklad:

Svätej Kataríny Labouré oznámila Panna Mária, že medailu, ktorú videla, je potrebné najprv dať posvätiť (nejakému kňazovi). /Pozrite knižku: Život sv. Kataríny Labouré/

Alebo vizionárka Justína Klotzová, keď videla portrét jedného zomrelého cirkevného predstaviteľa, počula jeho slová: "To som ja iba po posvätení" (obrazu).

/Z knihy: Justína Klotzová - Boh sa prihovára k duši/

O MODLITBE

O modlitbe vo všeobecnosti

406. Čo robíme, keď sa modlíme?

Keď sa modlíme, rozprávame sa s Pánom Bohom. S Pánom Bohom sa rozprávame: preto, aby sme ho chválili; preto, aby sme mu ďakovali za dobrodenia, ktoré nám preukazuje; preto, aby sme ho prosili o hmotné a duševné dary; preto, aby sme ho odprosili za spáchané hriechy...

407. Prečo sa máme modliť?

Modliť sa máme:

1. preto, lebo Ježiš Kristus to prikázal,
2. preto, lebo modlitbou získavame božie požehnanie,
3. preto, lebo modlitbou získavame milosť pomáhajúcu a upevňujeme v sebe milosť posväcujúcu.

408. Ako sa máme modliť?

Modliť sa máme:

1. pobožne,
2. pokorne,
3. s dôverou,
4. s odovzdanosťou do vôle božej.

Pobožne sa modlíme vtedy, keď sa modlíme zo srdca a pritom premáhame roztržitosť. Pokorne sa modlíme, keď sa modlíme s vedomím svojej slabosti a nehodnosti. S dôverou sa modlíme, keď sme presvedčení, že nás Boh vyslyší, ak to, o čo prosíme, sa neprotiví jeho sláve a nášmu spaseniu. Odovzdane do vôle božej sa modlíme, ak ponechávame na Boha, aby nám pomohol vtedy a tak, kedy a ako to uzná za dobré.

409. Najmä na aký úmysel sa máme modliť?

Modliť sa máme najmä na tento úmysel:

1. za svoje večné spasenie,
2. za rodičov, za duchovných a svetských predstavených,
3. za živých a zomrelých,
4. za priateľov a nepriateľov,
5. za upevnenie a rozšírenie Kráľovstva božieho na zemi.

410. Kedy sa máme modliť?

Modliť sa máme pravidelne každý deň.

- a) Denne sa máme modliť ráno a večer; (tiež sa odporúča) pred jedlom a po jedle, pred prácou a po práci...

- b) V čase nebezpečenstva a pokušenia sa máme modliť tiež.
- c) V rodinách, pri pobožnostiach a bohoslužbách sa modliame spoločne.
- d) Cez deň máme častejšie konať tzv. „strelné modlitby“.

Modlitba Pána

411. Ktorá je najkrajšia modlitba?

Najkrajšia modlitba je modlitba Pána alebo „Otčenáš“.

412. Prečo menujeme „Otčenáš“ modlitbou Pána?

„Otčenáš“ menujeme modlitbou Pána preto, lebo túto modlitbu nás naučil Pán Ježiš Kristus.

413. Ako znie modlitba Pána?

Modlitba Pána znie takto:

Otče náš, ktorý si na nebesiach,

- (1) posväť sa meno tvoje,
- (2) príď kráľovstvo tvoje,
- (3) buď vôľa tvoja ako v nebi tak i na zemi.
- (4) Chlieb náš každodenný daj nám dnes
- (5) a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom
- (6) a neuveď nás do pokušenia,
- (7) ale zbav nás zlého. Amen.

414. Z koľkých častok pozostáva modlitba Pána?

Modlitba Pána pozostáva z oslovenia a siedmich prosieb.

- a) Oslovenie znie takto: „Otče náš, ktorý si na nebesiach“.
- b) V siedmich prosbách žiadame:
  - 1. aby Boha všetci ľudia poznali, milovali a oslavovali;
  - 2. aby sa Kráľovstvo božie na zemi rozšírilo a v našich dušiach upevnilo;
  - 3. aby sme boli ochotní plniť vôľu božiu a odovzdať sa do nej;
  - 4. aby nám Boh dal všetko, čo potrebujeme pre život prirodzený a nadprirodzený;
  - 5. aby Boh tak odpustil naše hriechy, ako my odpúšťame tým, čo sa proti nám previnili;
  - 6. aby Boh odvrátil od nás pokušenia a v pokušení aby nám dal sily nepodľahnúť;
  - 7. aby nás Boh chránil pred zlým, najmä pred hriechom a večným zatratením.

Anjelské pozdravenie

415. Čo sa obyčajne modlievame po modlitbe Pána?

Po modlitbe Pána sa obyčajne modlievame anjelské pozdravenie, inak „Zdravas', Mária“.

416. Ako znie anjelské pozdravenie?

Anjelské pozdravenie znie takto:

Zdravas, Mária, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho, Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

417. Z koľkých častok pozostáva anjelské pozdravenie?

Anjelské pozdravenie pozostáva z troch častok:

1. z pozdravenia archanjela Gabriela,
  2. z pozdravenia svätej Alžbety,
  3. z cirkevnej prosby.
- a) Archanjel Gabriel pozdravil Pannu Máriu slovami: „Zdravas, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami“.
- b) Svätá Alžbeta pozdravila Pannu Máriu slovami: „Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho“.
- c) Ostatné slová pridala Cirkev Kristova. Je to prosba, aby Panna Mária orodovala za nás u Boha, kým na svete žijeme a najmä, keď naša duša bude mať odísť z tohto sveta.
- d) Panna Mária je „milosti plná“: od chvíle svojho počatia má v duši milosť posväcujúcu a má ju v miere takej, ako žiaden človek a žiaden anjel.

Zivot apoštolov

Peter káže. Peter a ostatní apoštolí ostali verní rozkazu Kristovmu. Po zoslaní Ducha Svätého horlivo kázali v Jeruzaleme. Pán Boh potvrdzoval ich reči mnohými zázrakmi.

Uzdravenie chromého. Peter a Ján vchádzali raz do chrámu. Pri bráne ležal chromý človek a prosil apoštolov, aby mu udelili nejakú almužnu. Peter sa naňho ľútostivo poďíval a povedal mu: „Zlata a striebra nemám, ale čo mám, to tí dám. V mene Ježiša Nazaretského vstaň a choď!“ Chromý vyskočil na rovné nohy, vošiel s apoštolmi do chrámu a velebil Boha. Všetci, ktorí to videli alebo o tom počuli, hrnuli sa za Petrom. On ich poučoval o Pánu Ježišovi.

A tak za apoštolmi v krátkom čase šiel skoro celý Jeruzalem.

To naplňovalo hnevom nepriateľov Ježišovho mena. Poradili sa a dali uväzniť všetkých apoštolov. Ale anjel Pánov otvoril v noci dvere žalára, vyviedol ich von a povedal: „Idte a hlásajte evanjelium!“ Apoštoli šli rovno do chrámu a učili ďalej ľud.

Apoštoli pred veľradou. O zázračnej činnosti apoštolov dozvedeli sa aj na okolí Jeruzalema. Zo všetkých strán prichádzali ľudia a prinášali chorých, ktorých apoštoli uzdravovali. Vtedy hlavný kňaz znovu dal pochytať apoštolov a predviesť pred veľradu. Tu im povedal: „Prísno sme vám zakázali učiť v tom mene a neposlúchli ste!“ Peter nebojácne odpovedal: „Viac treba poslúchať Boha, ako ľudí!“ Keď to kniežatá počuli, pukali od zlosti a chceli apoštolov pozabíjať.

Tu povstal akýsi farizej Gamaliel, rozvážny učiteľ zákona a povedal zhromaždeným: „Mužovia izraelskí, nechajte týchto ľudí! Lebo ak je toto dielo z ľudí, samo sa rozpadne, ale ak je z Boha, nezrušíte ho!“ Táto reč sa ľúbila všetkým. Apoštolov dali zbičovať, znova im zakázali rozprávať v mene Ježišovom a prepustili ich.

Apoštoli boli radi, že mohli trpieť za Ježiša, preto ešte s väčšou horlivosťou hlásali jeho učenie.

Svätý Štefan

Pomocníci apoštolov — diakoni. Počet veriacich zo dňa na deň vzrastal. Tým rástol medzi veriacimi aj počet chudobných. Apoštoli sa o nich starali. Bohatí dobrovoľne dávali veľké almužny, ba mnohí predávali majetky a peniaze odovzdávali apoštolom, aby ich podelili chudobným. Hlavnou povinnosťou apoštolov bolo hlásať slovo Božie; preto sa nemohli starať aj o výživu chudobných. Pre tieto služby si preto vyberali súcich, zbožných mladíkov, vkladali na nich ruky a vysvätili ich za diakonov. Medzi nimi vynikal diakon Štefan.

Štefan obžalovaný. Diakon Štefan, muž plný múdrosti a milosti Božej, konal veľké divy a zázraky v Jeruzaleme. Tu povstali niektorí zo synagógy a hádali sa s ním, lenže nemohli mu odoľtať, lebo jeho ústami hovoril Duch Svätý.

Vtedy teda podplatili mužov, ktorí falošne svedčili, že Štefan sa rúhal Bohu a potupne hovoril o Mojžišovi. Chytili ho a predviedli pred veľradu. Štefan sa obhajoval a rozprával o veľkej добрote Pána Boha, ktorý cez celé dlhé veky chránil izraelský národ. Keď rozprával, jeho tvár žiarila anjelským leskom. Napokon neohrozene volal: „Vy sa vždy protivíte Duchu Svätému. Takí boli vaši otcovia a takí ste aj vy! Vaši otcovia prenasledovali a zabíjali prorokov, ale vy ste zradili a zavraždili samého Spasiteľa!“

Keď počuli toto spravodlivé obvinenie, pukali od zlosti a škrípali zubami. Štefan pohliadol do neba, videl slávu Božiu a Pána Ježiša a zvolal: Vidím nebesia otvorené a Syna človeka stáť po

pravici Božej; Tu všetci skríkli, zapchávali si uši, vrhli sa naňho. Vyvliekli ho z mesta a kameňovali. Štefan sa modlil: Pane Ježišu, prijmi ducha môjho! Potom si kľakol a veľkým hlasom zvolal: Pane, nemaj im to za hriech! Keď to dopovedal, usnul v Pánovi.

Peter a Ján birmujú.

Diakon Filip odišiel do Samarie a zvestoval tam Krista Pána. Ľud uveril a dal sa pokrstiť v mene Ježiša.

Keď sa apoštoli v Jeruzaleme dozvedeli, že ľud v Samarii prijal slovo Božie, poslali tam Petra a Jána. Keď prišli k nim, modlili sa za nich, aby mohli prijať Ducha Svätého. Boli síce pokrstení, ale Duch Svätý ešte nezostúpil na nikoho z nich. Vtedy apoštoli vkladali na nich ruky a oni prijali Ducha Svätého.

Svätý Štefan, prvý mučeník, je nám vzorom pevnej a živej viery a lásky k Bohu a k ľuďom. Jeho modlitbu Pán Boh vyslyšal, lebo spôsobila obrátenie Šavlovo, ktorý bol pri jeho smrti a súhlasil s jeho ukameňovaním. Svätý Štefan zomrel asi roku 37. po Kristu Pánu.

Sviatosť birmovania. Apoštoli vkladáním rúk birmovali pokrstených v Samarii. Robili tak z rozkazu Pána Ježiša. - Birmovanie pochádza z latinského slova „confirmatio“ a znamená posilnenie.

Svätý Peter

Peter v Antiochii. Po smrti sv. Štefana, sv. Peter odišiel do Antiochie, hlavného mesta Sýrie a založil tam kresťanskú obec. Tu po prvý raz pomenovali veriacich kresťanmi, t. j. prívržencami Krista Pána. Z Antiochie začas spravoval Cirkev svätú. Ponavštevoval kresťanské obce a utvrdzoval veriacich vo viere. Boh potvrdzoval jeho reči mnohými zázrakmi. - V meste Lyde vzkriesil mŕtvu Tabitu. V Cézarei prijal do Cirkvi prvého pohana, stotníka Kornéliu. - Potom sa vrátil do Jeruzalema.

Herodes Agripa, vnuk Herodesa Veľkého, chcel sa zavdačiť a začal stíhať kresťanov. Roku 42 dal stať apoštola Jakuba, brata svätého Jána. Potom dal uväzniť aj svätého Petra a po veľkonočných sviatkoch chceli ho usmrtiť. Žalár, v ktorom Petra väznili, strážili štyri štvorky vojakov. Celá Cirkev neprestajne sa modlila k Pánu Bohu za jeho vyslobodenie.

Keď ho Herodes mal vyviešť, aby ho zabil, v tú noc Peter spal medzi dvoma vojakmi, zviazaný dvoma reťazami a strážnici pred dvermi strážili žalár.

Anjel vyslobodí Petra. Zrazu sa žalár naplnil nadzemským jasom, k Petrovi pristúpil anjel, prebudil ho a povedal mu: „Vstaň chytro a poď za mnou!“ Reťaze hneď spadli z jeho rúk. Peter sa pobral za anjelom, ale si ešte nevedel uvedomiť, čo sa to vlastne s ním robí. Všetko robil ako vo sne. Keď prešli prvú i druhú stráž, prišli k železnej bráne, ktorá vedie do mesta a tá sa im sama otvorila. Za bránou anjel zmizol. Peter sa spamätal a povedal si: Teraz viem, že Pán poslal svojho anjela a vytrhol ma z ruky Herodesovej.

V dome matky svätého Marka bolo zhromaždených veľa kresťanov, ktorí sa modlili za Petrovo vyslobodenie. Peter sa odobral ta. Keď ho veriaci uvideli, plesali od radosti a ďakovali Pánu Bohu. On im rozprával, ako ho anjel vyviedol zo žalára. — Potom odišiel z Jeruzalema na iné miesto.

Svätý Peter v Ríme.

Po roku 42. Peter odišiel do Ríma, kde založil kresťanskú obec. Rím, stredisko svetovej ríše, stal sa sídlom hlavy Cirkvi - pápeža. Z hlavného mesta mohlo sa semeno kresťanstva ľahšie šíriť do všetkých končín sveta.

Prvý cirkevný snem. Rímsky cisár Klaudius roku 49. vyhnal z Ríma všetkých Židov. S nimi museli opustiť mesto aj kresťania. V tom čase vznikol medzi kresťanmi v Antiochii spor, či pokrstení pohania musia zachovávať predpisy Starého zákona. Svätý Peter zvolal apoštolov do Jeruzalema. Snem apoštolov vyhlásil: Videlo sa Duchu Svätému i nám, neklásť na veriacich niaké bremená zo Starého zákona. — Po apoštolskom sneme svätý Peter odišiel do Malej Ázie, kde hlásal vieru a potom sa zasa vrátil do Ríma.

Smrť Panny Márie. Panna Mária žila v Jeruzaleme pod ochranou svätého Jána, apoštola. Zdá sa, že v tom čase, keď boli apoštoli v Jeruzaleme, povolal Pán Boh Matku Božiu z tohto sveta. Jej telo hneď po smrti bolo vzaté do neba, ako to vyžadovala jej dôstojnosť.

Apoštol svätý Pavol

Pavol, ktorý mal aj hebrejské meno Š a v o l, narodil sa v meste T a r z e v krajine Cilícii v Malej Ázii. Rodina Šavlova prísno zachovávala náboženské zásady farizejov. Šavol bol vychovaný u slávneho učiteľa zákona Gamaliela, v Jeruzaleme. V kresťanstve videl najväčšie nebezpečenstvo pre židovské nábožen-

stvo, a preto, kde len mohol, stíhal kresťanov. Bol prítomný aj pri kameňovaní sv. Štefana. Po jeho smrti vyžiadal si od veľrady písomné splnomocnenie, aby mohol uväzniť kresťanov v D a m a s k u, a hneď sa ta aj vybral.

Zázračné obrátenie. Keď sa Šavol so svojou družinou približoval k Damasku, zrazu ho ožiarilo svetlo z neba. Šavol padol na zem a počul slová Š a v o l, Š a v o l, p r e č o m a p r e n a s l e d u j e š? On sa pýtal: „Kto si, Pane?“ A počul odpoveď: Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ. Šavol preľaknutý sa spytoval: „Pane, čo chceš, aby som robil?“ Pán Ježiš mu odpovedal: Vstaň, id' do mesta a tam ti povedia, čo máš robiť!

Šavol vstal, ale nebeská žiara ho natoľko oslepila, že ho museli vziať na ruky a tak ho doviedli do Damasku. Bol tu tri dni, čo nevidel, nejedol, ani nepil.

Učeník Ananiáš. V Damasku bol učeník Pánov A n a n i á š. To- muto povedal Pán vo videní: „Ananiáš, vstaň a id' do ulice, ktorá sa volá Rovná. V dome Júdovom nájdeš Šavla. Ten mi je vyvo- lenou nádobou a oslávi moje meno medzi národmi.“

Ananiáš našiel Šavla, vložil naňho ruku a povedal mu: Šavol, Pán Ježiš ma poslal, aby si videl a naplnený bol Duchom Svätým! Po týchto slovách Šavlovi sa vrátil zrak a dal sa pokrstiť. Hneď potom ohlasoval v synagógach, že Ježiš Kristus je Syn Boží.

Svätý Pavol utiahol sa potom na arabskú púšť, kde žil tri roky v prísnom pokání. Z púšte sa vrátil do Damasku a horlivo kázal o Pá- nu Ježišovi. Vtedy sa uzhovorili, že ho zabijú. Dali strážiť všetky východy z mesta, aby nemohol odísť. Kresťania spustili ho v noci cez múr a tak ušiel pred nástrahami Židov. Z Damasku odišiel do Jeru- zalema a chcel sa pripojiť k učeníkom Pána Ježiša. Oni sa ho stránili, lebo neverili v jeho obrátenie. Len, keď učeník Barnabáš vyroz- prával, čo sa stalo s Pavlom pri Damasku a ako horlivo kázal o Pánu Ježišovi, vzali ho medzi seba ako učeníka Ježišovho.

V Jeruzaleme svätý Pavol horlivo kázal. Židia znovu číhali na jeho život. Preto apoštoli poslali svätého Pavla do jeho rodného mesta Tarzu. Tu žil v zbožnom rozjímaní.

Apoštolské cesty svätého Pavla

Pavol a Barnabáš. Z Tarzu odišiel svätý Pavol do Antiochie. Predstaveným zjavil Duch Svätý, aby vysvätili P a v l a a B a r n a b á š a za biskupov. Oni sa modlili, kládli ruky na oboch a potom ich prepustili, aby šli kázať slovo Božie pohanom.

Prvá apoštolská cesta. Pavol a Barnabáš, vedení Duchom Svä- tým, plavili sa na ostrov C y p r u s. Všade kázali a Pán Boh po- tvrdzoval ich reči zázrakmi. Keď videl tieto divy Sergius, miesto- držiteľ ostrova, uveril slovu Božiemu.

Pavol a jeho učenici pochodili potom krajiny v Malej Ázii a

všade získali veľké množstvo ľudí pre vieru Kristovu. V meste **L y s t r e** zasa Pavol zázračne uzdravil chromého človeka od narodenia. Keď to ľudia videli, volali: „Bohovia v ľudskej podobe zostúpili k nám!“ Nazdávali sa, že zostúpili k ním pohanskí bôžikovia: Jupiter a Merkúr. Pohanský kňaz hneď doviedol býkov, chcel ich zabiť a obetovať Pavlovi a Barnabášovi ako bohom. Keď to apoštoli zbadali, skočili medzi zástupy a kričali: „Čože to robíte? Veď aj my sme takí smrteľní ľudia ako vy! Prišli sme vám zvestovať, aby ste sa obrátili k pravému Bohu!“ Vtom prišli niektorí Židia z Antiochie a pobúrili ľud proti Pavlovi. Zavedení ľudia chytili apoštola Pavla a kameňovali ho. Keď sa domnievali, že umrel, vyvliekli ho von z mesta. No učeníci prišli a našli Pavla zdravého. On vstal a šiel s Barnabášom do iných miest a všade horlivo kázal o Kristu Pánovi. Potom sa vrátili do Antiochie v Sýrii.

Druhá apoštolská cesta. O nejaký čas vybral sa svätý Pavol na druhú cestu. Ponavštevoval cirkevné obce v Malej Ázii a poučený vo videní, odobral sa do Macedónie. Tu kázal slovo Božie v Tesalonike (Solún), potom prešiel do gréckeho mesta Atén. V meste našiel veľa oltárov s nápisom: Neznámemu bohu. Svätý Pavol zvolal popredných mužov mesta a povedal im: Zvestujem vám to, čo vy, neznajúc, uctievate! Ten, vám neznámy Boh, učinil nebo a zem a dáva všetkým život. V ňom žijeme, v ňom sme a on nás bude súdiť! Keď to počuli, jedni sa mu posmievali, iní však uverili v Pána Boha.

Pavol potom prešiel z Atén do **K o r i n t u**, kde sa zdržal rok a šesť mesiacov a mnohých priviedol k Pánu Bohu. Potom sa opäť vrátil do Antiochie.

Tretia apoštolská cesta. O krátky čas Pavol podnikol tretiu cestu. Navštívil kresťanov v Malej Ázii a prešiel do **E f e z u**. Tu ostal dva roky, vyučovať, krstil a birmoval veriacich. Potom navštívil kresťanov v Macedónii a v Grécku a všetkých utvrdzoval vo viere. Keď sa rozlúčil s veriacimi, odplavil sa do Jeruzalema.

Vo väzení. Vtedy mnohí sa hnevali na svätého Pavla pre jeho horlivosť a chceli ho zabiť. Veliteľ rímskej posádky vytrhol ho z rúk ľudu a poslal ho ako väzňa do Cézarey k námestníkovi Félixovi. Tu bol dva roky v žalári. Keď mu tam znovu strojili úklady, odvolal sa k cisárovi do **R í m a**, aby ho ten súdil ako rímskeho občana. V Ríme žil dva roky pod dozorom vojaka, pričom horlivo hlásal slovo Božie. Keď ho prepustili na slobodu, navštívil ešte raz veriacich v Malej Ázii a v Grécku a vrátil sa zasa do Ríma. Tu roku 67. po Kristu zomrel mučeníckou smrťou. Ako rímsky občan bol štátý mečom.

Listy sv. Pavla. V Písme svätom je 14 listov sv. Pavla. Vysvetľuje v nich pochybnosti, ktoré v kresťanských obciach vznikli po jeho odchode vo veciach **v i e r y** a mravného života. - Epištoly (Listy) vo sv. omši obsahujú aj čiastky z listov sv. Pavla.

Účinkovanie a smrť ostatných apoštolov

O účinkovaní ostatných apoštolov Písmo sväté nám podáva veľmi málo správ. Tento nedostatok čiastočne dopĺňa ústne podanie. Je isté, že všetci apoštolí, okrem sv. Jána, zomreli mučeníckou smrťou za Krista Pána a tak potvrdili pravdivosť náuk, ktoré hlásali.

Sv. Peter v Ríme spravoval Cirkev Kristovu ako jej najvyšší pastier. Keď cisár Nero prenasledoval kresťanov, chytili aj Petra a uväznili. Roku 67. pre vieru ho ukrižovali dolu hlavou, lebo nechcel tak umrieť ako Pán Ježiš. — V ten deň zomrel aj sv. Pavol.

Sv. Ondrej, Petrov brat hlásal evanjelium v Skytii, v dnešnej Azii a potom v Grécku. Pre vieru ho tiež ukrižovali v meste P a t r a s. Jeho kríž mal podobu X.

Sv. Matúš účinkoval najprv v Palestíne a napísal pre veriacich E v a n j e l i u m. Potom odišiel do E t i ó p i e, kde ho zabili pri obetovaní sv. omše.

Sv. Jakub mladší bol jeruzalemským biskupom. Roku 62. tiež ho ukameňovali. Kým žil, dôrazne upozorňoval veriacich, že viera bez skutkov je mrtva.

Sv. Ján hlásal slovo Božie najprv v Jeruzaleme a v Samarii. Po nanebovzatí Panny Márie odišiel do Malej Ázie a bol biskupom v Efeze. Za prenasledovania pod cisárom Domiciánom chytili aj jeho, odviezli do Ríma, kde ho hodili do kotla s vriacim olejom. Keď sa mu nič nestalo, vyhnali ho na ostrov Patmos. Tu napísal knihu Z j a v e n i e. Po smrti Diokleciánovej vrátil sa do Efezu a napísal E v a n j e l i u m. Zomrel okolo roku 100, vo vysokom veku.

O ostatných apoštoloch niet iných správ, okrem tých, ktoré sú naznačené v evanjeliu.

Miluj Cirkev Kristovu!

Kristus Pán založil len jednu Cirkev. Tejto Cirkvi dal viditeľnú hlavu apoštola, svätého Petra, ktorý umrel ako rímsky biskup. Rímski biskupi sú riadnymi nástupcami svätého Petra a majú tú istú veľpastiersku moc, akú mal on. Táto moc, ktorá pochádza od samého zakladateľa Cirkvi Ježiša Krista, prechádza na všetkých nástupcov sv. Petra, na rímskych biskupov, ktorí sa menujú pápeži.

Z úprimného srdca ďakuj Pánu Bohu, že si členom tej Cirkvi, ktorej zakladateľom je Ježiš Kristus. Sľúb vernosť a oddanosť svojej svätej Cirkvi a poslušnosť jej viditeľnej hlave Svätému Otcovi - pápežovi.

•

LITURGICKÝ ROK

Liturgia je grécke slovo a znamená to, čo verejný úkon. Ak ide o cirkevnú oblasť, znamená teda liturgia bohoslužbu. Kristus, večný Veľkňaz, pokračuje vo svojej kňazskej úlohe prostredníctvom kňazov, ktorí majú účasť na jeho kňazstve. Do jeho účasti sú zapojení aj všetci veriaci, ktorí sa prijatím svätého krstu podieľajú na všeobecnom kňazstve. Cieľom liturgie je sláva božia a posvätenie človeka. Liturgickými úkonmi nazývame úradnú bohoslužbu Cirkvi, ako je svätá omša, sviatosti, sväteniny a cirkevné hodinky.

V liturgii sa používajú posvätné znaky. Takými sú: vkladanie rúk, prežehnávanie, požehnanie, zopnutie a rozopnutie rúk, bitie v prsia, státie, kľačanie, pokľaknutie, úklony, liturgický bozk a posvätné ticho. V liturgii sa stretávame s posvätnými vecami, ako sú: voda, svieca, oheň, večné svetlo, olej, kadidlo. V posvätných obradoch rozlišujeme západnú a východnú liturgiu, ktoré zase majú viacero odtieňov. Otázku liturgickej reči vyriešil II. vatikánsky koncil tým, že všetkým národom, popri latinčine povolil užívať ich vlastnú materinskú reč.

Liturgické predmety sú také, ktoré sa používajú pri bohoslužobných úkonoch. Pre svoje nevšedné poslanie musia byť zhotovené z trvanlivej a vzácnej látky a to podľa umeleckých a liturgických predpisov. Pre svoje používanie bývajú aj požehnané alebo posvätené. Takými sú predovšetkým: kalich — pre slúženie svätej omše, paténa, ako súčasť kalicha, paténa na zaopatrovanie nemocných, cibórium — kalich s pokrývkou na uschovávanie Sviatosti Oltárnej, monstrancia — ozdobná schránka na vystavenie Sviatosti Oltárnej k verejnej poklone, nádobky na sväté oleje, kadidelnica, svätenička s kropáčom, a iné. K liturgickým predmetom patria aj posvätné knihy : Misál — omšová kniha, Lekcionár — čítanie pre bohoslužbu Slova, Rituál — obradová kniha, Pontifikál — biskupská obradová kniha, Liturgia hodín (breviár) — kňazská modlitbová kniha, a ďalšie. K liturgickým predmetom radíme aj posvätné rúcha. Základným rúchom je superpelícia (rocheta), biela, kratšia a a l b a, siahajúca až dolu, biela. Vlastným rúchom kňaza pri svätej

omši je ornát (kazula). Rúchom diakona je dalmatika, subdiakona — tunika. Štólu nosí diakon a kňaz. K svätej omši oblieka si kňaz pod ornát: humerál, albu, cingulum (prepasuje si ním albu) a štólu. Pri iných náboženských úkonoch užívajú sa ešte: pluviál (plášť) a velum, ktorým berie kňaz do rúk pri požehnaní cibórium alebo monštranciu so Sviatosťou Oltárnou.

Liturgické farby sú - b i e l a : — na sviatky Pána, Panny Márie a svätých, ktorí neboli mučeníkmi; červená — na sviatky Umučenia Pána, na sviatok Ducha Svätého a sviatky mučeníkov; z e l e n á — na nedele a feriálne dni obdobia „cez rok“; fialová — ako znak kajúcnosti a pokánia (vo Veľkom pôste a v advente); čierna — farba smútku (možno ju pri zádušných sv. omšiach nahrádzať fialovou) a ružová, ktorú možno používať dvakrát do roka, na III. nedeľu adventnú a na IV. nedeľu pôstnu.

Posvätné miesta sú priestory, v ktorých sa vykonáva posvätná liturgia. C h r á m je domom Božím a spoločne aj duchovným domovom božieho ľudu a predobrazom nebeského Chrámu. Strediskom chrámu je s v ä t y ň a, v ktorej je o l t á r. Sviatosť Oltárna sa prechováva vo svätostánku. Predsedníckym miestom pre kňaza je stolec (sedes). Ambo (kazateľna) je miestom, odkiaľ sa hlása slovo božie. Veriaci sa zhromažďujú na bohoslužby v chrámovej l o d i. V nej býva krstiteľnica, ako prameň nášho zrodenia pre nebo, spovednica a sväteničky so svätenou vodou. S a k r i s t i a je miesto, kde sa kňaz pripravuje k bohoslužobným úkonom a kde sa uschovávajú bohoslužobné predmety. Kostolná veža so zvonami, týčiaca sa do výšav, pozdvihuje symbolicky našu myseľ k Bohu. Vzácnym miestom každej farnosti je sväté pole — cintorín, kde očakávajú slávne vzkriesenie telá našich drahých zosnulých.

Liturgia sa vykonáva v čase, ktorým je l i t u r g i c k ý r o k. V liturgickom roku, ktorý sa začína adventom a končí poslednou nedeľou obdobia „cez rok“, pripomína nám svätá Cirkev tajomstvá Kristovho života, sprítomňuje ich, aby veriaci ľud čerpal z nich pre seba spásenosnú milosť.

Základom liturgického roka je n e d e ľ a, deň Pánov, kedy si pripomíname Kristovo vzkriesenie. Okrem nediel, ktoré sú hlavnými liturgickými dňami cirkevného kalendára, slávi sv. Cirkev s l á v n o s t i, sviatky a spomienky.

Nedeľa

je dňom Pánovým, dňom jeho zmŕtvychvstania, dňom služby božej, odpočinku, radostí, rodinného stretávania i skutkov milosrdenstva. Cirkevný rok má 4 nedele adventné, 8 nediel pôstnych, 7 nediel veľkonočných, nedeľu Svätodušnú a 34 (niekedy len 33) nediel obdobia „cez rok“.

Slávnosti

sú najvyššími sviatkami liturgického roku. Medzi tzv. pohyblivé slávnosti počítame: 1. slávnosť Nanebovstúpenie Pána (na 40-ty deň po Veľkej noci), 2. slávnosť Najsvätejšej Trojice (na 1. nedeľu po Duchu Svätom), 3. slávnosť Najsv. Tela a Krvi Pána — Božie Telo (vo štvrtok po slávnosti Najsv. Trojice), 4. slávnosť Najsv. Srdca Ježišovho, (neprikázaný sviatok po nedeli, po sviatku Najsv. Tela a Krvi Pána), 5. slávnosť Krista Kráľa (posledná nedeľa obdobia „cez rok“). Pohyblivými nazývame tieto slávnosti preto, lebo nemajú v kalendári pevný dátum, ale pohybujú sa podľa dátumu Veľkej noci. Slávenie Veľkej noci ustalili na Nicejskom sneme na prvú nedeľu po jarnom splni mesiaca, čo býva medzi 22. marcom a 25. aprílom. — Nepohyblivými slávnosťami sú: 1. Oktáva Narodenia Pána — slávnosť Bohorodičky, 1. jan.; 2. Zjavenie Pána — Troch kráľov, 6. jan.; 3. sv. Jozefa, Ženícha preblahosl. P. Márie, 19. marca (neprikázaný sviatok); 4. Zvestovanie Pána, 25. marca (neprikázaný); 5. Narodenie sv. Jána Krstiteľa, 24. júna (neprikázaný), 6. sv. Petra a Pavla, ap., 29. júna; 7. Nanebovzatie preblahoslavenej P. Márie, 15. aug., 8. Všetkých svätých, 1. nov.; 9. Neпоškvrnené Počatie preblahosl. P. Márie, 8. dec.; a 10. Narodenie Pána, 25. decembra. Liturgické slávenie slávností začína už v predošlý deň predvečer I. Nešporami.

Sviatky

slávi Cirkev v rámci občianskeho dňa, teda nemajú v predvečer I. Nešpory. Ide o sviatky Pána, Panny Márie a apoštolov: Nie sú prikázané a je ich 23: 1. Obrátenie sv. Pavla, ap. (25. jan.); 2. Obetovanie Pána — Hromnice (2. febr.); 3. Stolec sv. Petra, ap. (22. febr.); 4. sv. Marka, evanj. (25. apr.); 5. sv. Filipa a Jakuba, ap. (3. mája); 6. sv. Mateja, ap. (14. mája); 7. Navštívenie P. Márie (2. júla); 8. sv. Tomáša, ap. (3. júla); 9. sv. Jakuba, ap. (25. júla); 10. Premenenie Pána (6. aug.); 11. sv. Vavrinca, diakona (10. aug.); 12. sv. Bartolomeja, ap. (24. aug.); 13. Narodenie P. Márie (8. sept.); 14. Povýšenie sv. Kríža, (14. sept); 15. sv. Matúša, ap. (21. sept.); 16. sv. Michala, Gabriela a Rafaela, arch. (29. sept.); 17. sv. Lukáša, ev. (18. okt.); 18. sv. Šimona a Júdu, ap. (28. okt.); 19. Posviacka Lateránskej baziliky (9. nov.); 20. sv. Ondreja, ap. (30. nov.); 21. sv. Štefana, prvého mučeníka (26. dec.); 22. sv. Jána, ap. (27. dec.); a 23. sv. Neviniatok, mučeníkov (28. dec.).

Spomienky

majú v liturgickom kalendári svätí a sväté božie, ktorí sú pre nás príkladom a povzbudením pre náš duchovný život. Sú medzi nimi zastúpení svätci všetkých stáročí Cirkvi. Delia sa na povinné (záväzné) (63) a dobrovoľné (nezáväzné) (95).

Férie

sú dni, ktoré nasledujú po nedeliach. Dni v týždni sa liturgicky číslujú- pondelok je féria II., utorok — féria III., streda — féria IV., štvrtok — féria V., piatok — féria VI. a sobota — sabbatum. Nedeľa je deň Pánov — Dominica (Dominus — Pán).

ROČNÝ LITURGICKÝ KRUH

V ňom nám sv. Cirkev pripomína a sprítomňuje tajomstvá Kristovho života. Jeho vrcholom je veľkonočné obdobie.

I. VEĽKONOČNÉ OBDOBIE

Veľkonočný cyklus je vyvrcholením liturgického roka a jeho stredom. Predchádza mu príprava, ktorou je

svätopôstny čas.

Svätý alebo Veľký pôst, začína sa Popolcovou stredou, ktorej latinské pomenovanie vyjadruje jeho dĺžku: Quadragesima (štyridsiatnica), Cirkev volá veriacich k pokániu, pričom je nám vzorom štyridsaťdňový pôst Pána Ježiša na púšti i štyridsaťdňový pobyt starozákonného vodcu vyvoleného národa, Mojžiša, na vrchu Sinaj. Na Popolcovú stredú svätí Cirkev popol, z ratolestí posvätených na Kvetnú nedeľu predošlého roku a posýpa ním čelá veriacich v podobe kríža, pripomínajúc pomínutelnosť: „Kajajte sa a verte evanjeliu.“ — alebo: „Pamätaj, človeče, že si prach a na prach sa obrátiš!“ Popolcová streda je dňom prísneho pôstu. Veľkopôstny čas má šesť nedieľ, z ktorých šiesta sa nazýva Kvetnou nedeľou utrpenia Pánovho. Ňou sa začína Svätý (Veľký) týždeň. Liturgia Kvetnej nedele nám pripomína slávnostný vstup Pána Ježiša do Jeruzalema. Pri svätej omši počúvame Umučenie Pána Ježiša Krista — p a š i e, a sme svedkami procesie (sprievodu), pripomínajúcej slávny príchod Kristov do Jeruzalema.

Vyvrcholením prípravy na slávenie sviatkov vykupiteľskej smrti a jeho slávneho zmŕtvychvstania sú posledné tri dni Svätého týždňa.

Veľkonočné trídium

nás prenáša do udalostí Večeradla a Golgoty, keď Kristus svojou smrťou premohol našu smrť a svojím zmŕtvychvstaním obnovil nám život.

1. Zelený štvrtok večere Pánovej

je pamiatkou ustanovenia prevelebnej Sviatosti Oltárnej. V ten deň ráno, koná sa sv. omša len v biskupských chrámoch („missa Chrismatis“), pri ktorej svätí biskup a) olej nemocných, b) olej krstencov a c) krizmu (olej, používaný pri vysluhovaní sviatosti krstu a birmovania). — Večernou slávnostnou sv. omšou Zeleného štvrtka začína veľkonočné trídium. Pri Glórii zamĺknu („zaviažu sa“) zvony i organ, aby sa radostne rozozvučali pri slávnostných obradoch veľkonočnej vigílie, večer na Bielu sobotu. Pri sv. omši Zeleného štvrtka prijímajú veriaci z hostií, premenených pri tejto sv. omši. V niektorých biskupských chrámoch koná sa obrad umývania nôh dvanástim starcom, na pamiatku toho, ako Pán Ježiš umyl pri Poslednej večeri nohy svojim učeníkom. — Po sv. omši sa prenáša Sviatosť Oltárna na bočný oltár, oltáre sa zbavia ozdôb, symbolizujúc opustenosť Ježišovu v Getsemanskej záhrade.

2. Veľký piatok utrpenia a smrti Pánovej

je dňom, kedy sa v chrámoch neslúži sv. omša. Pamiatka umučenia Pánovho slávi sa odpoľudnia. Pri bohoslužbe Slova počúvame pašie podľa sv. Jána- Potom sa konajú modlitby za všetky potreby Cirkvi a ľudstva. Jadrom veľkopiatočného obradu i jeho vyvrcholením je slávnostná poklona krížu: „Hľa, drevo kríža, na ktorom visela spása sveta!“ — spieva kňaz trikrát, vždy vyšším tónom, postupne odhaľujúc kríž s Ukrižovaným. Ľud odpovedá: „Poďte, pokloňme sa mu!“ — Nasleduje obrad sv. prijímania. V našich krajoch je zvykom stavať v chrámoch tzv. Boží hrob, pre hlbšie prežívanie tragických udalostí Golgoty.

3. Biela sobota (Veľká, svätá)

je charakterizovaná očakávaním radostnej večernej Vigílie, ktorou oslavuje Cirkev Víťaza nad smrťou. Obrady začínajú po západe slnka, Pozostávajú z požehnania nového ohňa, veľkonočnej sviece (paškála), z veľkonočného spevu „Exsultet“, z bohoslužby Slova, z požehnania krstnej vody, obnovenia krstných sľubov a slávnostnej eucharistickej liturgie (svätej omše). Pri jej Glórii rozozvučia sa zvony a zaznejú radostné akordy organa. V našich krajoch koná sa obrad Vzkriesenia.

Veľkonočný čas

trvá potom päťdesiat dní a končí sa nedeľou Ducha Svätého. Cirkev slávi tieto veľkonočné nedele, ako jednu veľkú radostnú nedeľu, kedy zvlášť slávnostne zneje spev Aleluja! Prvých osem dní tvorí veľkonočnú oktávu. Na štyridsiaty deň po Veľkej noci slávi sa **N a n e b o v s t ú p e n i e K r i s t a P á n a**. O desať dní po tomto sviatku nasleduje nedeľa **Z o s l a n i e D u c h a S v ä t é h o**, záverečný sviatok veľkonočného obdobia.

II. VIANOČNÉ OBDOBIE

Keď je veľkonočné obdobie stredobodom liturgického roku a oslavou Kristovho zmŕtvychvstania, ktoré je základom nášho vykúpenia, Cirkev s radosťou oslavuje aj pamiatku Pánovho narodenia. Pripravou naň je:

adventný čas.

Advent, ktorý má štyri nedele, je časom zbožného a radostného očakávania a je jednak prípravou na sviatok Narodenia Pána, jednak na jeho druhý príchod na konci časov. V advente slávime sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie (8. dec.), ktorá ako ranná zornička ohlasuje príchod Slnka spravodlivosti, 6. december je spomienkou na dobročinného biskupa sv. Mikuláša z Myry.
— Vyvrcholením radostného očakávania je

vianočný čas,

ktorý sa začína v predvečer (na Štedrý deň) I. Nešporami Narodenia Pána a končí nedeľou po sviatku Zjavenia Pána. Na samotný sviatok Narodenia Pána môže každý kňaz slúžiť tri sv. omše: (1) polnočná — anjelská, (2) na úsvite — pastierska a (3) cez deň — slávnostná. V radostnej vianočnej oktáve slávi sa nedeľa Svätého Jánovho, sviatok sv. Štefana, prvého mučeníka (26. dec.), sv. Jána, a p. (27. dec.) a sv. Neviniatok mučeníkov (28. dec.).
— 6. januára slávi sa sviatok Zjavenia Pána („Troch kráľov“).
S ich spomienkou je niekedy spojený obrad posviacky príbytkov, ktorý sa zvykne vykonávať v tomto čase. Po vykonaní obradu sa zvykne značiť kriedou rok a iniciály (začiatkové písmená) mien „troch kráľov“, ktorí sa podľa tradície volali: Gašpar, Melicher a Baltazár; napr. 19+B+M+G+81.
V predvečer tohto sviatku svätí Cirkev „trojkráľovú vodu“. V nedeľu po sviatku Zjavenia Pána slávi sa nedeľa Krstu Pánovho, ktorá zakončuje vianočný okruh. Spomeňme ešte posledný deň občianskeho roku, ktorý pripadá do vianočného času, kedy sa konajú ďakovné pobožnosti za obsiahnuté dobrodenia.

III. OBDOBIE „CEZ ROK“

Je to liturgické obdobie, ktoré sa začína pondelkom po nedeli Krstu Pánovho a trvá po utorok pred Popolcovou stredou (vrátane). Potom (po pôstnom a veľkonočnom čase) pokračuje pondelkom po nedeli Ducha Svätého a končí v sobotu pred prvou adventnou nedeľou (vrátane). Má 34 alebo 33 nediel. Okrem viacerých sviatkov, slávime v tomto období u nás pamätné, i keď neprikázané sviatky: slovanských vierozvestov sv. Cyrila a Metoda, 5. júla (podľa nového kalendára 14. febr.) a Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska, 15. septembra, ktorej pútnický chrám v Šaštine povýšil pápež Pavol VI. na baziliku.

V liturgickom roku sa slávia aj prosebné (krížové) dni a štvoro ročných kántrových dní, kedy sa Cirkev modlí za rozličné potreby svojich veriacich, za pokoj, požehnanie úrody a plodov ľudskej práce a iné úmysly sv. Cirkvi.

MODLITBY

(ktoré by mal kresťan-katolík poznať)

Katolícky pozdrav:

Pochválený buď Ježiš Kristus. Naveky. Amen.

Modlitby začíname:

V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

Modlitba Pána

Otče náš, ktorý si na nebesiach, — posväť sa meno tvoje, — príď kráľovstvo tvoje, — buď vôľa tvoja ako v nebi, tak i na zemi. — Chlieb náš každodenný daj nám dnes — a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom — a neuveď nás do pokušenia, — ale zbav nás zlého. Amen.

Pozdravenie anjelské

Zdravas', Mária, milosti plná, — Pán s tebou, — požehnaná si medzi ženami — a požehnaný je plod života tvojho, Ježiš. — Svätá Mária, Matka Božia, — pros za nás hriešnych — teraz i v hodinu smrti našej. Amen.

Apoštolské vyznanie viery

Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.
1 v Ježiša Krista, jeho jediného Syna, nášho Pána, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny, trpel za vlády Poncia Piláta, bol ukrižovaný, umrel a bol pochovaný. Zostúpil k zosnulým, tretieho dňa vstal z mŕtvych, vystúpil na nebesia, sedí po pravici Boha Otca všemohúceho. Odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych. Verím v Ducha Svätého, v svätú cirkev katolícku, v spoločenstvo svätých, v odpustenie hriechov, vo vzkriesenie tela a v život večný. Amen.

Anjel Pána

Anjel Pána zvestoval Panne Márii a ona počala z Ducha Svätého.

Zdravas', Mária ...

Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.

Zdravas', Mária ...

A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami.

Zdravas', Mária ...

Oroduj za nás, svätá Božia Rodička. Aby sme sa stali hodní prisľúbení Kristových.

M o d l i m e s a : Bože, z anjelovho zvestovania vieme, — že tvoj Syn, Ježiš Kristus sa stal človekom; — prosíme ťa, — vlej nám do duše svoju milosť, — aby nás jeho umučenie a kríž — priviedli k slávnemu vzkrieseniu. Skrze Krista nášho Pána. Amen.

(Vecer sa pridáva za duše v očistci: Otčenáš, Zdravas — Odpočinutie večné, daj im, Pane a svetlo večné nech im svieti. Nech odpočívajú v pokoji. Amen.)

Vo veľkonočnom čase modlí sa:

Raduj sa, nebies Kráľovná, aleluja.

Lebo koho si nosila, aleluja,

z mŕtvych vstal, jak predpovedal, aleluja.

Pros, aby nás k sebe prijal, aleluja.

Raduj sa a vesel sa, Panna Mária, aleluja.

Lebo Pán skutočne z mŕtvych vstal, aleluja.

M o d l i m e s a : Bože, ty si zmŕtvychvstaním svojho Syna, — nášho Pána Ježiša Krista, potešil celý svet — prosíme ťa, — daj, aby sme na príhovor jeho Rodičky Panny Márie — dosiahli radosť života večného. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

Chváloslovie

Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému. Ako bolo na počiatku, — tak nech je i teraz i vždycky na veky vekov. Amen.

Modlitba svätého ruženca

Pobozkaj krížik na ruženci, prežehnaj sa a držiac krížik, pomodli sa:

Verím v Boha, Otca všemohúceho *(atď)*...

Na prvé zrnko sa pomodli:

Otče náš *(atď)*...

Na tri nasledujúce zrnká sa pomodli:

Zdravas, Mária *(atď)*...

Na každé zrnko raz a po slove Ježiš pridaj v jednotlivých "Zdravas" tieto slová:

(v prvom) ktorý nech rozmnožuje našu vieru.

(v druhom) ktorý nech posilňuje našu nádej.

(v treťom) ktorý nech roznečuje našu lásku.

Na piate zrnko sa pomodli:

Otče náš *(atď)*...

Potom nasleduje päť „desiatok“, či päť razy po desať „Zdravas, Mária“ (celá tá modlitba). V každom desiatku pridáš po slove „Ježiš“ príslušné „tajomstvo“.

Tajomstvá sú trojaké: „radostné“, „bolestné“ a „slávne“.

Tu sú uvedené:

Tajomstvá radostné:

(v prvom desiatku) ktorého si, Panna, z Ducha Svätého počala.

(v druhom desiatku) ktorého si, Panna, pri navštívení Alžbety v živote nosila.

(v treťom desiatku) ktorého si, Panna, v Betleheme porodila.

(v štvrtom desiatku) ktorého si, Panna, v chráme obetovala.

(v piatom desiatku) ktorého si, Panna, v chráme našla.

Tajomstvá bolestné:

(v prvom desiatku) ktorý sa pre nás krvou potil.

(v druhom desiatku) ktorý bol pre nás bičovaný.

(v treťom desiatku) ktorý bol pre nás trním korunovaný.

(v štvrtom desiatku) ktorý pre nás kríž niesol.

(v piatom desiatku) ktorý bol pre nás ukrižovaný

Tajomstvá slávne:

(v prvom desiatku) ktorý slávne vstal z mŕtvych.

(v druhom desiatku) ktorý slávne vstúpil do neba.

(v treťom desiatku) ktorý nám zoslal Ducha Svätého.

(v štvrtom desiatku) ktorý ľa, Panna, vzal do neba.

(v piatom desiatku) ktorý ľa, Panna, v nebi korunoval.

Radostný ruženec sa (obvykle) modliavame v Advente, bolestný cez Veľký Pôst, slávny od Veľkej noci do Adventu. V októbri sa modliavame ruženec každý deň spoločne v kostole; vtedy ho napr. môžeme striedať takto: v pondelok radostný, v utorok bolestný, v stredu slávny, vo štvrtok radostný, v piatok bolestný, v sobotu slávny, v nedeľu slávny.

•

Príklady vlastných modlitieb:

K anjelovi strážcovi

Anjel boží, strážca môj,
prosím ťa, vždy pri mne stoj,
pomocnú mi ruku daj,
vo všetkom mi pomáhaj....

Ranná modlitba

Srdce moje k tebe zdviham
hneď za rána, Bože môj,
ako si ma chránil v noci,
tak i cez deň pri mne stoj
Daj mi, Bože, cez celý deň
hojne svojej milosti,
aby som sa hriechu chránil
a žil v nevinnosti.
Amen.

Modlitba za rodičov

Bože, ktorý si prikázal: „Cti otca svojho i matku svoju“ a ktorý si nám dal vo svojom Synovi, Ježišovi Kristovi, najdokonalejší príklad, ako máme toto prikázanie zachovávať, zmiluj sa nad mojimi rodičmi. Odplacť im veľkú lásku a starosť, ktorú mi preukazujú. Dožič im, aby ešte dlho žili a zo mňa mali radosť. Mne zas vstúp do srdca úctivosť, úprimnú lásku a oddanú poslušnosť k nim, aby som ich nikdy nezarmútil. Daj, aby som si takto získal tvoje požehnanie a aby som si s mojimi milými rodičmi zaslúžil večné blahoslavenstvo. Amen.

Pred jedením

Požehnaj, Bože, jedlo, ktoré budem požívať z tvojej štedrosti.
Amen.

Po jedení

Ďakujem, Bože, za tvoje dary. Amen.

Večerné modlitby

Bože môj, klaniam sa Ti a milujem ťa celým srdcom. Ďakujem Ti, že si ma stvoril a urobil kresťanom a že si ma v tento deň zachoval a pomáhal si mi svojou milosťou. Odpusť mi všetko zlé, čo som dnes spáchal, a ak som niečo dobré vykonal, prijmi to. Ochraňuj ma a vysloboď ma z každého nebezpečenstva. Nech mňa i mojich drahých stále sprevádza Tvoja milosť.
Amen

*A spytuj svoje svodomie: Spomeň si na prešlý deň, kade si chodil,
s kým si sa stýkal, či si zhrešil slovami, skutkami, krivdil si niekomu? (atď.)
— Potom ľutuj svoje hriechy.*

Vzbudenie dokonalej ľútosti

Ľutujem zo srdca všetky svoje hriechy, lebo som nimi urazil
Pána Boha.

Dobrotivý Bože, ako často som zabudol na tvoju lásku a mne
preukázanú dobrotu! Odpusť mi, Bože, môj nekonečne milosrdný Otče.

Ježiš, moja spása, buď milostivý mne hriešnemu!

Nebeská Matka moja, Panna Mária, svätý môj Anjel strážca
a všetci boží svätí, vezmite ma pod svoju ochranu, orodujte za
mňa a za všetkých, ktorých milujem, orodujte za nás. Amen.

Vhodné je sa ešte pomodliť:

Otčenáš, Zdravas, Sláva, Verím v Boha.

— Ochráňuj a žehnaj nás, všemohúci, milosrdný Boh: Otec, Syn i Duch Svätý. Amen.

*/ A pozri ešte aktuálnu modlitebnú knižku: **Jednotný katolícky spevník**/*

